

Службен весник

на Република Македонија

Број 28

6 февруари 2014, четврток

година LXX

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
941. Закон за изменување и дополнување на Законот за градење	2	948. Правилник за стандардите и нормативите за вршење на дејноста на установите за деца	21
942. Закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки	5	949. Исправка на Програмата за изменување и дополнување на Годишната програма за финансирање на програмските активности на националните инвалидски организации, нивните здруженија и нивната асоцијација, на здруженија за борба против семејното насилство и на црвениот крст на Република Македонија од приходите од игри на среќа и од забавни игри во 2014 година	54
943. Закон за изменување на Кривичниот законик	8	950. Одлука за начинот и постапката за отворање и затворање трансакциски сметки	54
944. Закон за изменување и дополнување на Законот за донации и за спонзорства во јавните дејности	9	951. Ценовник за висината на надоместот за мислењата за проектираниот и изведениот степен на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита	56
945. Закон за задолжување на Република Македонија кај Меѓународната банка за обнова и развој - Светска банка по Договорот за заем за Вториот програмски заем за развојни политики за конкурентност	12	Огласен дел	1-100
946. Решение за дополнување на Решението за цените на обрасците што ги издава Министерството за внатрешни работи	13		
947. Правилник за поблиските услови, начинот и постапката за спроведување и примена на забраните за употреба на одредени нуспроизводи во исхраната на животните, како и посебните услови кои треба да ги исполнуваат нуспроизводите во исхраната на животните при увоз и извоз (*)	14		

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

941.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ГРАДЕЊЕ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за градење,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 4 февруари 2014 година.

Бр. 07 – 695/1
4 февруари 2014 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА ГРАДЕЊЕ

Член 1

Во Законот за градење (“Службен весник на Република Македонија“ број 130/2009, 124/10, 18/11, 36/11, 54/11, 13/12, 144/12, 25/13, 79/13, 137/13 и 163/13), во членот 13 став (1) по зборовите: “носителот на правото на долготраен закуп на градежно земјиште го пренел правото на градење со правно дело“ се става записка и се додаваат зборовите: “лице кое се стекнало со право на градење со решение на стечаен судија при продажба на правото на градење во стечајна постапка“.

Член 2

Во членот 58 ставот (4) се менува и гласи:

„По исклучок од ставот (2) на овој член постапката за издавање на одобрение за градење за магистрални и собирни улици на подрачјето на градот Скопје, одобрение за градење за линиски инфраструктурни објекти чија изградба согласно со Законот за градот Скопје е во надлежност на градот Скопје, одобрение за доградба, надградба и одобрение за реконструкција на објекти за кои е донесена одлука од Советот на градот Скопје согласно со членот 67-а став (1) од овој закон, одобрение за градење и одобрение за реконструкција на плоштади кои се во надлежност на градот Скопје, одобрение за градење за инфраструктурни градби со придружни содржини во речни корита кои се наоѓаат на подрачјето на градот Скопје, одобрение за градење на придружни содржини во паркови кои се во надлежност на градот Скопје, го спроведува градот Скопје и одобрението за градење, доградба, надградба, односно одобрението за реконструкција го издава градоначалникот на градот Скопје. Градот Скопје е надлежен за спроведување на постапките и издавање на решение и за градбите од членот 73 од овој закон за чие изведување или поставување е донесена одлука од Советот на градот Скопје.“

Член 3

Во членот 59-а став (1) по алинејата 5 се додава нова алинеја 6, која гласи:

“- одлука на советот на општината, советот на општината во градот Скопје, односно Советот на градот Скопје, доколку се работи за доградба и надградба на објект за кој е донесена одлука согласно со членот 67-а став (1) од овој закон,“.

Во алинејата 6 која станува алинеја 7 зборовите: „дадена под полна материјална и кривична одговорност“ се бришат.

Член 4

По членот 67 се додава нов член 67-а, кој гласи:

“Член 67-а

(1) Советот на општината, советот на општината во градот Скопје, односно Советот на градот Скопје со одлука може да го утврдат изгледот на фасадата на еден или повеќе објекти кои се ставени во употреба или за истите е донесено правосилно решение за утврдување на правен статус на бесправен објект согласно со Законот за постапување со бесправно изградени објекти, а кои се наоѓаат во централното градско јадро, доколку утврдат дека тоа е од значење за општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член инвеститор е општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје, чиј совет донел одлука со која е утврден изгледот на фасадата на објектот, односно објектите.

(3) Трошоците за изведувањето на градежните работи за реализација на одлуката од ставот (1) на овој член се обезбедуваат од буџетот на општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје, чиј совет ја донел одлуката за изгледот на фасадата, а доколку при изведувањето на градежните работи му се причини штета на сопственикот на објектот, инвеститорот е должен истата да ја надомести.

(4) Во случаите од ставот (1) на овој член може да се предвиди доградба и/или надградба на објект за кој е донесено правосилно решение за утврдување на правен статус на бесправен објект согласно со Законот за постапување со бесправно изградени објекти, при што доколку бесправниот објект не е вклопен во урбанистичко планската документација, со одлуката од ставот (1) на овој член се утврдуваат и параметрите на доградбата, односно надградбата. Во овој случај основниот проект се изработува согласно со параметрите утврдени во одлуката од ставот (1) на овој член.

(5) Доколку доградбата и надградбата претставуваат посебна градежна и функционална целина и се изградени на објект во етажна сопственост или на објект со јавна или деловна намена, со право на сопственост врз истите се стекнува општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје, чиј совет ја донел одлуката со која е утврден изгледот на фасадата на објектот, а во спротивно со право на сопственост се стекнува сопственикот на објектот.

(6) По исклучок од ставовите (2) и (3) на овој член сопственикот на објектот, односно мнозинството сопственици на посебните делови од објектот кои претставуваат повеќе од половината од вкупната површина на објект во етажна сопственост, може да бидат инвеститори и да ги сносат трошоците за изведување на градежните работи, доколку општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје, чиј совет ја донел одлука со која е утврден изгледот на фасадата на објектот склучиле договор со сопственикот на објектот, односно мнозинството на сопственици со кој е утврдено дека инвеститор ќе биде сопственикот на објектот, односно мнозинството на сопственици.

(7) По исклучок од ставот (5) на овој член сопственикот, односно сопствениците на објектот и општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје, чиј совет ја донел одлуката со која е утврден изгледот на фасадата на објектот можат и на поинаков начин да го уредат стекнувањето со правото на сопственост врз доградбата и надградбата, со склучување на договор за уредување на односите.“

Член 5

Во членот 70 став (3) зборовите: “новиот инвеститор” се заменуваат со зборовите: “органот кој го донел актот за промена на инвеститор“.

Член 6

По членот 70 се додава нов член 70-а, кој гласи:

“Член 70-а

(1) По исклучок од членот 70 став (1) од овој закон промена на инвеститор се врши и доколку правно или физичко лице се стекнало со право на градење со решение на стечаен судија при продажба на правото на градење во стечајна постапка.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член, барање за промена на инвеститор доставува правното или физичкото лице кое се стекнало со правото на градење во стечајна постапка, кон кое се доставува правосилно решение на стечаен судија со кое лицето се стекнало со правото на градење.

(3) Промената на инвеститор се врши со решение, при што инвеститорот чие право на градење било предмет на продажба во стечајна постапка се заменува со правното или физичкото лице кое се стекнало со правото на градење во стечајна постапка.

(4) Доколку инвеститорот чие право на градење било предмет на продажба во стечајна постапка, бил заеднички инвеститор со други физички и правни лица, при донесување на решението за промена на инвеститор од ставот (3) на овој член, овие лица се утврдуваат како заеднички инвеститори со правното или физичкото лице кое се стекнало со правото на градење во стечајна постапка.

(5) По донесување на решението од ставот (3) на овој член се применуваат одредбите од членот 70 ставови (3), (4) и (5) од овој закон.“

Член 7

Во членот 97 став (4) по зборовите: “сопственикот на објектот” се става записка и се додаваат зборовите: “односно општината, општината во градот Скопје или градот Скопје во случаите кога е донесена одлука согласно со членот 67-а став (1) од овој закон“.

Во алинејата 1 по зборовите: “станот или делот од стан” се додаваат зборовите: “односно одлука на советот на општината, советот на општината во градот Скопје или Советот на градот Скопје, доколку се работи за реконструкција на објект за кој е донесена одлука согласно со членот 67-а став (1) од овој закон“.

Во алинејата 3 записката на крајот на алинејата се брише и се додаваат зборовите: “или правосилно решение за утврдување на правен статус на правен објект донесено согласно со Законот за постапување со бесправно изградени објекти, за објектот за кој е поднесено барање за реконструкција“.

Во ставот (7) втората реченица се брише.

Во ставот (9) по зборовите “градоначалниците на општините во градот Скопје” се става записка и се додаваат зборовите: “односно градоначалникот на градот Скопје“.

Член 8

Одредбите од членовите 59 став (17), 59-а став (1) алинеја 7 и 88 став (3) од овој закон кои се однесуваат на државни патишта, железнички пруги, гасоводи и дапноводи се применуваат и за хидроцентрали, топловоди, магистрални и собирни улици на подрачјето на градот Скопје и брани со акумулации.

Член 9

За градбите за кои е поднесено барање за одобрение за градење или е издадено одобрение за градење до денот на влегувањето во сила на Законот за изменување и дополнување на Законот за градење („Службен весник на Република Македонија“ број 163/13) не се обезбедува мислење за проектираниот и изведениот степен на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита на градбата од страна на субјект кој врши научноистражувачка дејност - научен институт специјализиран во областа на заштита на градби од сеизмички влијанија.

Член 10

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди прецистен текст на Законот за градење.

Член 11

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR NDËRTIM

Neni 1

Në Ligjin për ndërtim ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 130/2009, 124/10, 18/11, 36/11, 54/11, 13/12, 144/12, 25/13, 79/13, 137/13 dhe 163/13) në nenin 13 paragrafi (1) pas fjalëve: “bartësi i të drejtës së qiramarrjes afatgjate të tokës ndërtimore e ka bartur të drejtën e ndërtimit me vepër juridike” vihet presje dhe shtohen fjalët: “personi i cili e ka marrë të drejtën e ndërtimit me aktvendim të gjykatës të falimentimit gjatë shitjes të së drejtës së ndërtimit në procedurë të falimentimit”.

Neni 2

Në nenin 58 paragrafi (4) ndryshohet si vijon:
“Me përjashtim nga paragrafi (2) i këtij neni, procedurën për lëshim të lejes për ndërtim për rrugë magjistrale dhe përmbledhëse në rajonin e Qytetit të Shkupit, lejes për ndërtim për objekte infrastrukture në linjë, ndërtimi i të cilave në pajtim me Ligjin për Qytetin e Shkupit është në kompetencë të Qytetit të Shkupit, lejes për ndërtim shtesë, mbindërtim dhe lejes për rikonstruktiv të objekteve për të cilat është miratuar vendim nga Këshilli i Qytetit të Shkupit në pajtim me nenin 67-a paragrafi (1) të këtij ligji, lejes për ndërtim dhe lejes për rikonstruktiv të shesheve që janë në kompetencë të Qytetit të Shkupit, lejes për ndërtim dhe lejes për rikonstruktiv të rrugëve që mundësojnë qasje të sheshet që janë në kompetencë të Qytetit të Shkupit, lejes për ndërtim për ndërtesa infrastrukture me përmbajtje përcjellëse në shtretër të lumenjve që gjenden në rajonin e Qytetit të Shkupit, lejes për ndërtim të përmbajtjeve përcjellëse në parqe që janë në kompetencë të Qytetit të Shkupit, e zbaton Qyteti i Shkupit dhe lejen për ndërtim shtesë, mbindërtim, përkatësisht lejen për rikonstruktiv e lëshon kryetari i Qytetit të Shkupit. Qyteti i Shkupit është kompetent për zbatimin e procedurave dhe lëshimin e aktvendimit edhe për ndërtesat nga neni 73 i këtij ligji, për realizimin apo vendosjen e të cilave është miratuar vendim nga Këshilli i Qytetit të Shkupit.”

Neni 3

Në nenin 59-a paragrafi (1) pas alinesë 5 shtohet aline e re 6, si vijon:

"- vendim të këshillit të komunës, këshillit të komunës në Qytetin e Shkupit përkatësisht këshillit të Qytetit të Shkupit, nëse bëhet fjalë për ndërtim shtesë dhe mbindërtim të objektit për të cilin është miratuar vendim në pajtim me nenin 67-a paragrafi (1) të këtij ligji."

Në alinenë 6 e cila bëhet aline 7 fjalët: "të dhënë me përgjegjësi të plotë penale dhe materiale" shlyhen.

Neni 4

Pas nenit 67 shtohet nen i ri 67-a, si vijon:

"Neni 67-a

(1) Këshilli i komunës, këshilli i komunës së Qytetit të Shkupit përkatësisht këshilli i Qytetit të Shkupit me vendim mund ta përcaktojnë pamjen e fasadës së një ose më tepër objekteve të cilat janë vënë në përdorim, apo për të njëjtat është miratuar aktvendim i plotfuqishëm për përcaktim të statusit juridik të objektit pa leje, në pajtim me Ligjin për veprim me objekte të ndërtuara pa leje, e të cilat gjenden në pjesën qendrore të qytetit, nëse konstatohet se kjo është me rëndësi për komunën, komunën në Qytetin e Shkupit përkatësisht Qytetin e Shkupit

(2) Në rastet nga paragrafi (1) i këtij neni, investues është komuna, komuna në Qytetin e Shkupit përkatësisht Qyteti i Shkupit, këshilli i së cilës ka miratuar vendim me të cilin përcaktohet pamja e fasadës së objektit, përkatësisht objekteve.

(3) Shpenzimet për kryerjen e punëve ndërtimore për realizimin e vendimit nga paragrafi (1) i këtij neni, sigurohen nga buxheti i komunës, komunës në Qytetin e Shkupit, përkatësisht Qytetit të Shkupit, këshilli i së cilës e ka miratuar vendimin për pamjen e fasadës, e nëse gjatë kryerjes së punëve ndërtimore i shkarkohet dëm pronarit të objektit, investuesi detyrohet që të njëjtën ta kompensojë.

(4) Në rastet nga paragrafi (1) i këtij neni, mund të parashihet ndërtim shtesë dhe/ose mbindërtim i objektit për të cilin është miratuar aktvendim i plotfuqishëm për përcaktim të statusit juridik të objektit pa leje, në pajtim me Ligjin për veprim me objekte të ndërtuara pa leje, me ç'rast nëse objekti pa leje nuk është i përfshirë në dokumentacionin e planit urbanistik, me vendimin nga paragrafi (1) i këtij neni, përcaktohen edhe parametrat e ndërtimit shtesë, përkatësisht mbindërtimit. Në këtë rast projekti themelor përpilohet në pajtim me parametrat e përcaktuar në vendimin nga paragrafi (1) i këtij neni.

(5) Nëse ndërtimi shtesë dhe mbindërtimi paraqesin tërësi të posaçme ndërtimore dhe funksionale dhe janë ndërtuar në objekt në pronësi katesh, ose në objekt me dedikim publik apo afarist, të drejtë të pronësisë mbi to merr komuna, komuna e Qytetit të Shkupit përkatësisht Qyteti i Shkupit, këshilli i së cilës e ka miratuar vendimin me të cilin është përcaktuar pamja e fasadës së objektit, e në të kundërtën të drejtën e pronësisë e merr pronari i objektit.

(6) Me përjashtim nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni, pronari i objektit përkatësisht shumica e pronarëve të pjesëve të veçanta të objektit, që paraqesin më tepër se gjysmën nga sipërfaqja e përgjithshme e objektit në pronësi katesh, mund të jenë investues dhe t'i bartin shpenzimet për kryerjen e punëve ndërtimore, nëse komuna, komuna e Qytetit të Shkupit përkatësisht Qyteti i Shkupit, këshilli i së cilës e ka miratuar vendimin me të cilin është përcaktuar pamja e fasadës së objektit, kanë lidhur marrëveshje me pronarin e objektit, përkatësisht shumicën e pronarëve, me të cilën përcaktohet se investues do të jetë pronari i objektit, përkatësisht shumica e pronarëve.

(7) Me përjashtim nga paragrafi (5) i këtij neni, pronari, përkatësisht pronarët e objektit dhe komuna, komuna e Qytetit të Shkupit përkatësisht Qyteti i Shkupit, këshilli i së cilës e ka miratuar vendimin me të cilin është përcaktuar

pamja e fasadës së objektit mund edhe në mënyrë të ndryshme ta rregullojnë marrjen e të drejtës së pronësisë mbi ndërtimin shtesë dhe mbindërtimin, me lidhje të marrëveshjes për rregullim të marrëdhënieve."

Neni 5

Në nenin 70 paragrafi (3) fjalët: "investuesi i ri" zëvendësohen me fjalët: "organi i cili e ka miratuar aktin për ndërrim të investuesit".

Neni 6

Pas nenit 70 shtohet nen i ri 70-a, si vijon:

"Neni 70-a

(1) Me përjashtim nga neni 70 paragrafi (1) i këtij ligji, ndërrimi i investuesit kryhet edhe nëse personi juridik apo fizik, e ka marrë të drejtën e ndërtimit me aktvendim të gjykatës të falimentimit gjatë shites të së drejtës për ndërtim në procedurë të falimentimit.

(2) Në rastet nga paragrafi (1) i këtij neni, kërkesë për ndërrimin e investuesit dorëzon personi juridik ose fizik i cili e ka marrë të drejtën e ndërtimit në procedurë të falimentimit, bashkë me të cilën dorëzohet aktvendim të plotfuqishëm të gjykatës të falimentimit me të cilin personi e ka marrë të drejtën e ndërtimit.

(3) Ndërrimi i investuesit kryhet me aktvendim, me ç'rast investuesi, e drejta e ndërtimit e të cilit ka qenë lëndë e shites në procedurë të falimentimit zëvendësohet me personin juridik ose fizik i cili e ka marrë të drejtën e ndërtimit në procedurë të falimentimit.

(4) Nëse investuesi e drejta e ndërtimit e të cilit ka qenë lëndë e shites në procedurë të falimentimit, ka qenë investues i përbashkët me persona tjerë juridikë ose fizikë, gjatë miratimit të aktvendimit për ndërrim të investuesit nga paragrafi (3) i këtij neni, këta persona përcaktohen si investues të përbashkët me personin juridik ose fizik i cili e ka marrë të drejtën e ndërtimit në procedurë të falimentimit.

(5) Pas miratimit të aktvendimit nga paragrafi (3) i këtij neni, zbatohen dispozitat e nenit 70 paragrafët (3), (4) dhe (5) të këtij ligji."

Neni 7

Në nenin 97 paragrafi (4) pas fjalëve: "pronari i objektit" shtohen fjalët: "përkatësisht komuna, komuna në Qytetin e Shkupit ose Qyteti i Shkupit në rastet kur është miratuar vendim në pajtim me nenin 67-a paragrafi (1) të këtij ligji".

Në alinenë 1 pas fjalëve: "banesës ose pjesës së banesës", shtohen fjalët: "përkatësisht vendim të këshillit të komunës, këshillit të komunës në Qytetin e Shkupit ose këshillit të Qytetit të Shkupit, nëse bëhet fjalë për rikonstruktiv të objektit për të cilin është miratuar vendim në pajtim me nenin 67-a paragrafi (1) të këtij ligji".

Në alinenë 3 presja në fund të alinesë shlyhet dhe shtohen fjalët: "ose aktvendim të plotfuqishëm për përcaktim të statusit juridik të objektit pa leje, të miratuar në pajtim me Ligjin për veprim me objekte të ndërtuara pa leje, për objektin për të cilin është parashtruar kërkesë për rikonstruktiv".

Në paragrafin (7) fjalia e dytë shlyhet.

Në paragrafin (9) pas fjalëve: "kryetarët e komunave në Qytetin e Shkupit" shtohen fjalët: "përkatësisht kryetari i Qytetit të Shkupit".

Neni 8

Dispozitat e neneve 59 paragrafi (17), 59-a paragrafi (1) alineja 7 dhe 88 paragrafi (3) të këtij ligji, të cilat kanë të bëjnë me rrugët shtetërore, hekurudhat, gazsjellësit dhe largpërçuesit, zbatohen edhe për hidrocentrale, përçues të nxehjes, rrugë magjistrale dhe grumbulluese në rajonin e Qytetit të Shkupit dhe penda me akumulacione.

Neni 9

Për ndërtimet për të cilat është parashtruar kërkesë për leje për ndërtim apo është lëshuar leje për ndërtim deri në ditën e hyrjes në fuqi të Ligjit për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për ndërtim ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 16/13) nuk sigurohet mendim për shkallën e projektuar dhe të realizuar të rezistencës mekanike, stabilitetit dhe mbrojtjes sizmike të ndërtesës, nga ana e subjektit që kryen veprimtari shkencore hulumtuese-instituti shkencor i specializuar në sferën e mbrojtjes së ndërtesave nga ndikimet sizmike.

Neni 10

Autorizohet Komisioni Juridik Ligjvënës i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë të përcaktojë tekst të spastruar të Ligjit për ndërtim.

Neni 11

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

942.

Vrz основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 4 февруари 2014 година.

Бр. 07 – 696/1
4 февруари 2014 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

Член 1

Во Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија“ број 136/2007, 130/2008, 97/10, 53/11, 185/11, 15/13 и 148/13), во членот 14 ставот (12) се менува и гласи:

„Барањето за добивање на согласност се распределува кај членовите и претседателот на Советот по случаен електронски избор и особено содржи:

- правен основ за видот на согласноста што се бара,
- опис на предметот на набавка и проценета вредност,
- образложение за причините за користење на предметните критериуми, барања или услови,
- записник од спроведениот технички дијалог во случаите каде што неговото спроведување е задолжително, согласно со овој закон,
- извештај за потребата од обезбедување на согласност и
- други податоци што договорниот орган ги смета за корисни.“

Во ставот (13) се додава нова реченица која гласи: „Во случај на дополнителни работи согласно со овој закон, договорниот орган доставува образложение од

изведувачот и надзорот за потребата и причините поради кои настанала потребата за дополнителни работи и овозможува увид во целокупната градежно-техничка документација, дополнителен ревидиран проект во случаите каде што е неопходно и увид на самото место.“

Во ставот (18) по зборовите: „огласот за јавна набавка“ се додаваат зборовите: „односно не смее да ја спроведе постапката со преговарање без претходно објавување на оглас за набавка на дополнителни работи“.

Во ставот (20) по зборовите: „три стручни лица“ се става запирка и се додаваат зборовите: „односно седум стручни лица кај барањата за дополнителни работи“.

Во ставот (21) се додава нова реченица која гласи: „Кај барањата за добивање согласност за дополнителни работи, стручните лица изготвуваат мислење за оправданоста за спроведување на постапката со преговарање врз основа на документацијата и извршен увид на фактичката состојба кое го доставуваат до Советот во рок од пет работни дена.“

Член 2

Во членот 18 по ставот (2) се додаваат два нови става (3) и (4), кои гласат:

„(3) При подготвување на техничките спецификации во постапка за доделување на договор за јавна набавка на работи, договорниот орган е должен да ги стави сите позиции кои се предвидени во предметот на ревидираниот проект за изведување на работите.

(4) Изведувачот кој е носител на набавката во договор за јавна набавка на работи одговара за недостатоци што би се покажале за време од десет години од предавањето и приемот на работите во согласност со одредбите од Законот за облигационите односи. Истото важи и за проектантот ако недостатокот произлегува од некој недостаток во проектот, како и за лицето кое вршело надзор ако недостатокот произлегува од некој недостаток во вршењето на надзорот.“

Член 3

Во членот 99 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Во случаите на дополнителни работи, договорниот орган е должен по претходно барање да добие согласност од Советот пред започнување со постапката со преговарање без претходно објавување на оглас во постапка согласно со овој закон.“

Ставовите (3), (4) и (5) стануваат ставови (4), (5) и (6).

Член 4

Во членот 140 по ставот (10) се додаваат два нови става (11) и (12), кои гласат:

„(11) Доколку Државната комисија за жалби по јавни набавки донесе решение со кое постапката се враќа во повторна евалуација, комисијата е должна да ја изврши повторната евалуација во рок од пет работни дена од денот на приемот на решението со поднесување предлог за избор или за поништување на постапката до одговорното лице, не сметајќи ги деновите за спроведување на електронската аукција.

(12) Во случаите од ставот (11) на овој член комисијата не смее да отфрли понуда поради истекување на периодот на важност без да побара од понудувачот негово продолжување.“

Член 5

Во членот 144 по ставот (3) се додаваат три нови става (4), (5) и (6), кои гласат:

„(4) При доделување договор за јавна набавка на услуги за превоз на патници, подизведувачот треба да ги исполнува истите критериуми за утврдување на способноста предвидени за понудувачот.

(5) При доделување на договор за јавна набавка на услуги за превоз на патници, предметот на договорот задолжително се оформува во делови, при што секоја релација претставува посебен дел.

(6) Економскиот оператор или групата на економски оператори може да поднесе понуда во постапката за доделување на договор за јавна набавка на услуги за превоз на патници за онолку релации за колку што поседува слободни возила за посебен линиски превоз на патници и истите треба да ги исполнуваат минималните техничко-експлоатациони стандарди утврдени во тендерската документација.“

Член 6

Во членот 148 по ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

„(2) При утврдување на способноста за вршење на професионална дејност на економските оператори договорниот орган бара и доказ издаден од надлежен орган за исполнување на посебните услови за вршење на дејноста пропишани согласно со закон кои се однесуваат на предметот на договорот.“

Член 7

Во членот 151 став (1) точката на крајот од реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите: „освен кога се работи за податоци од билансот на успехот.“

Член 8

Во членот 154 став (1) точката на крајот од реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите: „освен во делот на референтната листа, претходно склучените договори и на лиценците.“

Член 9

Во членот 169 став (1) алинеја 2 зборовите: „или соодветна“ се бришат.

По алинејата 2 се додава нова алинеја 3, која гласи:

„- не е поднесена ниту една соодветна понуда во постапка каде што предметот на договорот е оформен во единствен дел, како и во постапките каде што предметот на договорот е оформен во повеќе делови и каде што може да се утврди соодветноста на понудите.“

Член 10

Во членот 210 по алинејата 5 се додава нова алинеја 6, која гласи:

„- не е постапено согласно со членот 140 ставови (11) и (12) од овој закон.“

Член 11

Во членот 212 став (1) алинеја 11 зборовите: „и печат“ се бришат.

Член 12

Во членот 220 по ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

„(5) Договорниот орган задолжително ја известува Државната комисија за постапувањето по нејзиното решение со кое се усвоила жалбата во рок од десет дена од донесувањето на одлуката со која постапува по усвоената жалба, односно од преземање на дејствието што пропуштил да го преземе.“

Член 13

По членот 232-з се додаваат три нови члена 232-s, 232-и и 232-ј, кои гласат:

„Член 232-s

(1) Тој што свесно нема да ги стави сите позиции во тендерската документација кои се предвидени во предметот на ревидираниот проект за изведување на работите спротивно на членот 18 став (3) од овој закон и со

тоа за себе или за друг ќе оствари поголема имотна корист, или ќе предизвика поголема штета, ќе се казни со казна затвор до една година.

(2) Ако сторителот со извршување на делото од ставот (1) на овој член остварил за себе или за друг значителна имотна корист, или предизвикал значителна штета, ќе се казни со казна затвор од една до три години.

(3) Ако сторителот со извршување на делото од ставот (1) на овој член остварил за себе или за друг имотна корист од поголеми размери, или предизвикал штета од поголеми размери, ќе се казни со казна затвор од три до пет години.

(4) Тој што делото од ставот (1) на овој член ќе го стори од небрежност ќе се казни со затвор до шест месеци, за ставот (2) на овој член со затвор до една година и за ставот (3) на овој член со затвор од една до три години.

Член 232-и

(1) Тој што свесно ќе додели договор за јавна набавка на дополнителни работи во постапка со преговарање без претходно објавување на оглас без согласност од Советот спротивно на членот 99 став (3) од овој закон и со тоа за себе или за друг ќе оствари поголема имотна корист, или ќе предизвика поголема штета, ќе се казни со казна затвор до една година.

(2) Ако сторителот со извршување на делото од ставот (1) на овој член остварил за себе или за друг значителна имотна корист, или предизвикал значителна штета, ќе се казни со казна затвор од една до три години.

(3) Ако сторителот со извршување на делото од ставот (1) на овој член остварил за себе или за друг имотна корист од поголеми размери, или предизвикал штета од поголеми размери, ќе се казни со казна затвор од три до пет години.

(4) Тој што делото од ставот (1) на овој член ќе го стори од небрежност ќе се казни со затвор до шест месеци, за ставот (2) на овој член со затвор до една година и за ставот (3) на овој член со затвор од една до три години.

Член 232-ј

(1) Тој што нема да ја заврши повторната евалуација по решение на Државната комисија со кое постапката се враќа во повторна евалуација во рок од пет работни дена спротивно на членот 140 став (11) од овој закон со намера да истече периодот на важноста на понудите за да не може да се изврши избор на најповолна понуда и со тоа за себе или за друг ќе оствари поголема имотна корист, или ќе предизвика поголема штета, ќе се казни со казна затвор до една година.

(2) Ако сторителот со извршување на делото од ставот (1) на овој член остварил за себе или за друг значителна имотна корист, или предизвикал значителна штета, ќе се казни со казна затвор од една до три години.

(3) Ако сторителот со извршување на делото од ставот (1) на овој член остварил за себе или за друг имотна корист од поголеми размери, или предизвикал штета од поголеми размери, ќе се казни со казна затвор од три до пет години.

(4) Тој што делото од ставот (1) на овој член ќе го стори од небрежност ќе се казни со затвор до шест месеци, за ставот (2) на овој член со затвор до една година и за ставот (3) на овој член со затвор од една до три години.“

Член 14

Постапките за доделување договори за јавни набавки започнати до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се завршат согласно со Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија“ број 136/2007, 130/2008, 97/10, 53/11, 185/11, 15/13 и 148/13).

Член 15

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, освен одредбите од членовите 1, 3 и 13 кои ќе започнат да се применуваат од 1 мај 2014 година.

L I G J

**PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT
PËR FURNIZIME PUBLIKE**

Neni 1

Në Ligjin për furnizime publike ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 136/2007, 130/2008, 97/10, 53/11, 185/11, 15/13 dhe 148/13), në nenin 14 paragrafi (12) ndryshohet si vijon:

"Kërkesa për marrjen e pëlqimit u ndahet anëtarëve dhe kryetarit të Këshillit me zgjedhje elektronike të rastit dhe veçanërisht i përmбан:

- bazën juridike për llojin e pëlqimit që kërkohet,
- përshkrimin e lëndës së porosisë dhe vlerën e përcaktuar,
- arsyetimin për shkaqet e shfrytëzimit të kritereve, kërkesave apo kushteve të lëndës,
- procesverbalin nga dialogu teknik i realizuar në raste kur realizimi i tij është i detyrueshëm në pajtim me këtë ligj,
- raportin për nevojën e sigurimit të pëlqimit dhe
- të dhëna tjera që organi kontraktues i konsideron të dobishme."

Në paragrafin (13) shtohet fjali e re si vijon: "Në rast të punëve plotësuese në pajtim me këtë ligj, organi kontraktues dorëzon arsyetim nga realizuesi dhe mbikëqyrja për nevojën dhe shkaqet për të cilat është krijuar nevoja për punë plotësuese dhe mundëson këqyrje në dokumentacionin e tërësishëm ndërtimor-teknik, projekt të reviduar plotësues në raste ku është e domosdoshme edhe këqyrje në vendin e ngjarjes."

Në paragrafin (18) pas fjalëve: "shpalljen për furnizim publik," shtohet fjalët: "përkatësisht nuk guxon ta zbatojë procedurën me negociim pa publikim paraprak të shpalljes për furnizim të punëve plotësuese".

Në paragrafin (20) pas fjalëve: "tre persona profesionale" shtohet presje dhe fjalët: "përkatësisht shtatë persona profesionale të kërkuesat për punë plotësuese".

Në paragrafin (21) shtohet fjali e re si vijon: "Tek kërkesat për marrjen e pëlqimit për punë plotësuese, personat profesionalë përpilojnë mendim për arsyeshmërinë për zbatim të procedurës me negociim në bazë të dokumentacionit dhe këqyrjes së kryer të gjendjes faktike, të cilin e dorëzojnë në Këshill në afat prej pesë ditëve të punës."

Neni 2

Në nenin 18 pas paragrafit (2) shtohen dy paragrafë të rinj (3) dhe (4), si vijojnë:

"(3) Gjatë përpilimit të specifikimeve teknike në procedurën për ndarjen e marrëveshjes për furnizim publik të punëve, organi kontraktues është i obliguar t'i vendosë të gjitha pozicionet të cilat janë paraparë në paramatjen e projektit të reviduar për realizimin e punëve.

(4) Realizuesi i cili është bartës i furnizimit në marrëveshje për furnizim publik të punëve përgjigjet për mangësitë që do të paraqiteshin për periudhë prej dhjetë vjetësh nga dorëzimi dhe pranimi i punëve në pajtim me dispozitat e Ligjit për marrëdhënie obliguese. E njëjta vlen edhe për projektuesin nëse mangësia rezulton nga ndonjë mangësi në projekt, si dhe për personin që ka kryer mbikëqyrje nëse mangësia rezulton nga ndonjë mangësi në kryerjen e mbikëqyrjes."

Neni 3

Në nenin 99 pas paragrafit (2) shtohet paragraf i ri (3), si vijon:

"(3) Në rastet e punëve plotësuese, organi kontraktues është i obliguar që me kërkesë paraprake të marrë pëlqim nga Këshilli para fillimit të procedurës me negociim pa publikim paraprak të shpalljes në procedurë në pajtim me këtë ligj."

Paragrafët (3), (4) dhe (5) bëhen paragrafë (4), (5) dhe (6).

Neni 4

Në nenin 140 pas paragrafit (10) shtohen dy paragrafë të rinj (11) dhe (12), si vijojnë:

"(11) Nëse Komisioni Shtetëror për Ankesa për Furnizime Publike miraton aktvendim me të cilin procedura kthehet në rievauim, komisioni është i obliguar që ta kryejë rievauimin në afat prej pesë ditëve të punës nga dita e pranimi të aktvendimit me parashtrim të propozimit për zgjedhje apo për anulim të procedurës te personi përgjegjës, duke mos i llogaritur ditët për zbatimin e ankandit elektronik.

(12) Në rastet nga paragrafi (11) i këtij neni, komisioni nuk guxon ta hedh poshtë ofertën për shkak të skadimit të periudhës së vlefshmërisë pa kërkuar nga ofertuesi vazhdimin e saj."

Neni 5

Në nenin 144 pas paragrafit (3) shtohen tre paragrafë të rinj (4), (5) dhe (6), si vijojnë:

"(4) Gjatë ndarjes së marrëveshjes për furnizim publik të shërbimeve për transport të udhëtarëve, nënrealizuesi duhet t'i plotësojë kriteret e njëjta për përcaktim të aftësisë të parapara për ofertuesin.

(5) Gjatë ndarjes së marrëveshjes për furnizim publik të shërbimeve për transport të udhëtarëve, lënda e marrëveshjes detyrimisht formohet në pjesë, me ç'rast çdo relacion paraqet pjesë të veçantë.

(6) Operatori ekonomik ose grupi i operatorëve ekonomikë mund të dorëzojë ofertë në procedurën për ndarje të marrëveshjes për furnizim publik të shërbimeve për transport të udhëtarëve për aq relacione për sa posedon automjete të lira për transport të veçantë në linjë të udhëtarëve dhe ato duhet t'i plotësojnë standardet eksploative minimale teknike të përcaktuara në dokumentacionin e tenderit."

Neni 6

Në nenin 148 pas paragrafit (1) shtohet paragraf i ri (2), si vijon:

"(2) Gjatë përcaktimit të aftësisë për kryerje të veprimtarisë profesionale të operatorëve ekonomikë, organi kontraktues kërkon edhe dëshmi të lëshuar nga organi kompetent për plotësimin e kushteve të veçanta për kryerjen e veprimtarisë të përcaktuara në pajtim me ligj, që kanë të bëjnë me lëndën e marrëveshjes."

Neni 7

Në nenin 151 paragrafi (1) pika në fund të fjalisë zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalët: "përveç kur bëhet fjalë për të dhëna nga bilanci i suksesit."

Neni 8

Në nenin 154 paragrafi (1) pika në fund të fjalisë zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalët: "përveç në pjesën e listës referente, marrëveshjeve të lidhura paraprakisht dhe të licencave."

Neni 9

Në nenin 169 paragrafi (1) alineja 2 fjalët: "ose përkatëse" shlyhen.

Pas alinesë 2 shtohet aline e re 3, si vijon:

"- nuk është parashtruar asnjë ofertë përkatëse në procedurë ku lënda e marrëveshjes është formuar në pjesë të vetme, si dhe në procedurat ku lënda e marrëveshjes është formuar në më shumë pjesë dhe ku mund të përcaktohet përshtatshmëria e ofertave,".

Neni 10

Në nenin 210 pas alinesë 5 shtohet aline e re 6 si vijon:

"- nuk është vepruar në pajtim me nenin 140 paragrafët (11) dhe (12) të këtij ligji,".

Neni 11

Në nenin 212 paragrafi (1) alineja 11 fjalët: "dhe vulë" shlyhen.

Neni 12

Në nenin 220 pas paragrafit (4) shtohet paragrafi i ri (5), si vijon:

"(5) Organi kontraktues detyrimisht e njofton Komisionin shtetëror për veprimin për aktvendimin e tij me të cilin është miratuar ankesa në afat prej dhjetë ditëve nga miratimi i vendimit me të cilin vepron për ankesën e miratuar, përkatësisht nga ndërmarrja e veprimit që ka lëshuar ta ndërmarrë."

Neni 13

Pas nenin 232-z shtohen tre nene të reja 232-x, 232-i dhe 232-j, si vijojnë.

"Neni 232-x

(1) Ai i cili me vetëdije nuk do t'i vendosë të gjitha pozicionet në dokumentacionin e tenderit të cilat janë paraparë në paramatjen e projektit të reviduar për realizimin e punëve në kundërshtim me nenin 18 paragrafi (3) të këtij ligji dhe me këtë për vete ose për tjetrin do të realizojë dobi më të madhe pronësore, ose do të shkaktojë dëm më të madh, do të dënohet me dënim me burg deri në një vit.

(2) Nëse kryerësi me kryerjen e veprës nga paragrafi (1) i këtij neni ka realizuar për vete ose për tjetrin dobi të konsiderueshme pronësore, ose ka shkaktuar dëm të konsiderueshëm, do të dënohet me dënim me burg prej një deri në tri vjet.

(3) Nëse kryerësi me kryerjen e veprës nga paragrafi (1) i këtij neni ka realizuar për vete ose për tjetrin dobi pronësore me përmasa të mëdha, ose ka shkaktuar dëm me përmasa të mëdha, do të dënohet me dënim me burg prej tre deri në pesë vjet.

(4) Ai që veprën nga paragrafi (1) i këtij neni, do ta bëjë nga pakujdesia do të dënohet me burg deri në gjashtë muaj, për paragrafin (2) me burg deri në një vit edhe për paragrafin (3) me burg prej një deri në tre vjet.

Neni 232-i

(1) Ai i cili me vetëdije do të ndajë marrëveshje për furnizim publik të punëve plotësuese në procedurë me negocim pa publikim paraprak të shpalljes pa pëlqim të Këshillit në kundërshtim me nenin 99 paragrafi (3) të këtij ligji dhe me këtë për vete ose për tjetrin do të realizojë dobi më të madhe pronësore, ose do të shkaktojë dëm më të madh do të dënohet me dënim me burg deri në një vit.

(2) Nëse kryerësi me kryerjen e veprës nga paragrafi (1) i këtij neni ka realizuar për vete ose për tjetrin dobi të konsiderueshme pronësore, ose ka shkaktuar dëm të konsiderueshëm, do të dënohet me dënim me burg prej një deri në tre vjet.

(3) Nëse kryerësi me kryerjen e veprës nga paragrafi (1) i këtij neni ka realizuar për vete ose për tjetrin dobi pronësore me përmasa të mëdha, ose ka shkaktuar dëm me përmasa të mëdha, do të dënohet me dënim me burg prej tre deri në pesë vjet.

(4) Ai që veprën nga paragrafi (1) i këtij neni, do ta bëjë nga pakujdesia do të dënohet me burg deri në gjashtë muaj, për paragrafin (2) me burg deri në një vit edhe për paragrafin (3) me burg prej një deri në tre vjet.

Neni 232-j

(1) Ai që nuk do ta përfundojë rievluimin sipas aktvendimit të Komisionit shtetëror me të cilin procedura kthehet në rievluim në afat prej pesë ditëve të punës në

kundërshtim me nenin 140 paragrafi (11) të këtij ligji, me qëllim që të kalojë periudha e vlefshmërisë së ofertave që të mos mund të kryhet zgjedhje e ofertës më të volitshme dhe me këtë për vete ose për tjetrin do të realizojë dobi më të madhe pronësore, ose do të shkaktojë dëm më të madh, do të dënohet me dënim me burg deri në një vit.

(2) Nëse kryerësi me kryerjen e veprës nga paragrafi (1) i këtij neni ka realizuar për vete ose për tjetrin dobi të konsiderueshme pronësore, ose ka shkaktuar dëm të konsiderueshëm, do të dënohet me dënim me burg prej një deri në tre vjet.

(3) Nëse kryerësi me kryerjen e veprës nga paragrafi (1) i këtij neni ka realizuar për vete ose për tjetrin dobi pronësore me përmasa të mëdha, ose ka shkaktuar dëm me përmasa të mëdha, do të dënohet me dënim me burg prej tre deri në pesë vjet.

(4) Ai që veprën nga paragrafi (1) të këtij neni do ta bëjë nga pakujdesia do të dënohet me burg deri në gjashtë muaj, për paragrafin (2) me burg deri në një vit edhe për paragrafin (3) me burg prej një deri në tre vjet."

Neni 14

Procedurat për ndarjen e marrëveshjeve për furnizime publike të filluara deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji do të përfundohen në pajtim me Ligjin për furnizime publike ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 136/2007, 130/2008, 97/10, 53/11, 185/11, 15/13 dhe 148/13).

Neni 15

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë", përveç dispozitave të neneve 1, 3 dhe 13 të cilat do të fillojnë të zbatohen nga 1 maji 2014.

943.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК

Се прогласува Законот за изменување на Кривичниот законик, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 4 февруари 2014 година.

Бр. 07 – 694/1
4 февруари 2014 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК

Член 1

Во Кривичниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 37/96, 80/99, 4/2002, 43/2003, 19/2004, 81/2005, 60/2006, 73/2006, 7/2008, 139/2008, 114/2009, 51/11, 135/11, 185/11, 142/12, 166/12, 55/13 и 82/13), во членот 39 ставовите (3) и (4) се менуваат и гласат:

„(3) Одмерувањето на казната судот го врши согласно со Правилникот за начинот на одмерување на казните кој го донесува претседателот на Врховниот суд на Република Македонија, по претходно мислење од Јавниот обвинител на Република Македонија и Адвокатската комора на Република Македонија.

(4) Кога судот одмерува казна ќе има предвид дали кривичното дело е сторено во поврат, а посебно ќе има предвид дали поранешното дело е од ист вид како и новото дело, дали се работи за продолжено кривично дело и дали постои исклучително висок степен на противправност што во корелација со другите околности под кои е сторено кривичното дело го оправдува изрекувањето на построга санкција.“

Член 2

Членот 40 се менува и гласи:

„Судот може на сторителот да му одмери казна под границата пропишана со закон, во рамките предвидени во членот 41 од овој закон или да примени поблаг вид на казна во случај:

1) кога изрекува казна по поднесен предлог на спогодба за признавање на вина склучена меѓу јавниот обвинител и обвинетиот и

2) кога обвинетиот ја признае вината на главната расправа согласно со одредбите од Законот за кривичната постапка.“

Член 3

Правилникот од членот 1 од овој законик претседателот на Врховниот суд на Република Македонија ќе го донесе и ќе го објави во „Службен весник на Република Македонија“ во рок од 45 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Правилникот од членот 1 од овој законик ќе започне да се применува 30 ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Л И Г Ј

ПËР NDRYSHIMIN E KODIT PENAL

Нени 1

Нë Kodin penal („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë“ numër 37/96, 80/99, 4/2002, 43/2003, 19/2004, 81/2005, 60/2006, 73/2006, 7/2008, 139/2008, 114/2009, 51/11, 135/11, 185/11, 142/12, 166/12, 55/13 dhe 82/13), në nenin 39 paragrafët (3) dhe (4) ndryshohen si vijojnë:

„(3) Përcaktimin e dënimit gjykata e kryen në pajtim me Rregulloren për mënyrën e përcaktimit të dënimeve, të cilën e miraton Kryetari i Gjykatës Supreme të Republikës së Maqedonisë, pas mendimit paraprak nga Prokurori Publik i Republikës së Maqedonisë dhe Dhoma e Avokatëve e Republikës së Maqedonisë.

(3) Kur gjykata përcakton dënim do ta ketë parasysh nëse vepra penale është kryer në përsëritje, e posaçërisht do ta ketë parasysh nëse vepra e mëparshme është e llojit të njëjtë si vepra e re, nëse bëhet fjalë për vepër të vazhduar penale dhe nëse ekziston shkallë ekskluzivisht e lartë e kundërligjshmërisë që në korrelacion me rrethanat tjera nën të cilat është kryer vepra penale e arsyetën kumtimin e sanksionit më të ashpër.“

Нени 2

Нени 40 ndryshohet si vijon:

„Gjykata mundet kryerësit t'ia përcaktojë dënimin nën kufirin e përcaktuar me ligj, në suazat e parapara në nenin 41 të këtij ligji apo të zbatojë lloj më të vogël të dënimit në rastin:

1) kur kumton dënim pas propozim-marrëveshjes së parashtruar për pranimin e fajit e lidhur ndërmjet prokurorit publik dhe të akuzuarit dhe

2) kur i akuzuari e pranon fajin në shqyrtimin kryesor në pajtim me dispozitat e Ligjit për procedurë penale.“

Нени 3

Rregulloren nga neni 1 të këtij kodi Kryetari i Gjykatës Supreme të Republikës së Maqedonisë do ta miratojë dhe do ta shpallë „Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë“ në afat prej 45 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij kodi.

Rregullorja nga neni 1 të këtij kodi do të fillojë të zbatohet në ditën e 30 nga dita e botimit në „Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë“.

Нени 4

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në „Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë“.

944.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОНАЦИИ И ЗА СПОНЗОРСТВА ВО ЈАВНИТЕ ДЕЈНОСТИ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за донации и за спонзорства во јавните дејности,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 4 февруари 2014 година.

Бр. 07 – 697/1
4 февруари 2014 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОНАЦИИ И ЗА СПОНЗОРСТВА ВО ЈАВНИТЕ ДЕЈНОСТИ

Член 1

Во Законот за донации и за спонзорства во јавните дејности („Службен весник на Република Македонија“ број 47/2006, 86/2008 и 51/11), членот 4 се менува и гласи:

„(1) Давателот и примателот на донацијата и спонзорството склучуваат договор во писмена форма, согласно со Законот за облигационите односи.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, кога примател на донација е здружение или фондација која се стекнала со статус на организација од јавен интерес согласно со Законот за здруженија и фондации или кога примател на донација е здружение или фондација која согласно со основачкиот акт е основана за конкретна финансиска поддршка во врска со јавен интерес утврден со закон, може да не се склучува договор во

писмена форма, при што како основ за даночно поттикнување ќе се смета извршената уплата на финансиски средства на посебна трансакциска сметка на примателот на донацијата за таа намена, од моментот на упис во регистар на здружение или фондација согласно со закон до конечното остварување на јавниот интерес за кој се дава конкретна финансиска поддршка.

(3) Во случај на прибирање на средства преку теледавања, примателот на донацијата обезбедува потврда за примени средства преку телефонска сметка од телефонскиот оператор на месечно ниво, доколку периодот во кој сметката за донации е отворена е подолг од еден месец.

(4) Во случај на прибирање на средства од организирани настани, организаторот на настанот средствата прибрани за донацијата ги уплатува на трансакциската сметка на примателот на донацијата во рок од 30 дена од денот на завршувањето на настанот.

(5) Предмет на договорот од ставот (1) на овој член мора да биде остварување на јавен интерес определен со членот 3 точка 4 од овој закон.

(6) За донации од членот 3 точка 1 од овој закон на барање на давателот примателот му издава писмена потврда.

(7) Формата, содржината и начинот на издавање на писмената потврда од ставот (6) на овој член ги пропишува министерот за правда.“

Член 2

Во членот 7 ставот (3) се менува и гласи:

„Примателот на донацијата станува сопственик на донацијата и ја користи исклучиво за:

- намената определена во договорот за донација од членот 4 став (1) од овој закон,
- намената за која е отворена посебна трансакциска сметка, односно за целта на донацијата во платниот налог со кој се донира, во случај на жирални давања,
- намената за која е отворена телефонска сметка во случај на теледавање и
- целта за која е организиран настан, кога станува збор за прибирање на средства на организирани настани.“

Член 3

Членот 13 се менува и гласи:

„(1) Физичко лице кое донира финансиски средства на правно лице според одредбите од овој закон, а врз основа на договорот за донација, има право на намалување на пресметан, а неплатен персонален данок на доход или враќање на платен персонален данок на доход утврден врз основа на неговата годишна даночна пријава (образец ПДД - ГДП) во висина на донацијата, но не повеќе од 20% од износот на неговиот годишен персонален данок на доход, а најмногу до 24.000 денари. За остварување на даночното поттикнување физичкото лице - давател на донацијата кон годишната даночна пријава доставува копија од договорот за донација, копија од решението донесено од Министерството за правда со кое се потврдува јавниот интерес на донацијата, писмена потврда за примена донација, како и доказ за уплатата на средствата.

(2) Персонален данок на доход не се плаќа на примателот по основ на примени донации во согласност со одредбите од овој закон.

(3) Начинот на спроведување на даночното поттикнување кај персоналниот данок на доход од ставовите (1) и (2) на овој член го пропишува министерот за финансии.“

Член 4

Членот 14 се менува и гласи:

„(1) На даночниот обврзник на данокот на добивка кој донирал средства на правно лице износот на дадената донација во тековната година според одредбите на овој закон му се признава како расход во висина до 5% од вкупниот приход.

(2) На даночниот обврзник на данокот на добивка кој спонзорирал средства на правно лице износот на даденото спонзорство во тековната година според одредбите од овој закон му се признава како расход во висина до 3% од вкупниот приход.

(3) За остварување на даночното поттикнување од ставовите (1) и (2) на овој член правното лице - давател на донацијата кон Даночниот биланс доставува копија од договорот за донација, копија од решението донесено од Министерството за правда со кое се потврдува јавниот интерес на донацијата, писмена потврда за примена донација, како и доказ за уплатата на средствата.

(4) Начинот на спроведување на даночното поттикнување кај данокот на добивка од ставовите (1) и (2) на овој член го пропишува министерот за финансии.“

Член 5

Членот 15 се менува и гласи:

„(1) Прометот на добра и услуги од давателот кон примателот на донацијата, извршен за реализација на донација од јавен интерес, во согласност со овој закон, се смета како промет согласно со членовите 3 став (3) точки 1 и 2 и 6 став (3) точки 1 и 2 од Законот за данокот на додадена вредност.

(2) За плаќање на данокот на додадена вредност кој е пресметан во фактурата за прометот наведен во ставот (1) на овој член и уплатен од вршителот на прометот на добра и услуги на посебна сметка во Буџетот на Република Македонија, се обезбедуваат средства од Буџетот на Република Македонија. Уплатениот данок се враќа на вршителот на прометот врз основа на доставено барање од примателот на донацијата.

(3) Начинот на спроведување на даночното поттикнување од ставот (1) на овој член, како и формата и содржината на барањето од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот за финансии.“

Член 6

По членот 15 се додаваат два нови члена 15-а и 15-б, кој гласат:

„Член 15-а

(1) Кога примател на донација добива финансиски средства и истите ги користи за плаќање на набавки на добра и услуги со цел за реализација на јавниот интерес, пресметаниот данок на додадена вредност во фактурата за прометот на добра и услуги издадена кон примателот на донацијата и уплатен од вршителот на прометот на посебна сметка во Буџетот на Република Македонија, се враќа на вршителот на прометот врз основа на доставено барање од примателот на донацијата.

(2) Начинот на спроведување на даночното поттикнување од ставот (1) на овој член, како и формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

Член 15-б

(1) Од данокот на додадена вредност без исклучување на правото на одбивка на претходниот данок се ослободува:

а) услуга за право на влез на културен, спортски или друг јавен настан, доколку целокупниот приход е наменет и се употребува за финансирање на активност од јавен интерес определен со членот 3 точка 4 од овој закон и

б) услуга од страна на телекомуникациски оператор со која се овозможува донирање на парични средства за финансирање на активноста од јавен интерес определен со членот 3 точка 4 од овој закон.

(2) Начинот на спроведување на даночното поттикнување од ставот (1) на овој член го пропишува министерот за финансии.

Член 7

Во членот 21 став (1) по зборот „давателот“ се додаваат зборовите: „или примателот“.

Во ставот 2 по зборот „спонзорство“ точката се заменува со записка и се додаваат зборовите: „освен во случаите од членот 4 став (2) од овој закон кога примател на донацијата е здружение, односно фондација, примателот на донацијата кон барањето од ставот (1) на овој член го приложува основачкиот акт на примателот, решение за стекнување на статус на организација од јавен интерес за организации од јавен интерес кои го стекнале тој статус согласно со Законот за здруженија и фондации, тековна состојба на примателот издадена од Централниот регистар на Република Македонија не постара од шест месеци, извод од уплатените средства на посебната трансакциска сметка на примателот на донацијата и писмена изјава заверена на нотар со која под полна материјална и кривична одговорност изјавува дека нема склучено писмен договор со давателот на донацијата.“

Член 8

Во членот 23 став 1 во заградата по бројот „4“ се додаваат зборовите: „став (1) од овој закон“.

Член 9

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR DONACIONE DHE PËR SPONSORIME NË VEPRIMTARITË PUBLIKE

Neni 1

Në Ligjin për donacione dhe për sponsorime në veprimtaritë publike ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 47/2006, 86/2008 dhe 51/11) neni 4 ndryshohet si vijon:

"(1) Dhënësi dhe pranuesi i donacionit dhe sponsorimit lidhin marrëveshje në formë me shkrim, në pajtim me Ligjin për marrëdhënie obliguese.

(2) Me përjashtim nga paragrafi 1 i këtij neni, kur pranues i donacionit është Shoqatë ose Fondacion që e ka fituar statusin e Organizatës me interes publik, në pajtim me Ligjin për shoqata dhe fondacione ose kur pranues i donacionit është Shoqatë ose Fondacion që në pajtim me aktin themelues është themeluar për përkrahje konkrete financiare në lidhje me interes publik të përcaktuar me ligj, mund që të mos lidhet marrëveshje në formë me shkrim, me ç'rast si bazë për nxitje tatimore do të llogaritet pagesa e kryer e mjeteve financiare në llogari të transaksionit të veçantë të pranuesit të donacionit për atë dedikim, nga momenti i regjistrimit në regjistrin e Shoqatës ose Fondacionit në pajtim me ligjin deri në realizimin përfundimtar të interesit publik për të cilin jepet përkrahja konkrete financiare.

(3) Në rast të mbledhjes së mjeteve përmes tele-dhënies, pranuesit i donacionit siguron vërtetim për mjete të pranuar përmes llogarisë telefonike nga teleoperatori në nivel mujor, nëse periudha në të cilën llogaria për donacione është e hapur, është më e gjatë se një muaj.

(4) Në rast të mbledhjes së mjeteve nga evenimente të organizuara, organizuesi i evenimentit, mjetet e mbledhura për donacion i paguan në llogari të transaksionit të pranuesit të donacionit në afat prej 30 ditëve nga dita e përfundimit të evenimentit.

(5) Lëndë e marrëveshjes nga paragrafi (1) i këtij neni, doemos duhet të jetë realizimi i interesit publik, i përcaktuar me nenin 3 pika 4 e këtij ligji.

(6) Për donacione nga neni 3 pika 1 e këtij ligji, me kërkesë të dhënësit, pranuesi i jep vërtetim me shkrim.

(7) Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e lëshimit të vërtetimit me shkrim nga paragrafi (6) i këtij neni, i përcakton ministri i Drejtësisë."

Neni 2

Në nenin 7 paragrafi (3) ndryshohet si vijon:

"Pranuesi i donacionit bëhet pronar i donacionit dhe e shfrytëzon ekskluzivisht për:

- dedikimin e përcaktuar në marrëveshjen për donacion nga neni 4 paragrafi (1) i këtij ligji,

- dedikimin për të cilin është hapur llogaria e veçantë e transaksionit, respektivisht për qëllimin e pagesës në urdhërpagesë në të cilin donohet, në rast të dhënies në xhiro-llogari.

- dedikimin për të cilin është hapur llogaria e telefonit në rast të tele-dhënies dhe

- qëllimin për të cilin është organizuar evenimenti, kur bëhet fjalë për mbledhjen e mjeteve të evenimenteve të organizuara."

Neni 3

Neni 13 ndryshohet si vijon:

"(1) Personi fizik që i donon mjete financiare personit juridik sipas dispozitave të këtij ligji, e në bazë të marrëveshjes për donacion, ka të drejtë të zvogëlimin të tatimit personal mbi të ardhura të përllogarit, e të papaguar ose kthim të tatimit personal mbi të ardhura të paguar, të përcaktuar në bazë të fletëparaqitjes së tij vjetore tatimore (formulari "PDD-GDP"), në lartësi të donacionit, por jo më shumë se 20% nga shuma e tatimit të tij vjetor mbi të ardhura, e më së shumti deri në 24 000 denarë. Për realizimin e nxitjes tatimore, personi fizik - dhënësi i donacionit me fletëparaqitjen vjetore tatimore dorëzon: kopje të marrëveshjes për donacion, kopje të aktvendimit të miratuar nga Ministria e Drejtësisë, me të cilin vërtetohet interesi publik i donacionit, vërtetim me shkrim për donacionin e pranuar, si dhe dëshmi për pagesën e mjeteve.

(2) Tatimi personal mbi të ardhura nuk paguhet për të ardhurat në bazë të donacioneve të pranuar në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

(3) Mënyrën e zbatimit të nxitjes tatimore te tatimi personal mbi të ardhura nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, e përcakton ministri i Financave."

Neni 4

Neni 14 ndryshohet si vijon:

"(1) Detyrësit tatimor të tatimit mbi fitim që ka donuar mjete te personi juridik, shuma e donacionit të dhënë në vitin rrjedhës sipas dispozitave të këtij ligji, i pranohet si shpenzim në lartësi deri në 5% nga të hyrat e përgjithshme.

(2) Detyrësit tatimor të tatimit mbi fitim që ka sponsoruar mjete te personi juridik, shuma e sponsorimit të dhënë në vitin rrjedhës sipas dispozitave të këtij ligji, i pranohet si shpenzim në lartësi deri në 3% nga të hyrat e përgjithshme.

(3) Për realizimin e nxitjes tatimore nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, personi juridik - dhënësi i donacionit me Bilancin tatimor dorëzon: kopje të marrëveshjes për donacion, kopje të aktvendimit të miratuar nga Ministria e Drejtësisë, me të cilin vërtetohet interesi publik i donacionit, vërtetim me shkrim për donacionin e pranuar, si dhe dëshmi për pagesën e mjeteve.

(4) Мëнырëн е збaтимит тë нxitjes tatimore тек тaтими мби фитим нга параграфët (1) dhe (2) тë кëtij нени, i пërcактон министри i Финансаве."

Нени 5

Нени 15 нdryshohet si vijon:

"(1) Qarkullimi i тë mirave dhe shërbimeve нга dhënësi ndaj pranuesit тë donacionit, тë kryer për realizim тë donacionit ме интерес публик, нë pajtim ме кëtë ligj, konsiderohet si qarkullim нë pajtim ме nenet 3 параграфи (3) pikat 1 dhe 2 dhe 6 параграфи (3) pikat 1 dhe 2 тë Ligjit për tatim мби vlerë тë shtuar.

(2) Për pagesën e tatimit мби vlerë тë shtuar që është përlogaritur нë faturën për qarkullimin e theksuar нë параграфin (1) тë кëtij нени dhe тë paguar нга kryerësi i qarkullimit тë тë mirave dhe shërbimeve нë llogari тë veçantë нë Buxhetin e Republikës së Maqedonisë, sigurohen mjete нга Buxheti i Republikës së Maqedonisë. Tatimi i paguar i kthehet kryerësit тë qarkullimit нë базë тë kërkesës së dorëzuar нга pranuesi i donacionit.

(3) Мëнырëн е збaтимит тë нxitjes tatimore нга параграфи (1) i кëtij нени, si dhe formën dhe përmbajtjen e kërkesës нга параграфи (2) i кëtij нени, i пërcактон министри i Финансаве."

Нени 6

Pas neni 15 shtohen dy nene тë ri 15-a dhe 15-b, si vijojnë:

"Нени 15-a

(1) Kur pranuesi donacionit merr mjete financiare dhe тë njëjtat i shfrytëzon për pagesën e furnizimeve ме тë mira dhe shërbime ме qëllim тë realizimit тë интересит публик, tatimi i përlogaritur i vlerës së shtuar нë faturën për qarkullimin e тë mirave dhe shërbimeve тë dhënë ndaj pranuesit тë donacionit dhe тë paguar нга kryerësi i qarkullimit нë llogari тë veçantë нë Buxhetin e Republikës së Maqedonisë, i kthehet kryerësit тë qarkullimit нë базë тë kërkesës së dorëzuar нга pranuesi i donacionit.

(2) Мëнырëн е збaтимит тë нxitjes tatimore нга параграфи (1) i кëtij нени, si dhe formën dhe përmbajtjen e kërkesës нга параграфи (1) i кëtij нени, i пërcактон министри i Финансаве."

Нени 15-b

(1) Nga tatimi мби vlerën e shtuar па përjashtimin e тë drejtës së збритjes së tatimit парaпрак lirohet:

a) shërbimi për тë drejtën e hyrjes нë eveniment kulturor, sportiv ose eveniment tjetër публик, nëse тë hyrat e përgjithshme janë тë dedikuara dhe пëрдoren për financimin e aktiviteteve ме интерес публик тë пërcакtuar ме neni 3 pika 4 e кëtij ligji dhe

b) shërbimi нга операторi i telekomunikimit ме тë cilin mundësohet donacion i mjeteve financiare për financimin e aktiviteteve ме интерес публик тë пërcакtuar ме neni 3 pika 4 e кëtij ligji.

(2) Мëнырëн е збaтимит тë нxitjes tatimore нга параграфи (1) i кëtij нени, e пërcактон министри i Финансаве."

Нени 7

Нë neni 21 параграфи (1) пас фjalës "dhënësi" shtohen fjalët: "ose pranuesi".

Нë параграфin 2 пас фjalës "sponsorim" pika зëvendësohet ме presje dhe shtohen fjalët: "përveç нë rastet нга neni 4 параграфи (2) i кëtij ligji, kur pranues i donacionit është Shoqatë, respektivisht Fondacion,

pranuesi i donacionit, ме kërkesën нга параграфи (1) i кëtij нени, e parashtron aktin themelues тë pranuesit, aktvendimin për marrjen e statusit тë organizatës ме интерес публик për organizata ме интерес публик që e kanë fituar atë status, нë pajtim ме Ligjin për shoqata dhe fondacione, gjendjen rrjedhëse тë pranuesit тë lëshuar нга Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë, jo më тë vjetër se gjashtë muaj, ekstrakt нга mjetet e paguara нë llogarinë e veçantë тë transaksionit тë pranuesit тë donacionit dhe deklaratë ме shkrim тë vërtetuar нë noter ме тë cilën deklaron ме пëргjегjëси тë plotë materiale dhe penale se nuk ka lidhur marrëveshje ме shkrim ме dhënësin e donacionit."

Нени 8

Нë neni 23 параграфи 1 нë kllapën пас numrit "4" shtohen fjalët: "параграфи (1) i кëtij ligji".

Нени 9

Ky ligj hyn нë fuqi нë ditën e tetë нга dita e botimit нë "Gazetën Zyrtare тë Republikës së Maqedonisë".

945.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАДОЛЖУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА КАЈ МЕЃУНАРОДНАТА БАНКА ЗА ОБНОВА И РАЗВОЈ - СВЕТСКА БАНКА ПО ДОГОВОРОТ ЗА ЗАЕМ ЗА ВТОРИОТ ПРОГРАМСКИ ЗАЕМ ЗА РАЗВОЈНИ ПОЛИТИКИ ЗА КОНКУРЕНТНОСТ

Се прогласува Законот за задолжување на Република Македонија кај Меѓународната банка за обнова и развој - Светска банка по Договорот за заем за Вториот програмски заем за развојни политики за конкурентност, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 5 февруари 2014 година.

Бр. 07 – 697/1
5 февруари 2014 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ЗАДОЛЖУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА КАЈ МЕЃУНАРОДНАТА БАНКА ЗА ОБНОВА И РАЗВОЈ - СВЕТСКА БАНКА ПО ДОГОВОРОТ ЗА ЗАЕМ ЗА ВТОРИОТ ПРОГРАМСКИ ЗАЕМ ЗА РАЗВОЈНИ ПОЛИТИКИ ЗА КОНКУРЕНТНОСТ

Член 1

Република Македонија се задолжува кај Меѓународната банка за обнова и развој - Светска банка со заем во износ од 36.400.000 евра, наменет за реализација на Вториот програмски заем за развојни политики за конкурентност.

Член 2

Условите и начинот на користење на заемот од членот 1 од овој закон се утврдуваат со Договор за заем за Вториот програмски заем за развојни политики за конкурентност, кој ќе се склучи меѓу Република Македонија и Меѓународната банка за обнова и развој - Светска банка.

Во име на Република Македонија Договорот за заем од ставот 1 на овој член ќе го потпише министерот за финансии или од него овластено лице.

Член 3

Рокот за отплата на заемот од членот 1 од овој закон е 18 години, со вклучен грејс период од пет години.

Каматната стапка е шестмесечен ЕУРИБОР со варијабилан распон.

На денот на повлекувањето на средствата од заемот, Република Македонија ќе и плати на Меѓународната банка за обнова и развој - Светска банка еднократно провизија во износ од 0,25% од износот на заемот.

Заемот ќе се отплаќа на 26 полугодишни рати, на секој 15 март и 15 септември во годината. Од 15 март 2019 до 15 март 2031 година ќе се отплатат 25 полугодишни рати секоја во износ од 3,85% од износот на заемот, додека на 15 септември 2031 година ќе се отплати последната рата во износ од 3,75% од износот на заемот.

Член 4

Корисник на средствата од заемот од членот 1 од овој закон е Министерството за финансии.

Член 5

Република Македонија заемот од членот 1 од овој закон ќе го отплаќа од Буџетот на Република Македонија.

Член 6

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J

**PËR HUAMARRJE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË
TE BANKA NDËRKOMBËTARE PËR RINDËRTIM DHE
ZHVILLIM-BANKA BOTËRORE SIPAS MARRËVESHJES
PËR HUA TË DYTË PROGRAMORE PËR POLITIKA
ZHVILLIMORE PËR KONKURRENCË**

Neni 1

Republika e Maqedonisë merr hua te Banka Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim-Banka Botërore në shumë prej 36 400 000 euro të dedikuar për realizimin e Huas së dytë programore për politika zhvillimore për konkurrencë.

Neni 2

Kushtet dhe mënyra e shfrytëzimit të huas nga neni 1 i këtij ligji, përcaktohen me Marrëveshje për Hua të dytë programore për politika zhvillimore për konkurrencë, që do të lidhet ndërmjet Republikës së Maqedonisë dhe Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim-Banka Botërore.

Në emër të Republikës së Maqedonisë Marrëveshjen për hua nga paragrafi 1 i këtij neni, do ta nënshkruajë ministri i Financave ose personi i autorizuar prej tij.

Neni 3

Afati i pagesës së huas nga neni 1 i këtij ligji është 18 vite, me grejs periudhë të përfshirë prej pesë vitesh.

Shkalla e kamatës është EURIBOR gjashtëmujor me shtrirje variabile.

Në ditën e tërheqjes së mjeteve të huas Republika e Maqedonisë do t'i paguajë Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim-Banka Botërore provizion të njëhershëm në shumë prej 0,25% të shumës së huas.

Huaja do të paguhet në 26 këste gjysmëvjetore në çdo 15 mars dhe 15 shtator të vitit. Nga 15 marsi 2019 deri më 15 mars 2031 do të paguhet 25 këste gjysmëvjetore secila në shumë prej 3,85 % të shumës së huas, ndërsa më 15 shtator 2031 do të paguhet kësti i fundit në shumë prej 3,75 % të shumës së huas.

Neni 4

Shfrytëzues i mjeteve të huas nga neni 1 i këtij ligji është Ministria e Financave.

Neni 5

Republika e Maqedonisë huan nga neni 1 i këtij ligji do ta paguajë nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë.

Neni 6

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ

946.

Врз основа на член 161 став 1 алинеја 3 од Законот за внатрешни работи („Службен весник на Република Македонија“ бр.92/09, 35/10, 36/11, 158/11, 114/12 и 187/13), министерот за внатрешни работи донесе

РЕШЕНИЕ

**ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ЦЕНИТЕ
НА ОБРАСЦИТЕ ШТО ГИ ИЗДАВА МИНИСТЕРСТВОТО
ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ**

I. Во Решението за цените на обрасците што ги издава Министерството за внатрешни работи („Службен весник на Република Македонија“ бр.110/09, 23/10 и 140/13), во делот I, по точката 38 се додава нова точка 39, која гласи:

„39. Налепница за извршена регистрација..60,00 денари“.

II. Ова решение влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 12.1-7927/1

30 јануари 2014 година
Скопје

Министер

за внатрешни работи,
м-р **Гордана Јанкулоска, с.р.**

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО,
ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО**

947.

Врз основа на член 12 став (3) и член 18 став (2) од Законот за нуспроизводи од животинско потекло („Службен весник на Република Македонија” бр. 113/07), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ПОБЛИСКИТЕ УСЛОВИ, НАЧИНОТ И ПОСТАПКАТА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ И ПРИМЕНА НА ЗАБРАНИТЕ ЗА УПОТРЕБА НА ОДРЕДЕНИ НУСПРОИЗВОДИ ВО ИСХРАНАТА НА ЖИВОТНИТЕ, КАКО И ПОСЕБНИТЕ УСЛОВИ КОИ ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНУВААТ НУСПРОИЗВОДИТЕ ВО ИСХРАНАТА НА ЖИВОТНИТЕ ПРИ УВОЗ И ИЗВОЗ (*)**

**ГЛАВА I
ОПШТИ ОДРЕДБИ**

**Член 1
Предмет на уредување**

Со овој правилник се пропишуваат поблиските услови, начинот и постапката за спроведување и примена на забраните за употреба на одредени нуспроизводи во исхраната на животните, како и посебните услови кои треба да ги исполнуваат нуспроизводите во исхраната на животните при увоз и извоз.

**Член 2
Забрана за употреба**

Нуспроизводите од животинско потекло и нивните деривати не се употребуваат:

1) за исхрана на копнени животни од одреден вид, со исклучок на крзнени животни, со преработени протеини од животинско потекло кои потекнуваат од телата или деловите од тела на животни од истиот вид;

2) за исхрана на фармски животни, со исклучок на крзнени животни, со помии или храна за животни која содржи или е добиена од помии;

3) за исхрана на фармски животни со трева, било директно со пасење или при исхрана со искосена трева од земјиште на кое биле нанесени органски ѓубрива или подобрувачи на својствата почва (фертилајзери), со исклучок на шталско ѓубриво, единствено доколку косењето или пасењето се одвива по истекот на периодот на чекање од најмалку 21 ден со кој се гарантира соодветна контрола на ризикот по јавното здравје и здравјето на животните и

4) хранење на фармски одгледувани риби со преработени животински протеини добиени од тела или од делови од тела на фармски одгледувани риби од ист вид.

* Со овој правилник се врши усогласување со Регулацијата (ЕЦ) Бр 1069/2009 на Европскиот Парламент и Советот од 21 октомври 2009 која ги пропишува правилата за здравствена заштита кои се однесуваат на нус-производи од животинско потекло кои не се наменети за човечка исхрана и ја повлекува Регулацијата, 1774/2002 (Регулацијата за нус производи од животинско потекло) (CELEX број 2009R1069), и Регулацијата (ЕЗ) бр. 999/2001 на Европскиот парламент и на Советот од 22 мај 2001 година за утврдување правила за спречување, контрола и искоренување на одредени трансмисивни спонгиформни енцефалопatii, (CELEX број 32001R0999).

Член 3

Забрана за употреба на одредени нуспроизводи од животинско потекло при исхрана на животните

1) Не треба да се врши исхрана на преживари со протеини кои потекнуваат од животни.

(2) Одредбата на став (1) од овој член се однесува и на другите животни освен преживари, а ограничувањето во однос на исхраната на другите животни со производи од животинско потекло се врши согласно одредбите од Глава II на овој правилник.

(3) Одредбите од ставовите (1) и (2) од овој член се применуваат без оглед на исклучоците на забраните утврдени во Глава II на овој правилник, при што е дозволена исхрана на млади преживари со протеини добиени од риби.

(4) При појава на ризик од Трансмисивни Спонгиформни Енцефалопatii (ТСЕ) не треба да се врши извоз или складирање на храна наменета за домашни животни која содржи протеини од цицачи, или храна за животни наменета за цицачи, со исклучок на храна за кучиња, мачки и крзнени животни која содржи преработени протеини добиени од цицачи.

Член 4

Проширување на забраната

Одредбата од член 3 став (1) од овој правилник се применува и при исхраната на:

1) преживари, со дикалциум фосфат и трикалциум фосфат од животинско потекло и крмна смеса која содржи такви производи и

2) непреживни фармски животни, со исклучок на исхрана на крзнени животни со:

- а) преработени протеини од животинско потекло;
- б) колаген и желатин по потекло од преживари;
- в) производи од крв;
- г) хидролизирани протеини;
- д) дикалциум фосфат и трикалциум фосфат од животинско потекло и
- ѓ) храна за животни која содржи протеини од под точките а), б), в), г) и д) на оваа точка.

ГЛАВА II

УСЛОВИ ЗА ПРИМЕНА НА ИСКЛУЧОЦИТЕ ОД ЗАБРАНИТЕ ЗА УПОТРЕБА НА НУСПРОИЗВОДИ ОД ЖИВОТИНСКО ПОТЕКЛО

Член 5

Исклучоци и посебни услови во однос на забраните за употреба на одредени нуспроизводи од животинско потекло

Одредбите од член 3 став (1) и член 4 на овој правилник не се применуваат при исхрана на:

- 1) преживари со:
 - а) млеко, производи на база на млеко, производи добиени од млеко, колострум и производи од колострум;
 - б) јајца и производи од јајца;
 - в) колаген и желатин добиени од непреживари;
 - в) хидролизирани протеини добиени од делови од непреживари или од кожи и поткожје на преживари и
 - г) крмни смеси кои содржат производи од под точките а), б), в) и на оваа точка.

2) непреживни фармски животни, доколку се хранат со нуспроизводи кои ги содржат следните суровини за храна за животни и крмни смеси:

- а) хидролизирани протеини добиени од делови од непреживари или од кожа и поткожје на преживари;

б) рибино брашно и крмни смеси кои содржат рибино брашно кои се произведени, ставени во промет и се употребуваат согласно општите услови утврдени во членовите 6, 7, 8 и 9 на овој правилник и поблиските услови утврдени во член 10 на овој правилник;

в) дикалциум фосфат и трикалциум фосфат со потекло од животните и крмни смеси кои содржат такви фосфати кои се произведени, ставени во промет и се употребуваат согласно општите услови утврдени во членовите 6, 7, 8 и 9 на овој правилник и поблиските услови утврдени во член 11 на овој правилник и

г) производи од крв добиени од непреживари и крмни смеси кои содржат такви производи од крв кои се произведени, ставени во промет и се употребуваат согласно општите услови утврдени во членовите 6, 7, 8 и 9 на овој правилник и поблиските услови утврдени во член 12 на овој правилник.

3) аквакултура, со преработени протеини од животинско потекло, со исклучок на рибино брашно, добиени од непреживари и крмни смеси кои содржат такви преработени протеини од животинско потекло кои се произведени, ставени во промет и се употребуваат согласно општите услови утврдени во членовите 6, 7, 8 и 9 на овој правилник и поблиските услови утврдени во член 13 на овој правилник;

4) неодбиени преживари, со замени за млеко кои содржат рибино брашно кои се произведени, ставени во промет и се употребуваат согласно општите услови утврдени во членовите 6, 7, 8 и 9 на овој правилник и поблиските услови утврдени во член 14 на овој правилник и

5) фармски животни, со суровини за храна за животни со растително потекло и крмни смеси кои содржат суровини за храна за животни кои содржат незнателни количини на делови од коски добиени од животински видови кои не се дозволени. Ваквата храна може да се користи единствено по спроведена процена на ризик со која ќе се потврди дека постои незначителен ризик по здравјето на животните. При процената на ризикот треба да се земе во предвид најмалку:

- а) нивото на контаминација;
- б) природата и изворот на контаминација и
- в) предвидената употреба на контаминираната храна.

Член 6

Транспорт на храна за животни и крмни смеси наменети за исхрана на непреживни фармски животни

(1) Во возила и контејнери кои не се користат за транспорт на храна наменета за преживари треба да се транспортираат следниве нуспроизводи наменети да се користат за исхрана на непреживни фармски животни:

1) преработени животински протеини во рифузно пакување, вклучувајќи и рибино брашно, добиени од непреживари;

2) дикалциум и трикалциум фосфат од животинско потекло во рифузно пакување;

3) производи од крв добиени од непреживари во рифузно пакување и

4) крмни смеси кои содржат суровини за храна за животни од точките 1), 2) и 3) од овој став во рифузно пакување.

(2) Операторот кој врши транспорт на нуспроизводи наменети да се користат за исхрана на непреживни фармски животни треба да ја чува евиденцијата со детали за видот на производите кои се транспортираат за период од најмалку две години и да му ја достави на увид на официјалниот ветеринар на негово барање.

(3) По исклучок од ставот (1) од овој член, возилата и контејнерите кои биле користени за транспорт на производите од став (1) на овој член, може дополни-

телно да се користат за транспорт на храна наменета за преживари под услов однапред да се чистат со цел да се избегне вкрстена контаминација, во согласност со документирана процедура која е во согласност со барањата утврдени во прописите од областа на безбедноста и хигиената на храната. При користење на оваа постапка, истата треба да се документа од страна на операторот кој го врши транспорт на нуспроизводите, а документите треба да ги чува за период од најмалку две години и да бидат доставени на увид на официјалниот ветеринар на негово барање.

(4) Преработените животински протеини во рифузно пакување добиени од непреживари и суровини за храна за животни во рифузно пакување кои содржат преработени животински протеини добиени од такви животни се транспортираат во возила и контејнери кои не се користат за транспорт на храна наменета за непреживни фармски животни, со исклучок на аквакултура.

(5) По исклучок од став (4) на овој член, возилата и контејнерите кои биле користени за транспорт на производите од ставот (4) на овој член може дополнително да се користат за транспорт на храна наменета за непреживни фармски животни, со исклучок на аквакултура, под услов тие однапред да се чистат со цел да се избегне вкрстена контаминација, во согласност со документирана процедура која е во согласност со барањата утврдени во прописите од областа на безбедноста и хигиената на храната. При користење на оваа постапка, истата треба да се документа од страна на операторот кој врши транспорт на нуспроизводите, а документите треба да ги чува за период од најмалку две години и да бидат доставени на увид на официјалниот ветеринар на негово барање.

Член 7

Производство на крмни смеси наменети за користење за исхрана на непреживни фармски животни

(1) Крмните смеси наменети за исхрана на непреживни фармски животни, а кои ги содржат следните суровини за храна за животни, треба да бидат произведени во објекти кои не произведуваат крмни смеси за преживари, и кои се одобрени од страна на Агенцијата за храна и ветеринарство (во понатамошниот текст Агенцијата) согласно член 27 од Законот за безбедност на храната за животни (*1):

- 1) рибино брашно;
- 2) дикалциум и трикалциум фосфат од животинско потекло и

3) производи од крв добиени од непреживари.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, за производството на крмни смеси за преживари во објекти кои исто така произведуваат крмни смеси за непреживни фармски животни кои содржат производи од став (1) на овој член, ќе се одобри од страна на Агенцијата согласно член 27 од Законот за безбедност на храната за животни (*1), по спроведена инспекција на лице место, доколку се исполнети следниве услови:

1) крмните смеси наменети за преживари се произведени и чувани за време на складирањето, транспортот и пакувањето во објекти кои се физички одвоени од оние објекти каде што се произведуваат и чуваат крмни смеси за непреживари;

2) евиденцијата со детали за набавката и употребата на производите од точка 1) на овој став и продажбата на крмните смеси кои содржат вакви производи треба да се чува за период од најмалку пет години и да му се достави на увид на официјалниот ветеринар на негово барање;

3) се спроведува редовно земање мостри и анализа на крмните смеси наменети за исхрана на преживари со цел да се потврди отсуството на неодобрени суп-

станции од животинско потекло со користење на методи на анализа за одредување на состојките од животинско потекло за контрола на храната за животни утврдени во Прилог 6 од Правилникот за начинот и постапката за земање примероци, начин и методи на вршење на лабораториски анализи на храната за животни (□2). Фреквенцијата на земање мостри и анализи се утврдува врз основа на проценка на ризикот спроведена од страна на операторот кој произведува крмни смеси како дел од неговиот Систем за анализа на опасности и критични контролни точки (НАССР). Резултатите од земањите примероци и анализи треба да се чуваат за период од најмалку пет години и да му се дадат на увид на официјалниот ветеринар на негово барање.

(3) По исклучок од став (1) на овој член, не се врши посебно одобрување за производство на комплетна храна за животни од крмна смеса која содржи производи од став (1) на овој член за операторите кои вршат мешање на храната за животни за сопствени потреби доколку се во согласност со следниве услови:

- 1) се регистрирани од Агенцијата;
- 2) чуваат само непреживари;
- 3) произведуваат крмни смеси за употреба само во истото одгледувашиште;
- 4) крмните смеси кои содржат рибино брашно и се користат во производството на комплетна храна за животни содржат помалку од 50 % сурови протеини;
- 5) крмните смеси кои содржат дикалциум и трикалциум фосфат од животинско потекло кои се користат во производството на комплетна храна за животни содржат помалку од 10 % вкупно фосфор и
- 6) крмните смеси кои содржат производи од крв добиени од непреживари се користат во производството на комплетна храна за животни содржат помалку од 50 % вкупно протеини.

Член 8

Увоз на суровини за храна за животни и крмни смеси наменети за исхрана на непреживни фармски животни, со исклучок на крзнени животни

Пред ставање во промет, увозниците треба да обезбедат дека секоја пратка од следниве суровини за храна за животни и крмни смеси, кои се наменети да се користат за исхрана на непреживни фармски животни, со исклучок на крзнени животни, во согласност со член 5 од овој правилник, се анализира во согласност со методите на анализа за одредување на состојките од животинско потекло за контрола на храната за животни утврдени во Прилог 6 од Правилникот за начинот и постапката за земање примероци, начин и методи на вршење на лабораториски анализи на храната за животни (*2), со цел да се потврди отсуството на неodobрени супстанции од животинско потекло:

- 1) преработени животински протеини, вклучувајќи и рибино брашно, добиено од непреживари;
- 2) производи од крв добиени од непреживари и
- 3) крмни смеси кои содржат суровини за храна за животни од точките 1) и 2) на овој член.

Член 9

Употреба и складирање на фарми на храна за животни наменета за исхрана на непреживни фармски животни

(1) Не може да се употребуваат и складираат следните видови храна за животни на фарми за чување на фармски животни од видови за кои таквата храна за животни не е наменета за:

- 1) преработени животински протеини, вклучувајќи и рибино брашно, добиени од непреживари;
- 2) дикалциум и трикалциум фосфат од животинско потекло;

3) производи од крв добиени од непреживари и

4) крмни смеси кои содржат суровини за храна за животни од точките 1), 2) и 3) на овој став.

(2) По исклучок на став (1) од овој член, може да се одобри употреба и складирање на крмни смеси од став (1) точка 4) на овој член на фарми за чување на фармски животни од видови за кои таквата храна за животни не е наменета, под услов на фармите да се спроведуваат мерки за да се спречи ваквите крмни смеси да се користат за исхрана на животински видови за кои не се наменети.

Член 10

Поблиски услови кои се применуваат при производство и употреба на рибино брашно и крмни смеси кои содржат рибино брашно наменети за исхрана на непреживни фармски животни, со исклучок на крзнени животни

При производство и употреба на рибино брашно и крмни смеси кои содржат рибино брашно наменети за исхрана на непреживни фармски животни, со исклучок на крзнени животни, треба да бидат исполнети следните услови:

1) рибино брашно треба да е произведено во објекти за преработка наменети исклучиво за производство на производи добиени од аквакултура, со исклучок на морски цицачи и

2) пропратниот комерцијален документ, или здравствениот сертификат, како што е соодветно, за рибино брашно и крмни смеси кои содржат рибино брашно и секое пакување кое содржи такви производи треба да бидат јасно означени со зборовите “содржи рибино брашно - не треба да се користи за исхрана на преживари”.

Член 11

Поблиски услови кои се применуваат при употреба на дикалциум и трикалциум фосфат со животинско потекло и крмни смеси кои содржат такви фосфати наменети за исхрана на непреживни фармски животни, со исклучок на крзнени животни

Пропратниот комерцијален документ, или здравствениот сертификат, како што е соодветно, за дикалциум и трикалциум фосфат со животинско потекло и крмни смеси кои содржат такви фосфати и секое пакување кое содржи такви производи треба да бидат јасно означени со зборовите “содржи дикалциум/трикалциум фосфат со животинско потекло - не треба да се користи за исхрана на преживари”.

Член 12

Поблиски услови кои се применуваат при производство и употреба на производи од крв добиени од непреживари и крмни смеси кои содржат такви производи наменети за исхрана на непреживни фармски животни, со исклучок на крзнени животни

При производството и употребата на производи од крв добиени од непреживари и за крмни смеси кои содржат такви производи од крв наменети да се користат за исхрана на непреживни фармски животни, со исклучок на крзнени животни треба да се применуваат следниве поблиски услови:

1) крвта наменета за производство на производи од крв треба да е добиена во кланици во кои не се врши колење на преживари и кои се регистрирани од Агенцијата дека не колат преживари.

2) по исклучок на одредбите од точка 1) на овој член, може да се одобри колење на преживари во кланица за производство на крв од непреживари наменета

за производство на производи од крв за употреба во храна за непреливни фармски животни единствено доколку спроведените инспекции кои се однесуваат на ефективност на мерките за спречување на вкрстена контаминација помеѓу крв од преживари и непреливари ги задоволат барањата утврдени во прописите од областа на безбедноста и хигиената на храната. Мерките за спречување на вкрстена контаминација ги вклучуваат следниве минимални услови :

а) колењето на непреливари се врши на линии кои се физички одвоени од линиите кои се користат за колење на преживари;

б) просториите за собирање, складирање, транспорт и пакување на крвта со потекло од непреливари се одвоени од оние што се користат за крвта со потекло од преживари;

в) се спроведува редовно земање мостри и анализа на крвта со потекло од непреливари за да се открие присуство на протеини на преживари. Методот на анализа треба да е научно потврдено за таа намена. Фреквенцијата на земање примероци и анализи се утврдува врз основа на проценка на ризикот спроведен од страна на операторот кој произведува крв за производство на производи од крв, како дел од неговите постапки засновани на Анализа на опасности и критични контролни точки (НАССР принципи).

3) Крвта наменета за производство на производи од крв за непреливари се транспортира до објектот за преработка во возила и контејнери наменети исклучиво за транспорт на крв од непреливари.

4) По исклучок од точка 3) од овој член, возилата и контејнерите кои биле користени за транспорт на крв добиени од преживари можат да се користат за транспорт на крв од непреливари под услов претходно темелно да се исчистат со цел да се избегне вкрстена контаминација во согласност со документирана постапка која е во согласност со барања утврдени во прописите од областа на безбедноста и хигиената на храната. При користење на оваа постапка, истата треба да се документира од страна на операторот кој врши транспорт на ваквите производи, а документите треба да се чуваат за период од најмалку две години и да бидат доставени на увид на официјалниот ветеринар на негово барање.

5) Производите од крв треба да се произведени во објекти за преработка наменети исклучиво за преработка на крв од непреливари.

6) По исклучок на точка 5) од овој член, може да се дозволи производство на производи од крв за употреба во храна за непреливни фармски животни во објекти за преработка на крв од преживари единствено доколку спроведените инспекции кои се однесуваат на ефективност на мерките за спречување на вкрстена контаминација помеѓу крвта од преживари и непреливари ги задоволат барањата утврдени во прописите од областа на безбедноста и хигиената на храната. Мерките за спречување на вкрстена контаминација ги вклучуваат следниве минимални услови:

а) производството на производи од крв на непреливари се врши во затворен систем кој се чува физички одделен од оној што се користи за производство на производи од крв од преживари;

б) просториите за собирање, складирање, транспорт и пакување за сировини и готови производи во рифузно пакување со потекло од непреливари се одвоени од оние за сировини и готови производи во рифузно пакување со потекло од преживари;

в) се применува процес на порамнување помеѓу пристигнатата крв добиена од преживари и непреливари и соодветно добиените производи од крв и

г) се спроведува редовно земање мостри и анализа на производите од крв со потекло од непреливари со цел да се потврди отсуството на вкрстена контамина-

ција со производи од крв со потекло од преживари со користење на методи на анализа за одредување на состојките од животинско потекло за контрола на храната за животни утврдени во Прилог 6 од Правилникот за начинот и постапката за земање примероци, начин и методи на вршење на лабораториски анализи на храната за животни(*2). Фреквенцијата на земање мостри и анализа се утврдува врз основа на проценка на ризикот спроведена од страна на операторот кој врши производство на производи од крв како дел од неговиот Систем за анализа на опасности и критични контролни точки (НАССР). Резултатите од таквите земени примероци и анализи треба да се чуваат за период од најмалку пет години и да му се дадат на увид на официјалниот ветеринар на негово барање.

7) Пропратниот комерцијален документ, или здравствениот сертификат, како што е соодветно, за производите од крв и крмните смеси кои содржат производи од крв и секое пакување кое содржи такви производи треба да бидат јасно означени со зборовите “содржи производи од крв - не треба да се користи за исхрана на преживари”.

Член 13

Поблиски услови кои се применуваат при производство и употреба на преработени животински протеини, со исклучок на рибино брашно добиени од непреливари и крмни смеси кои содржат такви преработени животински протеини наменети за исхрана на аквакултура

При производството и употребата на преработени животински протеини, со исклучок на рибино брашно добиени од непреливари и крмни смеси кои содржат такви преработени животински протеини наменети за исхрана на аквакултура треба да ги исполнуваат следниве поблиски услови :

1) Нуспроизводите од животинско потекло наменети за производство на преработени животински протеини треба да бидат добиени или од кланици кои не вршат колење на преживари и кои се регистрирани од Агенцијата дека не колат преживари или од објекти за расекување кои не вршат обескостување или расекување на месо од преживари.

2) По исклучок на точка 1) од овој член, може да се одобри колење на преживари во кланица која произведува нуспроизводи од животинско потекло од непреливари наменети за производство на преработени животински протеини од овој член единствено доколку спроведените инспекции кои се однесуваат на ефективност на мерките за спречување на вкрстена контаминација помеѓу нуспроизводите од животинско потекло од преживари и непреливари ги задоволат барањата утврдени во прописите од областа на безбедноста и хигиената на храната.. Мерките за спречување на вкрстена контаминација ги вклучуваат следниве минимални услови:

а) колењето на непреливарите се врши на линии кои се физички одвоени од линиите кои се користат за колење на преживари;

б) просториите за собирање, складирање, транспорт и пакување на нуспроизводите од животинско потекло со потекло од непреливари се одвоени од оние што се користат за нуспроизводи од животинско потекло од преживари;

в) се спроведува редовно земање мостри и анализа на нус производите од животинско потекло од непреливари за да се открие присуството на протеини на преживари. Методот на анализа треба да е научно потврдено за таа намена. Фреквенцијата на земање примероци и анализи се утврдува врз основа на проценка на ризикот спроведен од страна на операторот кој врши

производство на преработени животински протеини, како дел од неговите постапки засновани на Анализа на опасности и критични контролни точки (НАССР принципи).

3) Нуспроизводите од животинско потекло од непреливири наменети за производство на преработени животински протеини се транспортираат до објектот за преработка во возила и контејнери кои не се користат за транспорт на нуспроизводи од животинско потекло од преливири.

4) По исклучок на точка 3) од овој член, нуспроизводите од животинско потекло од непреливири наменети за производство на преработени животински протеини можат да се транспортираат во возила и контејнери кои биле користени за транспорт на нуспроизводи од животинско потекло добиени од преливири под услов тие возила и контејнери претходно да се исчистени, со цел да се избегне вкрстена контаминација во согласност со документирана процедура која е во согласност со барањата утврдени во прописите од областа на безбедноста и хигиената на храната. При користење на оваа постапка, истата треба да се документира од страна на операторот кој врши транспорт на нуспроизводите, а документите треба да ги чува за период од најмалку две години и да бидат доставени на увид на официјалниот ветеринар, на негово барање.

5) Преработените животински протеини од овој член треба да се произведени во објекти за преработка наменети исклучиво за преработка на нуспроизводи од животинско потекло од непреливири добиени од кланици и објекти за расекување од точка 1) на овој член.

6) По исклучок на точка 5) од овој член, може да се дозволи производство на преработени животински протеини од овој член во објекти за преработка на нуспроизводи од преливири единствено доколку спроведените инспекции кои се однесуваат на ефикасноста на мерките за спречување на вкрстена контаминација помеѓу преработени животински протеини со потекло од преливири и преработени животински протеини со потекло од непреливири ги задоволат барањата утврдени во прописите од областа на безбедноста и хигиената на храната. Мерките за спречување на вкрстена контаминација ги вклучуваат следниве минимални услови :

а) производството на преработени животински протеини добиени од преливири се врши во затворен систем кој се чува физички одделен од оној што се користат за производство на преработени животински протеини од овој член;

б) чувањето на нуспроизводите добиени од преливири за време на складирањето и транспортот се врши во физички одвоени простории од оние за нуспроизводи добиени од непреливири;

в) чувањето на преработени животински протеини добиени од преливири за време на складирање и пакување се врши во физички одвоени простории од оние кои се користат за крајни производи добиени од непреливири и

г) се спроведува редовно земање мостри и анализа на преработени животински протеини од овој член со цел да се потврди отсуството на вкрстена контаминација со преработени животински протеини од преливири со користење на методи на анализа за одредување на состојките од животинско потекло за контрола на храната за животни утврдени во Правилникот за начинот и постапката за земање примероци, начин и методи на вршење на лабораториски анализи на храната за животни. Фреквенцијата на земање мостри и анализи се утврдува врз основа на проценка на ризикот спроведена од страна на операторот кој врши производство на преработени животински протеини како дел од неговиот Систем за анализа на опасности и критични контролни точки (НАССР). Резултатите од земените при-

мерици и анализи треба да се чуваат за период од најмалку пет години и да му се дадат на увид на официјалниот ветеринар на негово барање.

7) Крмните смеси кои содржат преработени животински протеини од овој член треба да бидат произведени во објекти одобрени за таа цел од страна на Агенцијата согласно член 27 од Законот за безбедност на храната за животни(*1) и кои се наменети исклучиво за производство на храна за аквакултура .

8) По исклучок од точка 7) на овој член:

а) производството на крмни смеси за аквакултура во објекти кои исто така произведуваат и крмни смеси наменети за други фармски животни, со исклучок на крзнени животни, ќе биде одобрено од Агенцијата, по инспекција на лице место, со која ќе се утврди усогласување со следниве услови :

- крмните смеси наменети за преливири се произведени и чуваат за време на складирањето, транспортот и пакувањето во објекти кои се физички одвоени од оние објекти каде што се произведени и се чуваат крмните смеси за непреливири;

- крмните смеси наменети за аквакултура се произведени и се чуваат за време на складирањето, транспортот и пакувањето во објекти кои се физички одвоени од оние објекти каде што се произведени и се чуваат крмните смеси за други непреливири;

- евиденција со детали за купување и употреба на преработени животински протеини од овој член и продажба на крмни смеси кои содржат такви протеини се чува и се дава на увид на официјалниот ветеринар за период од најмалку пет години и

- се спроведува редовно земање мостри и анализа на крмните смеси наменети за фармски животни, со исклучок на аквакултура, со цел да се потврди отсуството на неодобрени супстанции од животинско потекло со користење на методи на анализа за одредување на состојките од животинско потекло за контрола на храната за животни утврдени во Прилог 6 од Правилникот за начинот и постапката за земање примероци, начин и методи на вршење на лабораториски анализи на храната за животни(*2). Фреквенцијата на земање мостри и анализи се утврдува врз основа на проценка на ризикот спроведена од страна на операторот кој произведува крмни смеси како дел од неговиот Систем за анализа на опасности и критични контролни точки (НАССР). Резултатите треба да се чуваат за период од најмалку пет години и да му се дадат на увид на официјалниот ветеринар на негово барање.

б) Не е потребно посебно одобрување за производство на комплетна храна за животни од крмни смеси кои содржат преработени животински протеини од овој член за операторите кои вршат мешање на храната за животни за сопствени потреби доколку се во согласност со следниве услови:

- се регистрирани од страна на Агенцијата,

- чуваат само аквакултура,

- произведуваат комплетна храна за аквакултура само за употреба во истото одгледувалиште и

- крмните смеси кои содржат преработени животински протеини од овој член кои се користат во нивното производство треба да содржат помалку од 50 % сурови протеини;

9) Пропратниот комерцијален документ, или здравствениот сертификат, како што е соодветно, на преработени животински протеини од овој член и секое пакување треба да бидат јасно означени со зборовите “преработени животински протеини од непреливири - не треба да се користат за исхрана на фармски животни, со исклучок на аквакултура и крзнени животни”.

10) Придружниот комерцијален документ или здравствениот сертификат, како што е соодветно, на крмните смеси за аквакултура кои содржат преработе-

ни животински протеини од овој член и секое пакување треба да бидат јасно означени со следните зборови: "содржи преработени животински протеини добиени од непреливници - не треба да се користи за исхрана на фармски животни, со исклучок на аквакултура и крзнени животни".

Член 14

Поблиски услови кои се применуваат при производство, ставање во промет и употреба на замени за млеко кои содржат рибино брашно наменети за исхрана на неодбиени преливници

При производство, ставање во промет и употреба на замени за млеко кои содржат рибино брашно наменети за исхрана на неодбиени животни од видот преливници треба да се применуваат следниве услови :

1) Рибино брашно кое се користи во замените за млеко е произведено во објект за преработка кој е исклучиво наменет за производство на производи добиени од аквакултура, со исклучок на морски цицачи, а е во согласност со општите услови утврдени во членовите 6, 7, 8 и 9 од овој правилник.

2) Употребата на рибино брашно за неодбиени фармски животни од видот преливници е дозволено е само за производство на замени за млеко, дистрибуирани во сува форма и по растварување во одредено количество на течност, наменето за исхрана на неодбиени преливници како дополна, или замена на пост-колостралното млеко пред завршување на одбивањето;

3) Замените за млеко кои содржат рибино брашно наменето за неодбиени фармски животни од видовите на преливници се произведени во објекти кои не произведуваат други крмни смеси за преливници и кои се одобрени за таа цел од Агенцијата согласно член 27 од Законот за безбедност на храната за животни(*1);

4) По исклучок од точка 3) на овој член производството на други крмни смеси за преливници во објекти кои произведуваат и замени за млеко кои содржат рибино брашно наменето за неодбиени фармски животни од видовите на преливници може да се одобри доколку:

а) другите крмни смеси наменети за преливници се чуваат во простории кои се физички одвоени од оние за рибино брашно и замени за млеко во рифузно пакување кои содржат рибино брашно за време на складирање, транспорт и пакување;

б) другите крмни смеси наменети за преливници се произведуваат во простории физички одвоени од просториите каде се произведуваат замените за млеко кои содржат рибино брашно;

в) записите со поединости за набавките и употребата на рибино брашно и продажбата на замените за млеко кои содржат рибино брашно се чуваат најмалку пет години и се достапни на барање на официјалниот ветеринар и

г) се спроведува редовно земање мостри и анализа на другите крмни смеси наменети за исхрана на преливници со цел да се потврди отсуството на неодобрени супстанции од животинско потекло со користење на методи на анализа за одредување на состојките од животинско потекло за контрола на храната за животни утврдени во Прилог 6 од Правилникот за начинот и постапката за земање примероци, начин и методи на вршење на лабораториски анализи на храната за животни(*2). Фреквенцијата на земање мостри и анализа се утврдува врз основа на проценка на ризикот спроведена од страна на операторот кој произведува крмни смеси како дел од неговиот Систем за анализа на опасности и критични контролни точки (НАССР). Резултата

тите од таквите земени примероци и анализи треба да се чуваат за период од најмалку пет години и да бидат дадени на увид на официјалниот ветеринар на негово барање.

5) Пред ставање во промет, увозниците треба да обезбедат дека секоја пратка на увезена замена за млеко која содржи рибино брашно е анализирана во согласност со методите на анализа за одредување на состојките од животинско потекло за контрола на храна за животни утврдени во Прилог 6 од Правилникот за начинот и постапката за земање примероци, начин и методи на вршење на лабораториски анализи на храната за животни (*2), со цел да се потврди отсуството на неодобрени супстанции од животинско потекло.

6) Комерцијалниот документ кој ги придружува замените за млеко кои содржат рибино брашно наменети за неодбиени фармски животни од видовите на преливници, и секое пакување кое содржи такви пратки, мора да бидат јасно означени со зборовите "содржи рибино брашно - не смее да се користи за исхрана на преливници, со исклучок на неодбиени преливници".

7) Замените за млеко кои содржат рибино брашно во рифузно пакување наменети за неодбиени фармски животни од видовите на преливници се транспортираат со возила и контејнери кои не се користат за друга храна за животни наменета за преливници.

8) По исклучок на точка 7) од овој член, возилата и контејнерите кои подоцна ќе бидат користени за транспорт на друга храна во рифузно пакување наменета за преливници може да се користат за транспорт на замени за млеко во рифузно пакување кои содржат рибино брашно наменето за одбиени фармски животни од видовите на преливници под услов такви возила и контејнери однапред да се исчистени со цел да се избегне вкрстена контаминација во согласност со документирани процедура која е во согласност со барањата утврдени во прописите од областа на безбедноста и хигиената на храната. При користење на оваа постапка, истата треба да се документира од страна на операторот кој врши транспорт на нупроизводите, а документите треба да ги чуваат за период од најмалку две години и да бидат дадени на увид на официјалниот ветеринар на негово барање.

Член 15

Транспорт на сировини за храна за животни и крмни смеси кои содржат производи добиени од преливници

(1) Сировините за храна за животни и крмните смеси во рифузно пакување кои содржат производи добиени од преливници се транспортираат во возила и контејнери кои не се користат за транспорт на храна за животни наменета за фармски животни, со исклучок на крзнени животни.

(2) По исклучок од став (1) на овој член може да се врши транспорт во возила и контејнери кои се користат за транспорт на храна за животни наменета за фармски животни, со исклучок на крзнени животни на:

1) млеко, производи на база на млеко, производи добиени од млеко, колострум и производи од колострум;

2) дикалциум фосфат и трикалциум фосфат од животинско потекло и

3) хидролизирани протеини добиени од кожа и поткоже на преливници.

(3) По исклучок од ставовите (1) и (2) на овој член, возилата и контејнерите кои биле користени за транспорт на сировини за храна за животни и крмни смеси

во рифузно пакување од ставовите (1) и (2) на овој член, може дополнително да се користи за транспорт на храна за животни наменета за фармски животни, со исклучок на крзнени животни, под услов однапред да се чистат со цел да се избегне вкрстена контаминација, во согласност со документирана процедура во согласност со барањата утврдени во прописите од областа на безбедноста и хигиената на храната. При користење на оваа постапка, истата треба да се документира од страна на операторот кој врши транспорт на нуспроизводите, а документите треба да ги чува за период од најмалку две години и да бидат доставени на увид на официјалниот ветеринар на негово барање.

Член 16

Производство на крмни смеси кои содржат производи добиени од преживари

(1) Крмните смеси кои содржат производи добиени од преживари не треба да се произведени во објекти кои произведуваат храна за фармски животни, со исклучок на крзнени животни.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, можат да се произведуваат крмни смеси во објекти кои произведуваат храна за фармски животни, со исклучок на крзнени животни од:

1) млеко, производи на база на млеко, производи добиени од млеко, колострум и производи од колострум;

2) дикалциум фосфат и трикалциум фосфат од животинско потекло и

3) хидролизирани протеини добиени од кожа и поткожје на преживари.

Член 17

Користење и складирање на фарми на сировини за храна за животни и крмни смеси за фармски животни кои содржат производи добиени од преживари

(1) На треба да се употребуваат и складираат сировини за храна за животни и крмни смеси за фармски животни кои содржат производи добиени од преживарина фарми каде се чуваат фармски животни, со исклучок на крзнени животни.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, можат да се употребуваат и складираат следниве сировини за храна за животни и крмни смеси за фармски животни кои содржат производи добиени од преживари на фарми каде се чуваат фармски животни, со исклучок на крзнени животни:

1) млеко, производи на база на млеко, производи добиени од млеко, колострум и производи од колострум;

2) дикалциум фосфат и трикалциум фосфат од животинско потекло и

3) хидролизирани протеини добиени од кожа и поткожје на преживари.

Член 18

Извоз на преработени животински протеини и производи што содржат такви протеини

(1) Извоз на преработени животински протеини добиени од преживари, и на производи што содржат такви протеини не може да се врши.

(2) По исклучок на став (1) од овој член, може да се дозволи извоз на преработена храна за домашни миленици вклучувајќи и конзервирана храна за домашни миленици која содржи преработени животински протеини добиени од преживари кои претрпеле третман означен во согласност со националното законодавството.

(3) Извозот на преработени животински протеини добиени од непреживари и на производи што содржат такви протеини е предмет на усогласување со следниве услови:

1) тие се наменети за употреба која не е забранета со овој правилник и

2) склучен е писмен договор пред извозот помеѓу Агенцијата и надлежниот орган на земјата увозник кој вклучува превземање на обврската од земјата увозник да ја почитува намената за употреба и да не изврши повторен извоз на преработените животински протеини или производи кои содржат такви протеини за употреба забранета со овој правилник.

(4) Склучениот писмен договор во согласност со став (3) точка 2) од овој член треба да биде презентираан во рамките на Постојаниот комитет за синцирот на храна и здравјето на животните.

(5) Одредбите од ставовите (1), (2) и (3) од овој член не се применува за извоз на:

1) рибино брашно и крмни смеси кои содржат рибино брашно;

2) крмни смеси наменети за аквакултура и

3) храна за домашни миленици.

ГЛАВА III ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 19

Одложена примена

Одредбата од член 18 став (4) ќе започне да се применува со денот на пристапувањето на Република Македонија во Европската Унија.

Член 20

Престанок на важење

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за поблиските услови, начинот и постапката за спроведување и примена на забраните за употреба на одредени нуспроизводи во исхраната на животните и одредени технички производи од нуспроизводи од животинско потекло (Службен весник на Република Македонија бр. 121/10).

Член 21

Влегување во сила

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр.02-1507/1
4 февруари 2014 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

(*¹) Закон за безбедност на храната за животни (“Службен весник на РМ” бр. 145/10) е усогласен со Регулацијата (ЕЦ) Бр. 2005/183/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 12 јануари 2005 година со која се утврдуваат условите за хигиена на храната за животни (CELEX број 32005R0183).

(*²) Правилник за начинот и постапката за земање примероци, начин и методи на вршење на лабораториски анализи на храната за животни е усогласен со Регулацијата на Комисијата (ЕК) 152/2009 со која се пропишуваат начините на земање мостри и анализи за целите на службените контроли на храна за животни (CELEX број 32009R0152).

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

948.

Врз основа на член 100 став (4) од Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 23/2013 и 12/2014), министерот за труд и социјална политика, донесе

П РА В И Л Н И К ЗА СТАНДАРДИТЕ И НОРМАТИВИТЕ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА НА УСТАНОВИТЕ ЗА ДЕЦА

И. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат стандардите и нормативите за вршење на дејноста на установите за деца: детска градинка, центар за ран детски развој и детско одморалиште.

II. СТАНДАРДИ ЗА РАЗВИЕНОСТ НА УСТАНОВИ ЗА ДЕЦА И БРОЈ НА ГРУПИ НА ДЕЦА

Член 2

(1) Основен стандард за развиеност на детските градинки/центар за ран детски развој е вкупниот број на згрижени деца организирани во соодветен број на згрижувачко воспитни групи (хомогени, хетерогени, комбинирани и други) согласно со одредбите на Законот за заштита на децата, е установа со:

- мал капацитет
- среден капацитет и
- голем капацитет

(2) Со мал капацитет е детска градинка/центар за ран детски развој која може да организира од најмалку три до најмногу девет групи.

(3) Со среден капацитет е детска градинка/центар за ран детски развој која може да организира од најмалку десет до најмногу 20 групи.

(4) Со голем капацитет е детска градинка/центар за ран детски развој која може да организира повеќе од 20 групи.

(5) По исклучок од став (1) алинеја 1 на овој член, за приватни детски градинки/центри за ран детски развој, како и за јавни детски градинки/центри за ран детски развој, односно објекти на јавни детски градинки во рурални средини минималниот број на групи се определува на две групи.

(6) Јавна детска градинка/центар за ран детски развој, одделни услуги од својата дејност може да организира во други просторни услови (основно училиште, болница, дом на култура, месна заедница и други установи и објекти) за што може да формира една до две групи.

(7) Детските одморалишта според капацитетот се класифицираат во три групи:

- мали, со капацитет од 80 до 120 легла;
- средни, со капацитет над 120 до 200 легла;
- големи, со капацитет над 200 легла.

III. СТАНДАРДИ И НОРМАТИВИ ЗА НАМЕНСКИ ГРАДЕНИ ОБЈЕКТИ ЗА ЗГРИЖУВАЊЕ И ВОСПИТАНИЕ НА ДЕЦА ОД ПРЕДУЧИЛИШНА ВОЗРАСТ

1. Просторни услови и санитарно хигиенски услови

1.1. Просторни услови

Член 3

Во просторни услови се вклучени: локација, земјиште, пристап и паркинг, економски двор и објекти на детската градинка.

1.2. Локација

Член 4

(1) Локација е урбанистичка парцела која го обезбедува изградениот и слободниот простор на земјиштето.

(2) При избор на локацијата на земјиштето треба да се има предвид:

- на децата да им се обезбеди најмалку 25 м² земјиште, а по исклучок не помалку од 15 м² ако во непосредна близина на објектот има развиена зелена површина која ќе се користи за игра на децата;
- локацијата треба да е приклучена на постоечката инфраструктура;
- ако нема постоечка инфраструктура или е недоволно димензионирана, истата треба да се обезбеди;
- на детето треба да му биде обезбедена сигурност на патот до објектот на детската градинка како и до рекреативните и парковните површини, вклучувајќи го и целото земјиште на објектот;

- локацијата на земјиштето треба да биде заштитена од бучава и концентрација на штетни материи во воздухот, кои не ги надминуваат дозволените рамки пропишани за станбени населби.

1.3. Земјиште

Член 5

(1) Земјиштето на објектот за детска градинка се диференцира на:

- 1). изграден дел-површина под објекти и
- 2). отворен дел, составен од:
 - површини за игра –игралиште;
 - зелени површини;
 - пристапи, паркинг и економски двор

(2) Отворениот простор на игралиштето опфаќа површина од 15 м² по дете, а по исклучок и помалку ако во непосредна близина има зелени површини кои може да се употребуваат за игра.

(3) Игралиштето треба да биде организирано така што на децата да им овозможи разновидни активности, социјални интеракции и индивидуално повлекување во согласност со програмите на детската градинка.

(4) Игралиштето треба да биде опремено со наједноставни до сложени единици за игра, така што на секое дете ќе му биде овозможено 1,5 место за играње.

(5) Површините за игра и зеленило треба да бидат јасно дефинирани и обликувани и да создадат посебни амбиентални целини.

(6) Обработката на површините да биде од материјали што не се лизгаат (асфалт во боја, бехатон плочи, дрвени коцки, тула и др.)

(7) Игралиштето треба да има сончева положба, од исток до југо-запад, заштитено од ветер и да поседува природни (при изградба на објектот да се засадат дрва) и вештачки сенки.

(8) Зелените површини се интегративен дел на игралиштето.

(9) Игралиштето треба да биде заградено со ограда висока најмалку 1,20м.

1.4. Пристап, паркинг и економски двор

Член 6

(1) Пристап претставува природ или влез со пешачки патеки, паркинг простор и економски двор и се однесува на:

- пешачки патеки – служат за совладување на растојанието помеѓу улицата и влезот на објектот и истите треба да се безбедени и заштитени, поплочени или асфалтирани, но да се избегне лизгавоста и хортикултурно да се обликуваат.

- паркинг простор служи за пристап на возила и не треба да ја попречува редовната активност на децата.

(2) Согласно прописите за противпожарна заштита (ППЗ) потребно е просторот за противпожарно возило (ПП возило) како и за друго ургентно возило да биде со широчина од најмалку 3 м. За деца кои до објектот се донесуваат со возило, треба во близина на објектот да се предвиди простор за паркирање, при што да не се загрозува пешачкиот приод.

- економски двор треба да овозможи директна врска со просторот за приготвување храна и просторите за перење и греење и истиот треба да има добри врски со сообраќајницата. Големината на економскиот двор треба да одговара така да е можно пристап и вртење на лесни транспортни возила, паркирање, како и поставување на депо за отпадоци (контејнери) и цистерна за гориво.

(3) Во објекти со котларница треба да има простор за гориво (тврдо или течено).

(4) Тврдото гориво се складира така што овозможува пристап на товарното возило до окното за уфрлување.

(5) Окното треба да се затвори со решетки или заштитна мрежа.

(6) Течното гориво се чува во цистерна согласно прописите за складирање и заштита од запаливи течности и гасови.

(7) До цистерната треба да се обезбеди пристап на возило за преточување на горивото.

Објект- изграден дел

Член 7

(1) Објектот на детската градинка треба да биде изграден согласно техничките прописи и стандарди за градба на објекти.

(2) Објектот треба да биде така поставен да обезбедува сончева изложеност и осветлување.

(3) Просторите за престојување на децата треба да бидат ориентирани од исток до југозапад.

(4) Нормираната нето изградена површина на објектот е во зависност од бројот на групите и возрастниот состав на децата.

(5) Детската градинка треба да има најмалку еден објект како организационен облик и капацитетот на еден објект, да не биде поголем од девет групи, и не помал од две групи ако згрижува деца од различни возрастни групи.

(6) Објектот треба да биде на приземје или да има најмногу приземје и кат.

(7) Кога објектот на детската градинка има и кат, на катот треба да бидат сместени деца на возраст до две години и дел од административните и стручните простории.

(8) Просторот во објектот треба да биде димензиониран и обликуван функционално и естетски, во согласност со возраста на децата.

(9) Организацијата на просторот треба да овозможи разновидни активности и тоа: програмирани, спонтани, заеднички и индивидуални како и оптимална поврзаност и прегледност.

IV. ПРОСТОРИ НА ДЕТСКИ ГРАДИНКИ

1. Простории

Член 8

Објектот ги содржи следните простории:
- простории за деца по возрастни групи;

- заеднички простории;
- простории за комуникација;
- простории за стручен кадар;
- административни простории и
- економско-технички простории.

1.1. Простории за деца по возрастни групи

Член 9

(1) Објектот од простории за деца треба да има занимална со сопствени придружни простории за секоја возрастна група, заеднички повеќенаменски простор и дополнителен простор за творечки активности.

(2) Објектот треба да има доволно внатрешна површина за игра на децата, и тоа: за објекти до три групи, димензиониран со 4,0 м² по дете, односно 3,0 м² по дете над три до девет групи.

(3) Внатрешната површина за игра ја вклучува целата слободна површина наменета за различни активности на децата.

Член 10

(1) Просторите за деца за секоја возрастна група треба да содржат:

- занимална
- гардероба;
- санитарни простории;
- отворена занимална- тераса

(2) Заеднички простории за деца се:

- повеќенаменски простор;
- работилница;
- просторија за изолација;
- просторија за индивидуална работа и
- санитарна просторија за игралиштето или дворот.

1.1.1.1. Занимална

Член 11

(1) Занималната е просторија, непосредно поврзана со повеќенаменскиот простор, со можност за нивно интегрирање.

(2) Занималната овозможува згрижување, престој, нега, исхрана, воспитание, одмор и други активности и истата е со површина од најмалку 40,0 м² и височина од 2,80 м.

(3) Занималната за група деца на возраст до две години е со димензии од најмалку 3,5 м² по дете и 9,0 м² површина потребна за нега, односно санитарни простории.

(4) Пултот за преповивање и нега на децата е интегрален дел на внатрешниот пејсаж на занималната.

(5) Занималната за групата деца на возраст над две години до шест години, односно до поаѓање во основно училиште, за децата со умерени пречки во развојот како и за децата до десет години возраст се димензионира со 2,4 м² по дете.

(6) Занималната од став (5) на овој член треба да овозможи игра на целата група деца во круг, игра во помали групи и индивидуална игра.

(7) За вклучување на деца со лесни пречки во развојот во занималните треба да се овозможи поставување опрема и помошни средства за нивно непречено движење во зависност од видот на попреченоста.

(8) За групата деца со умерени пречки во развојот, занималната треба да овозможи поставување на опрема во зависност од видот на попреченост.

1.1.1.2. Гардероба

Член 12

(1) Гардеробата е простор којшто овозможува премин од комуникацијата во занималната. Се димензионира со минимум 8 м² површина.

(2) Гардеробата со тријажа на групата деца на возраст до две години се поставува како хигиенски филтер помеѓу влезот и внатрешноста на објектот.

(3) Просторот и опремата треба да овозможат одвојување од чистиот дел, односно патот на родителите со деца да е посебен од патот на негователскиот кадар кој го презема детето.

(4) Просторот треба да е слободно поставен во однос на комуникациите и да е со обезбедено загревање, со површина од најмалку 12м² за една група деца, односно од најмалку 14м² за две или повеќе групи деца.

(5) Просторот помеѓу елементите на опремата, треба да биде широк од најмалку 100 см, односно 120 см за децата со умерени пречки во развојот.

1.1.1.3. Санитарни простории

Член 13

(1) Санитарните простории за групите деца на возраст над две години треба да бидат сместени во поодделни простори и тоа: простор за мијалници и простор со тоалет шолји.

(2) Санитарните простории за групите деца над две години до шест години односно до поаѓање во основно училиште, треба да имаат минимум 10 м² за секоја група одделно, или најмалку 18 м² ако се користат за две групи.

(3) Санитариите за деца над четири до шест години треба да бидат разделени на простор за мијалници и простор со тоалет кабин, со димензии 80/110 см.

(4) Санитариите треба да имаат адаптирани тоалет кабин за деца со умерени пречки во развојот со минимум 12 м².

(5) Вратите на санитарните кабин треба да се отвораат према надвор.

(6) Диспозицијата на санитарните простории за групите деца на возраст над две години до шест години да биде таква, да овозможува излез од занимална кон игралиштето или дворот и обратно, функционирајќи како санитарно-хигиенски пропусник.

1.1.1.5. Отворена занимална – тераса

Член 14

(1) Отворената занимална - тераса се димензионира со 1,5 м² по дете, или најмалку со површина од 24 м² и истата треба да биде заштитена од временските влијанија и директно поврзана со занималната.

(2) Светлосната широчина на вратата помеѓу занималната и терасата, треба да изнесува најмалку 90 см.

(3) Ако отворената занимална е поставена на терен, истата се заштитува со ограда висока 80 см. и со врата се поврзува со игралиштето.

(4) Во другите случаи, оградата изнесува 120 см. и се изведува како полна или транспарентна со вертикално поставени пречки, со меѓусебно растојание од максимум 8,5 см.

1.2. Заеднички простори

1.2.1. Повеќеенаменски простор

Член 15

(1) Повеќеенаменски простор е простор во средишниот дел на градинката, наменет за заеднички активности на децата, воспитувачите, негователите, стручните работници, стручните соработници, родителите, како што се: свечени манифестации, сценски претстави, изложби и друго и се димензионира со 1,0 м² по дете, а не помалку од 60,0 м² површина.

(2) Повеќеенаменскиот простор кога презема и функција на просторија за спортски активности, површината се зголемува и изнесува најмалку 80 м².

(3) Повеќеенаменскиот простор треба да поседува остава за сместување на спортски и други реквизити.

1.2.2. Работилница (просторија за творечко креативни активности)

Член 16

Објектот може да има и работилница како дополнителен простор за творечки активности и работно воспитување на децата од различни возрастни групи (музичко воспитување, ликовно изразување, пластично обликување, припрема на оброци и сл.) и треба да биде со минимум површина од 30 м².

1.2.3. Просторија за изолација

Член 17

Просторијата за изолација е со површина од најмалку 6,0 м² и е наменета за тукушто разболено дете, одделена од просториите за престој, меѓутоа треба да е поврзана со простор во кој постојано присуствува вработено лице.

1.2.4. Просторија за индивидуална работа

Член 18

(1) Објектот може да има и просторија за индивидуална работа со деца кои имаат потреба од советување или помош, со најмалку 8 м² површина.

(2) Просторијата од став (1) на овој член може да се користи за работа на советувањето за деца и родители.

1.2.5. Санитарна просторија за игралиштето

Член 19

(1) Од површините за игра на отворено, треба да се овозможи лесен пристап до санитарните простории.

(2) Ако предвидените санитарни простории за занималните не овозможуваат лесен пристап, потребно е да се предвидат нови санитарни простории.

(3) Просториите од став (2) на овој член се со површина од најмалку 2,0 м² за две групи, односно 4,0 м² за повеќе од две групи.

1.3. Простори за комуникација

Член 20

(1) Комуникациите треба да бидат јасни и рационални, да овозможат лесна и едноставна ориентација на децата во просторот и нивна ефикасна евакуација во случај на паника.

(2) Во простори за комуникации спаѓаат: влез со настрешница и ветробран, ходници, скали, пристапни рампи и сл.

(3) Влезот во објектот и пристапот до просториите за деца треба да бидат без архитектонски бариери.

(4) Влезот со ветробранот треба да биде така димензиониран, да обезбеди чување детски колички.

(5) Ходниците треба да бидат со минимална широчина од 120 см., кога се исклучиво наменети за основната функција.

(6) Ако ходниците добиваат и друга намена, широчината се зголемува на 180 см. при гардеробирање, односно 240 см. и повеќе за внесување различни активности на игра.

(7) Ходниците од ставовите (5) и (6) на овој член треба да бидат без архитектонски бариери.

(8) Ако во објектот на градинката има скали кои ги користат и децата, скалишниот крак се димензионира со ширина од 130 см. и дополнителна ограда со височина од 60 см.

(9) Скалилата треба да бидат со височина од 14 см.

(10) Максималниот агол на пристапните рампи, треба да изнесува 1:12 (8,33%).

(11) Ако објектот на градинката има кат, се препорачува вградување лифт, со димензии на кабина 100/130 см.

(12) Просториите за деца од групите деца на возраст до шест години, односно до десет години можат прилагодени да се користат за хетерогени и комбинирани групи.

1.4. Простории за стручен кадар

Член 21

(1) Заедничката просторија за стручен кадар треба да овозможи работа и во помали групи и се димензионира во зависност од вкупниот број воспитувачи - негователи, а не помалку од 12,0 м² површина.

(2) Кабинетот за заеднички методски средства и помагала, треба да биде непосредно поврзан со просторијата за стручни работници, и стручни соработници.

(3) Димензионирањето на кабинетот од став (2) на овој член се определува во зависност од бројот на групите, а не помалку од 9,0 м² површина.

(4) Кабинетот може да служи и за индивидуална работа и подготовка на воспитувачите.

(5) За мобилната опрема и играчките за отворениот простор, се предвидува остава со површина од најмалку 5,0 м².

(6) Санитарните простории содржат претпростор со мијалници и тоалет кабин (еден мијалник и една тоалет шолја за 10 вработени).

1.5. Административни простории

Член 22

(1) Во објектот во кој е и седиштето на детската градинка, а во зависност од развиеноста на детската градинка може да ги има и следните простории:

- Канцеларија на директорот, со површина од најмалку 15 м²;

- Две канцеларии за стручни работници и стручни соработници, со површини од најмалку 12 м²;

- Канцеларија за лекар, виша медицинска сестра, со површина од најмалку 10 м²;

- Две канцеларии за администрација, со најмногу по три работни места, со површина најмалку 12 м²;

(2) Работниците сместени во просториите од став (1) на овој член ги користат санитарните простории од член 21 од овој правилник.

1.6. Економско - технички простории

Член 23

(1) Економско-технички простории треба да имаат посебен влез, диференциран од пешачките пристапи во градинката.

(2) Објектот треба да има соодветен простор за кујна, во која треба да се обезбеди: груба подготовка, фина подготовка (месо, зеленчук, овошје), ладна кујна, термичка кујна, подготовка на слатки, миење садови, прирачен магацин, рампа за издавање на храна, димензионирана според бројот на оброците и тоа:

- до 100 оброци 0,5 м² по оброк, а не помалку од 25,0 м²;

- од 100-150 оброци 0,3 м² по оброк.

(3) Ако кујната подготвува храна за повеќе објекти на градинката, односно станува збор за централизирана исхрана, кујната се димензионира според бројот на оброци и тоа:

- од 150-300 оброци 0,25 м² по оброк;

- од 300-500 оброци 0,20 м² по оброк,

- над 500 оброци 0,18 м² по оброк.

(4) Посебни простории и опрема за потребите на кујна:

- Санитарии со туш и гардероби

- Магацин со потребна опрема од полици, палети, ладилник, ладилник за длабоко замрзнување.

(5) Ако објектот користи услуги од надвор, од централната кујна на градинката, односно од кујна на друг објект, може да има само дистрибутивна кујна, димензионирана со површина од најмалку 15,0 м².

(6) За потребите на дистрибутивна кујна треба да има мал прирачен магацин.

(7) Млечна кујна се предвидува за групите деца на возраст до две години.

(8) Млечната кујна од став (5) на овој член е со површина од:

- најмалку 8,0 м² за една група, односно

- најмалку 12,0 м² за повеќе од една група;

(9) Кога истата е лоцирана на кат, се предвидува хидраулична платформа, поврзана со кујната.

(10) Кога објектот има сопствена кујна, треба да се предвиди гардероба, туш и тоалет кабина за персоналот, со површина од најмалку 5,0 м².

(11) Објектот треба да има и магацин за храна, магацин за инвентар и облека, димензионирани секој одделно со површина од најмалку 4,0 м².

(12) Во објектот треба да се обезбеди просторија за прифаќање нечиста постелнина и облека, сортирање и перење, со површина од најмалку 5,0 м².

(13) Просторија за пеглање, шиеење и складирање, се димензионира со површина од најмалку 10,0 м², гардероба и санитарен јазол.

(14) Хигиенскиот шпајз треба да обезбеди простор за чување прибор и средства за одржување хигиена и е со површина од најмалку 2,0 м².

(15) При сопствено централно греење (на течно или цврсто гориво), се предвидува просторија, чија површина се определува според важечките нормативи за вакви простори, односно просторија за топлотна потаница.

2. Санитарно хигиенски услови

Член 24

(1) Сите градежни материјали и вградени инсталации, треба да ги задоволуваат важечките технички услови и стандарди во однос на конструкцијата, противпожарната безбедност, топлотната и звучна изолација, заштита од влага и енергетската ефикасност.

(2) Еколошката и хигиенската безпрекорност на вградените материјали треба да е во согласност со прописите за градежни производи, за намената за која се предвидени.

V. СТРУКТУРНИ ЕЛЕМЕНТИ, МАТЕРИЈАЛИ И ИНСТАЛАЦИИ

1.1. Подови

Член 25

За изведбата на подовите и изборот на материјалите, треба да се има во предвид следното:

- подконструкцијата на подовите треба да е во согласност со прописите за овој вид објекти;

- материјалите за обработка на подовите треба да бидат тврди, отпорни на абеење, нелизгави и лесни за одржување;

- за занималната, материјалите за подот треба да бидат природни, топли и нијансирани со светли тонови;

- материјалите за завршна обработка во просториите каде се употребува вода (санитарни простории, кујна, перална, котларница), треба да бидат нелизгави, коси, со пад кон подните сифони, спротивно од пристапот кон нив, а кај отворените занимални (тераси), падот да биде од внатрешните сидови кон надвор.

1.2. Сидови и тавани

Член 26

(1) Сидовите во занималните и гардеробите до 1,20 м., треба да бидат обработени со градежни материјали кои даваат чувство на топлина и се отпорни на механичко оштетување.

(2) Во санитарните и во просториите каде се предвидени санитарни уреди, сидовите со височина од 210 см. треба да бидат обложени со керамички плочки, или друг вид градежен материјал кој е водонепропусен, постојан и лесен за одржување со течни средства за дезинфекција.

(3) Внатрешните сидови и другите видови прегради, не треба да се застаклуваат во височина на 1,00 м. од подот.

(4) За да се обезбеди визуелна поврзаност на поодделните простории за деца и комуникациите, се препорачува употреба на фиксни транспарентни отвори во преградните сидови, со парапет 0 см, со употреба на некршливо стакло, поликарбонати и сл., со цел да се обезбеди контрола на корисниците.

(5) Во просториите за деца, сите истакнати агли на сидовите треба да бидат заштитени со аголни заоблени лајсни во височина најмалку до 1,00 м. од подот.

(6) Сидните огледала треба да бидат заштитени со фолија на задната страна, за да се спречи повредување на децата, доколку се скршат.

(7) Сидните огледала од став (6) на овој член треба да бидат поставени на височина од 1,00 м. од подот.

(8) Во просториите за спортски игри, односно физички активности на децата, сидовите и аглите на другите архитектонски елементи во просторот, треба да бидат обработени со градежни материјали што го апсорбираат звукот од ударите и се отпорни на механичко оштетување, во височина од 1,60 м. од подот.

1.3. Прозорци

Член 27

(1) Прозорските парапети во занималните, сместени во приземјето, се на височина од минимум 60 см., а во занималните на кат минимум 90 см.

(2) Прозорските крила кои се отвораат во просторот, треба да бидат на височина минимум 1,25 м. над подот.

(3) Најмалку 30% од прозорските крила треба да овозможат отворање по хоризонтална и вертикална оска.

(4) Површините на таваните треба да се мазни и светли, со минимална рефлексија.

(5) Прозорците можат да бидат изработени од дрво или друг материјал со термоизолирани профили и термоизолационо стакло.

(6) Во просторијата за гимнастика, прозорците треба дополнително да бидат обезбедени од удари.

(7) Во сите простории за деца и во просториите во кои подолго се задржуваат вработените, да се обезбеди засенување на прозорците.

(8) За прозорците на кат, треба да се обезбеди заштита од паѓање на децата.

1.4. Врати

Член 28

(1) Надворешните влезни врати треба да бидат обезбедени од надворешни влијанија со стрей, натстрешници, тремови и сл.

(2) Влезните врати и вратите во ветробраните треба да функционираат со автоматско затворање.

(3) Вратите во просториите за деца од страната на шарките, треба да бидат заштитени од повреда на прстите.

(4) Сите крила на вратите во просториите за деца, треба да се отвораат кон излезот од објектот.

(5) Сите врати во објектот треба да бидат без прагови.

(6) Влезната врата и вратите во просториите за деца, треба да бидат со најмалку 90 см. за еднокрилни, односно 130 см. светла широчина за двокрилни врати.

(7) Вратите во економските простории, како што се кујна, перална и котларница, треба да имаат светла широчина најмалку 120 см., заради внесување опрема.

1.5. Осветлување

Член 29

(1) Осветлувањето на занималните треба да биде рамномерно распространето.

(2) Длабочината на просторот не треба да биде поголема од дваипол пати на височината од подот до горниот раб на прозорецот, или во спротивно, просторот треба да биде осветлен од две страни.

(3) Прозорските отвори во занималната, не треба да бидат помали од 1/5 од површината на подот.

(4) Површини кои предизвикуваат силна рефлексија треба да се избегнуваат.

(5) Освен природното, како дополнително осветлување се користи вештачкото осветлување.

(6) За занималните треба да се обезбеди просечно осветлување од 300 лукса.

(7) Се препорачуваат флуоресцентни извори на светлина, со топла и бела боја на светлината.

(8) Светлосните тела во спортските занимални, треба да бидат заштитени од удари на топка и други предмети.

1.6. Загревање

Член 30

(1) Просториите за деца треба да бидат подеднакво загреани и тоа:

- на 20°C во просториите за деца;

- на 23°C во просториите за нега на децата до три години;

- на 18°C до 19°C во спортските занимални

(2) Во просториите за деца, грејните тела треба да бидат заштитени, така да греењето не се намали, а заштитните маски да бидат демонтажни заради одржување на хигиена.

(3) Ако градинката е приклучена на мрежа со режим на загревање, за преодните годишни времиња во просториите за децата во зависност од потребите треба да се предвиди дополнително загревање или ладење.

(4) Печки на тврдо гориво и плинските печки не треба да се користат.

(5) Инфра печките треба да бидат прикачени толку високо за да не можат децата да ги дофатат односно најмалку 1,80 м. над подот.

(6) За радијаторите треба да се користат термостатски радијаторски вентили.

1.7. Проветрување

Член 31

(1) Сите простории во објектот на градинката треба да бидат природно проветрувани.

(2) Проветрувањето во просториите за деца треба да биде уредно, во согласност со важечките технички прописи, при што брзината на движењето не смее да надминува 0,2 м/с.

(3) За гардеробите, санитарните простории, кујната и пералната потребно е дополнително механичко проветрување.

(4) Во кујните, санитарните и просторите за нега, проветрувањето треба да биде така решено на начин кој ќе оневозможи ширење на непријатна миризба во објектот.

1.8. Звучна заштита

Член 32

(1) Горните подни, сидните и тавански облоги треба да бидат од материјали кои ја загушуваат бучавата.

(2) Инсталациите треба да бидат планирани така што ќе се спречи ширењето на звукот низ просторите во кои престојуваат децата.

1.9. Топлотна заштита

Член 33

Најголем дозволен коефициент на топлотниот премин за полните надворешни сидови на објектот, изнесува $k \leq 0,35 \text{ W/m}^2 \text{ K}$.

1.10. Инсталации

Член 34

(1) Електричните приклучници треба да имаат вметната заштита и да бидат поставени на 180 см. од подот.

(2) Во секоја занимална треба да има два електрични приклучника, кои се наместени на спротивни страни.

(3) Прекинувачите треба да бидат наместени на таква височина, да ги досегнуваат децата (1,20 м. до 1,30 м. од подот).

(4) На влезовите од објектот треба да се предвидат сензори за палење и гасење на светилките.

(5) Објектот треба да има домофон и да биде приклучен со телефонска мрежа.

(6) До сите мијалници, кади и тушеви, треба да биде воведена студена и топла вода.

(7) Температурата на топлата вода кај мијалниците за деца и кај кадите и тушевите за нега на децата треба да биде минимум 30°C , а не повеќе од 35°C .

(8) Механизмите за плакнење на детските тоалет шолји треба да бидат достапни на децата, без помош на персоналот.

VI. ОПРЕМА

1. Опрема за детска градинка

Член 35

(1) Опремата во просторот треба да одговара на намената на истиот. Опремата на дневниот престој овозможува реализација на воспитни активности, јадење и спиење-одмор.

(2) Просторот треба да се осмисли и прилагоди спрема детските развојни потреби за читање сликовници, музички и ликовни активности, истражувачки активности, драмски игри, игри со коцки и манипулативни игри и слично.

(3) Опремата и мебелот во детските градинки треба да бидат функционални, преносливи, стабилни, направени од квалитетен материјал по можност природен, лесен за одржување и со естетски изглед и прилагоден за возраста на децата.

1.1. Опрема во простории за деца

Член 36

(1) Просториите во кои се одвива згрижување и воспитување на децата, треба да бидат уредени така да овозможат планирани, спонтани, заеднички и индивидуални активности.

(2) Вградената и мобилната опрема треба да овозможи лесна адаптивност, формирање катчиња и променлива употреба на просторот, согласно програмираните содржини на градинката и психофизичките карактеристики на децата.

Член 37

Опрема во просториите за деца е:

- а) за група деца на возраст до две години :
 - гардеробна касета 40/30/40
 - пулт за преповивање, со затворени полици во долниот дел и тоа со димензии 100/70/85 см.;
 - мијалник со студена и топла вода;
 - држач со леген со средства за дезинфектирање;
 - фиксно креветче со димензии 60/120/120 и оградичка висока 60 см. и растојание помеѓу вертикално поставените пречки од максимум 8,5 см. (за деца до 18 месеци);
 - мобилно креветче 55/120 см. (за деца над 18 месеци до две години);
 - орман за детска облека, пелени, играчки, постелнина и др.;
 - масички 80/80/40, со по четири столчиња (за деца над 18 месеци до две години);
 - ограда за проодување;
 - ограда за играње 150/150/60;
 - корпа за сместување играчки;
 - отворени полици за играчки;
 - тврдо пресовани сунгери со дебелина 10 см., обложени со платно;
 - столици за негователки.
- б) за група деца на возраст над две до шест години/до десет години и со умерени пречки во развојот:
 - отворени закачалки со горна полица за одложување и касета за чевли во долниот дел;
 - клупа за соблекување на чевлите со широчина 26 см., висина 38 см. и должина 15 см. по дете;
 - масички со димензии 80/80/48 (за деца на возраст над две до четири години);
 - масички со димензии 80/80/56 (за деца на возраст над две до шест години и од шест до десет години);
 - столче со димензии 31/22/29 (за деца на возраст над две до четири години);
 - столче со димензии 36/24/34 (за деца на возраст над четири до шест и од шест до десет години);
 - мобилно креветче 55/120 см. (за деца на возраст од две до четири години);
 - мобилно детско креветче, со димензии 55/140 (за деца на возраст над четири до шест години);
 - плакар за подвижни креветчиња и постелнина, за објекти во кои одморот се остварува во занималната;
 - отворени полици за играчки со касета за секое дете;
 - ормар за воспитни дидактички средства и за работно-игровни активности;
 - фиксни и подвижни паноа;
 - столици за воспитувач и негователка;
 - огледало заштитено и прицврстено на сид, на 10-15 см. од подот;

- прегради и елементи за формирање на катчиња, со овозможена прегледност на целокупниот простор.

в) За групата деца со умерени пречки во развојот во занималната се предвидуваат соодветни реквизити во зависност од видот на попреченост, со претходна консултација од соодветни стручни лица според видот на попреченоста.

1.2. Опрема на ниво на детска градинка

Член 38

Детската градинка треба да има:

- графоскоп,
- видео камера и
- систем за озвучување и појачало.

1.3. Опрема во повеќенаменски простор

Член 39

Повеќенаменски простор треба да се опреми со:

- мобилна бина;
- пијано со специјално столче;
- справи за раздвижување и физичко воспитување;
- ТВ апарат, музички систем, ДВД плеер;
- паравани за куклен театар или театар на сенки;
- центар за родители, опремено со клупска гарнитура и информативно пано;
- универзални поливалетни душеци;
- дрвени греди со различна широчина;
- рип стол;
- спортски реквизити и др.

1.4. Опрема во работилница (творечко креативна просторија)

Член 40

Во работилницата се предвидува опрема во зависност од креативно творечките активности:

- отворени полици за одлагање прибор и материјал за творење и креирање;
- две масички со по четири столчиња (димензии спрема возраста на децата);
- столица за воспитувач, неговател и родители
- мини детска кујна со приклучок на електрична и водоводна инсталација.

1.5. Опрема во просторија за изолација

Член 41

Просторија за изолација треба да има:

- детски медицински лежај;
- сидна закачалка;
- столица;
- наткасна;
- медицински ормар 60/160/40;
- вага
- мерач на висина на децата.

Член 42

(1) Мебелот треба да биде со заоблени рабови, лесно мобилен, додека ормарите и високиот мебел треба да биде прицврстен за подот и сидот.

(2) Мебелот треба да биде изработен од природни материјали.

(3) Масичките и столчињата за деца треба да се во согласност со пропишаните стандарди.

Член 43

За деца со пречки во развојот, опремата во просториите во кои се згрижени треба соодветно да биде прилагодена, односно дополнета.

Член 44

Ако групата на деца е комбинирана или хетерогена, за опремата и нејзиното формирање се користат одредбите од овој правилник во зависност од возрастните групи и карактеристики.

1.6. Опрема во санитарни простории за деца

Член 45

(1) Во санитарииите за групата деца на возраст до две години се предвидува:

- за секоја група, два мијалника, поставени на 50 см.;
- сидни огледала над мијалниците;
- кадичка со рачен туш 70/70/40 со горен раб на 85 см. од подот;
- две мали тоалет шолји;
- држач за тоалет хартија;
- држач за течен сапун.

(2) Во санитарииите за група деца на возраст над две до шест години, односно до поаѓање во основно училиште/до десет години, се предвидува:

- два мијалника за една група, поставени на 60 см. и славини на 75 см. од подот;
- сидни огледала;
- две тоалет шолји (една мала и една нормална големина);
- една кабина со туш (за сите групи во градинката);
- држач за тоалет хартија;
- држач за сапун;

(3) Во санитарииите за група деца со пречки во развојот се предвидува:

- мијалник за една група, работ на мијалникот е 55 см. од подот;
- сидно огледало над мијалникот;
- рачен туш и метални држачи на сид;
- маса за пресоблекување;
- орман за облека;
- мијалник за персоналот;
- тоалет шолја, според пропишани стандарди за една група и метални држачи на сидот;
- држач за тоалетна хартија;
- држач за течен сапун.

(4) Опремата во сите санитарни простории треба да биде од материјали кои можат да се чистат и да се дезинфицираат, а металните делови да не рѓосуваат.

1.7. Опрема во други простории

Член 46

За комбинирана група деца, при уредување и опремување на просторот, соодветно се применуваат одредбите од овој правилник според возраста на децата.

1.8. Опрема во заеднички простор за стручен кадар

Член 47

(1) Во просторот, односно просториите за стручниот кадар треба да има маса за состаноци и столици, димензионирани во зависност од бројот на стручниот кадар.

(2) Масата од став (1) на овој член може да биде составена од повеќе помали, со можност за работа во помали групи како и маса со компјутер/и.

(3) Во кабинетот за заеднички воспитни средства и помагала треба да има работна маса со столица и високи отворени полици.

1.9. Опрема во економско технички простории**Член 48**

(1) Потребната опрема за кујна е во зависност од бројот на оброците и тоа:

а) Потребна опрема за кујна со капацитет од максимум 150 оброци:

- Шпорет $\frac{1}{4}$
- Печењара $\frac{1}{2}$
- Кипер 60-80 л.
- Миксер
- Ладилник
- Ладилник за длабоко замрзнување
- Мијалник $\frac{1}{3}$
- Мијалник мал
- Бојлер од 80 л.
- Бојлер мал
- Маса за цедење
- Маса за отпадок
- Неутрални работни маси
- Работна маса со сталажи
- Полици за леб
- Полици за ситен инвентар
- Када за миење зеленчук со туш, мијалник и работ-

на маса во делот за обработка на зеленчукот.

б) Потребна опрема за централна кујна со капацитет над 350 оброци

- Шпорет 2 x $\frac{1}{4}$
- Шпорет на плин
- Печењара $\frac{1}{3}$
- Казан од 250-350 л.
- Кипер 60-90 л.
- Универзалка со 12 операции и сл.
- Ладилник од 750 л.
- Ладилник за длабоко замрзнување
- Мијалник $\frac{1}{3}$
- Мијалник за оддел за зеленчук $\frac{1}{2}$
- Мијалник мал
- Работни маси со полици (према простор)
- Неутрални работни маси (према простор)
- Маса за отпадок
- Маса за цедење
- Полици за леб
- Полици за садови
- Полици за крупен инвентар
- Полици за термоси
- Бојлер од 80 л.
- Бојлер мал од 10 л.
- Оддел за зеленчук со работни маси и када за зеленчук

в) Потребна опрема за централен магацин:

- полици,
- палети,
- ладилник,
- ладилник за длабоко замрзнување.

г) Потребна опрема за дистрибутивна кујна

- Шпорет $\frac{1}{4}$ или $\frac{1}{2}$
- Ладилник
- Работни маси
- Маса за отпадок
- Полици за леб
- Полици за прибор
- Полици за термоси
- Бојлер од 80 л.
- Бојлер мал од 10 л.
- Мијалник $\frac{1}{3}$
- Мијалник мал

д) Потребна опрема за млечна кујна

- Електричен шпорет мал
- Миксер
- Ладилник
- Работни маси

- Полица за леб
- Полица за прибор
- Мијалник мал $\frac{1}{2}$
- Бојлер од 60 л.
- Бојлер мал од 10 л.
- Гардеробер.

VII. ДИДАКТИЧКИ СРЕДСТВА**Член 49**

(1) Дидактички средства се: играчки, средства и материјали со кои се овозможува непречено и ефикасно остварување на воспитните содржини и други активности на дејноста згрижување и воспитание на деца во детската градинка и служат како педагошки посредник во психофизичкиот развој на детето и развојните можности како и потребите на детето.

(2) Обликувањето и изработката на играчките и материјалите треба да се засновани на современите научни сознанија, сообразени со психофизичките карактеристики и развојните можности и потребите на детето.

(3) Играчките и другите средства и материјали треба да се во согласност со здравствена исправност на предметите за општа употреба согласно Правилникот за својствата на детските играчки што се пуштаат во промет.

Член 50

Дидактичките средства се обезбедуваат:

а) на ниво на градинка

- Графоскоп
- Видео камера

б) на ниво на објект

- Телевизор
- ДВД плеер
- Компјутер, режач и печатар
- Музички систем
- ЦД плеер
- Пијанино
- Гитара

- Избор на ДВД филмови,

- Голем параван за куклена претстава и параван за театар на сенки

- Високи скали - дупли
- Ниски скали - мост
- Шведски сандак- низок
- Шведски сандак-поголем
- Штици со широчина : 30-35 см
- Шведски клупи
- Морнарски скали- еднострани
- Клацкалка
- Тобоган
- Стоечки кош
- Јаже големо и мали
- Пластични топки
- Пластични обрачи (35 - 45 см.)
- Вреќички со песок со тежина од 250 до 500 гр
- Чуневи – дрвени и пластични
- Шатор со помали димензии- готов или направен

- Шатор со помали димензии- готов или направен
- в) на ниво на воспитна група
- Фотоапарат
- Дискови со снимена музика за слушање
- Празни аудио ДВД дискови.

1. Дидактички средства по возрастни групи

1.1. Дидактички средства за работа со деца до 18 месеци:

1. Музичко - техничка опрема: радио, ЦД и ДВД плеер, телевизор и ДВД дискови

2. Музички инструменти: тропалки, свончиња, прапори на венче, пандајре, клавиеси, деф со и без свончиња, шушкалки, триангл, металофон, ксилофон.

3. Кукли: гињол, ракавица, со човечки ликови, со животински ликови, пирамиди, нишалки, амбалажа.

4. Играчки: часовник-будилник, музичка кутија, батериска ламба, разни видови на играчки на тркалца за влечење (дрвени, пластични), играчки со механизми, звучни играчки на повлекување и влечење, со различни бои и облици.

1.2. Дидактички средства за работа со деца од 18 до 24 месеци:

1. Музичко - техничка опрема: радио, ЦД и ДВД плеер, телевизор и ДВД дискови,

2. Музички инструменти: тропалки, свончиња, прапорци на венче и на дршка, пан-дајре, клавиеси, деф без свончиња, шушкарки, триангл поголем и помал, металофон, ксилофон поголем.

3. Кукли: гињол, ракавица, со човечки ликови, со животински ликови -гумени, ткаенина, сунгер, скај, волна и слично, од амбалажа со нацртани и додадени делови од други материјали.

4. Играчки: разни видови на играчки на тркалца за влечење (дрвени, пластични), играчки со механизми на навивање (автомобил, мече и сл.), звучни играчки на повлекување и влечење, музичка кутија, јавајки со познати ликови, играчки со механизам за придвижување горе-долу, играчки за вода и песок, големи кутии - сандаци на тркала, колички за кукли, дрвени и пластични возови, камиони различни по големина, различни видови на автомобили, играчки од типот „коцка во коцка“, „буре во буре“, „кукла во кукла“, „сад во сад“, балони со различни големини и бои, топки од ткаенина, сунгер и волна со различни бои и големини, играчки од пластика за надувување (ликови на животни, обрачи за пливање, топки, чамец и сл.), играчки од ткаенини и сунгер со различни ликови и димензии (воз, маче, камион, гасеници и сл.), колички и мебел за кукли, обложени кутии и паравани за криење, волшебна торбичка и волшебна кутија.

1.3. Дидактички средства за работа со деца од две до три години:

1. Музичко - техничка опрема: радио, ЦД и ДВД плеер, телевизор и ДВД дискови

2. Музички инструменти: тропалки со различни големини и квалитет, деф со свончиња, прапорци на венче и на дршка, пан-дајре, клавиеси, деф без свончиња, шушкарки, триангл поголем и помал, металофон, ксилофон поголем.

3. Кукли: гињол, ракавици, со човечки ликови од различен материјал и со различна големина, со животински ликови од различен материјал и со различни димензии,

4. Играчки: разни играчки со механизми на навивање, играчки кои претставуваат мебел во семејството, различна облека за куклите, различни играчки (мазни, рапави, лесни, потешки), телефон -играчка одделно и во пар, музичка кутија, средства за игра - „лекар“ детски мајсторски алатки од пластика, прибор за хигиена „фризер“, прибор за исхрана, различни автомобили - мали и поголеми, прототипови, дрвени возови со вагони кои се закачуваат, камиони -различни по големина, балони со различни облици, големини и бои, топки од различни материјали и големини, ветерници, сандачиња на тркала, дрвени или пластични кошнички, пластични кадички, пластични садови со различни облици и големини, пластични играчки за вода и песок.

1.4. Дидактички средства за работа со деца од три до четири години:

1. Музичко - техничка опрема: : радио, ЦД и ДВД плеер, телевизор и ДВД дискови, аудио дискови со снимени музички приказни, класична, народна музика,

приспивни песни, маршова музика, игровна музика, филмови (со содржина за растенија, домашни животни, годишни времиња и сл. согласно програмскиот документ), дискови (со снимени приказни, убавини на родниот крај, растенија, домашни животни, годишни времиња и сл. согласно програмскиот документ).

2. Музички инструменти: тропалки со различни големини и квалитет, деф со свончиња, прапорци на венче и на дршка, пан-дајре, клавиеси, деф - свончиња, шушкарки, триангл поголем и помал, металофон, ксилофон поголем.

3. Кукли: гињол, ракавици, со човечки ликови од различен материјал и со различна големина, со животински ликови од различен материјал и со различни димензии.

4. Играчки: музичка кутија, играчки кои претставуваат мебел во семејството, различна облека за куклите, телефон - играчка одделно и во пар, средства за игра - „лекар“ детски мајсторски алатки од пластика, прибор за хигиена фризер, прибор за исхрана, различни автомобили - мали и поголеми прототипови, дрвени возови со вагони кои се закачуваат, камиони - различни по големина, кутии и сандачиња од амбалажа - картонска, дрвена, пластична, мал градинарски алат, кантичка за полевање цвеќе, сандачиња на тркала, дрвени или пластични кошнички, пластични кадички - за песок, за бањање на куклите, пластични садови со различни облици и големини - чаши, леѓени, шишиња и сл., пластични играчки за вода и песок, ветерница, балони со различни облици, бои и големини,

1.5. Дидактички средства за работа со деца од четири до шест години односно до поаѓање во основно училиште:

1. Музичко - техничка опрема: : радио, ЦД и ДВД плеер, телевизор и ДВД дискови, мал микрофон, аудио дискови со снимена химна на Република Македонија, вокална музика (детски песни, хорски песни, народни песни), вокално - инструментална музика (уметнички песни, народни и песни од детски фестивали), инструментална музика (композиции и фрагменти со различни карактери, клавирски минијатури и фрагменти), филмови и дискови (со снимени приказни, убавини на родниот крај, обичаи и семејни празници, растенија, домашни животни, годишни времиња, и сл., (со содржина согласно програмскиот документ), филмови и слики на кои се претставени позитивни и негативни примери на однесување, снимени човечки гласови, звуци од природата, гласови на домашни животни и птици, филмови за чести детски болести и опасности,

2. Музички инструменти: деф со свончиња, прапорци на венче и на дршка, пан-дајре, клавиеси, деф без свончиња, триангл поголем и помал, металофон, ксилофон поголем, чинели, барабанче,

3. Кукли: гињол, ракавици, со човечки ликови од различен материјал и со различна големина (бебе, близначиња, кукла во народна носија и сл.), со животински ликови од различен материјал и со различни димензии,

4. Играчки: музичка кутија, играчки кои претставуваат мебел во семејството (креветче за кукла, масичка, ладилник и сл.), различна облека за куклите, телефон - играчка во пар, средства за игра - лекар детски мајсторски алатки од пластика, прибор за хигиена „фризер“, прибор за исхрана, различни автомобили - мали и поголеми прототипови, дрвени возови со вагони кои се закачуваат, камиони - различни по големина, модели на возила (леки коли, камион, брза помош, брод, авион, воз, пожарникарско возило), играчки за одредени професии (облека и прибор), вртимушка, лавиринт, пластични лампиони во различни бои, балони со различни облици, бои и големини, топки и коцки од различни

материјали и големини, ветерници, калеидоскоп, цамлии во разни бои и големини лопатки за снег, прибор за хигиена - метличка, лопатка, кантичка за полевање цвеќе, мал градинарски алат, сандачиња на тркала, дрвени или пластични кошнички, кутии и сандачиња од амбалажа - картонска, дрвена, пластична, пластични садови со различни облици и големини - чаши, леѓени, шишиња и сл., пластични играчки за вода и песок,

Член 51

(1) Дидактичките средства и помагала треба да ги задоволуваат задачите кои се остваруваат во детската градинка/центар за ран детски развој. Главни стандарди за набавка на дидактички материјали се: развојна усогласеност, издржливост, едноставноста за користење, привлечност и слично.

(2) За децата со посебни воспитни потреби (деца со посебни потреби, деца со здравствени потреби) во посебни програми потребно е опремата да одговара на потребите на истите.

(3) За децата вклучени во специјализирани програми покрај основната опрема за спроведување на редовната програма, потребно е дополнителна опрема, дидактичките средства и другите помагала да одговараат на потребите на програмата.

(4) Јавните и приватните детски градинки и центри за ран детски развој ќе ја вршат набавката на дидактичките средства согласно Правилникот за својства на детските играчки што се пуштаат во промет.

VIII. ПРОСТОРИИ, ОПРЕМА И ДИДАКТИЧКИ СРЕДСТВА НА ЦЕНТРИТЕ ЗА РАН ДЕТСКИ РАЗВОЈ

Член 52

(1) Минимални просторни услови за работа на центрите за ран детски развој треба да ги исполнуваат следните просторни услови за работа:

- три поединечни простории и тоа: занимална, посебен санитарен јазол за деца и возрасни.

(2) Занималната е просторија во која се одвива воспитниот процес и истата е со површина од најмалку 2 м² по дете и височина од 2,50 до 2,80 м, но не помала од 40 м². Внатрешниот простор за спроведување на воспитната работа треба да биде поделен по центри и тоа најмалку три центри по занимална.

(3) Санитарниот јазол за деца треба да ги исполнува условите пропишани со член 45 став 2 од овој правилник.

(4) Опремата во просторот треба да одговара на намената на истиот. Опремата во занималната треба да овозможи реализација на воспитни активности.

(5) Потребно е просторот да се осмисли и прилагоди спрема детските развојни потреби за читање сликовници, музички и ликовни активности, истражувачки активности, драмски игри, игри со коцки и манипулативни игри и слично.

(6) Опремата и мебелот во центарот за ран детски развој треба да биде функционален, пренослив, стабилен, направен од квалитетен материјал по можност природен, лесен за одржување и со естетски изглед и прилагоден за возраста на децата.

1. Минимално потребна опрема за центарот за ран детски развој

Член 53

Минимално потребна опрема за центарот за ран детски развој е:

- отворени закачалки со горна полица за одложување и касета за чевли во долниот дел;
- клупа за соблекување на чевлите со ширина 26 см., висина 38 см. и должина 15 см. по дете;

- масички со димензии 80/80/56
- столче со димензии 36/24/34
- отворени полица за играчки со касета за секое дете;
- ормар за воспитни дидактички средства и за работно-игровни активности;
- фиксни и подвижни паноа;
- столици за воспитувачи;
- огледало заштитено и прицврстено на сид, на 10-15 см. од подот;
- прегради и елементи за формирање на катчиња, со овозможена прегледност на целокупниот простор.
- Графоскоп
- видео камера и
- систем за озвучување и појачало
- телевизор
- ЦД плеер
- компјутер, режач и печатар и
- музички систем.

Член 54

(1) Музичко - техничка опрема: аудио дискови со снимена химна на Република Македонија, вокална музика (детски песни, хорски песни, народни песни), вокално - инструментална музика (уметнички песни, народни и песни од детски фестивали), инструментална музика (композиции и фрагменти со различни карактери, клавијски минијатури и фрагменти), видео касети и дијафилмови (со снимени приказни, убавини на родниот крај, обичаи и семејни празници, растенија, домашни животни, годишни времиња, и сл., (со содржина согласно програмскиот документ), филмови и слики на кои се претставени позитивни и негативни примери на однесување, снимени човечки гласови, звуци од природата, гласови на домашни животни и птици, филмови за чести детски болести и опасности,

(2) Музички инструменти: деф со свончиња, прапорци на венче и на дршка, пан-дајре, клавиес, деф без свончиња, триангл поголем и помал, металофон, ксилофон поголем, чинели, барабанче,

(3) Кукли: гињол, ракавици, со човечки ликови од различен материјал и со различна големина (бебе, близначиња, кукла во народна носија и сл.), со животински ликови од различен материјал и со различни димензии,

(4) Играчки: музичка кутија, играчки кои претставуваат мебел во семејството (креветче за кукла, масичка, ладилник и сл.), различна облека за куклите, телефон - играчка во пар, средства за игра - лекар детски мајсторски алатки од пластика, прибор за хигиена „фризер“, прибор за исхрана, различни автомобили - мали и поголеми прототипови, дрвени возови со вагони кои се закачуваат, камиони - различни по големина, модели на возила (леки коли, камион, брза помош, брод, авион, воз, пожарникарско возило), играчки за одредени професии (облека и прибор), вртимушка, лабиринт, пластични лампиони во различни бои, балони со различни облици, бои и големини, топки и коцки од различни материјали и големини, ветерници, калеидоскоп, цамлии во разни бои и големини лопатки за снег, прибор за хигиена - метличка, лопатка, кантичка за полевање цвеќе, мал градинарски алат, сандачиња на тркала, дрвени или пластични кошнички, кутии и сандачиња од амбалажа - картонска, дрвена, пластична, пластични садови со различни облици и големини - чаши, леѓени, шишиња и сл., пластични играчки за вода и песок.

2. Хигиенско- технички услови за простории во центрите за ран детски развој**Член 55**

(1) Природната светлина е важен фактор за работната средина во центрите за ран детски развој и е неопходно да се обезбеди истата.

(2) Квалитетот на природната светлина во просториите на центрите за ран детски развој се одредува преку ориентација на собата и технички средства за распоредување на дневна светлина.

(3) Заштита од директното продирање на сончевата светлина, која ја спречува прекумерната топлина, треба да биде таква што нема да ја намали реалната површина на прозорецот. Во просториите на центрите за ран детски развој потребно е да се стави и можноста за затемнување.

(4) Просториите на центрите за ран детски развој треба да имаат оптимално осветлување од сончевата светлина за бактерицидна активност.

(5) Сите простории за работа и престој треба да бидат природно проветрени. Во просториите на Центрите за ран детски развој потребно е да се менува воздухот на два часа.

(6) Во сите простории за работа и престој собниот воздух потребно е да се загрева рамномерно, како што следува:

- Во сите простории за престој на децата 20 - 22 ° C,
- Во салите и ходниците 18 ° C.

VII. ОРГАНИЗАЦИЈА НА ВРЕМЕТО И КАДАР ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ДЕЈНОСТА**1. Организација на времето****Член 56**

(1) Организацијата на дневните активности на децата од предучилишна возраст во рамки на групите е поделена на:

- Организација на дневните активности на децата од најрана предучилишна возраст (до 18 месеци);
- Организација на дневните активности на децата од најрана предучилишна возраст (од 18 до 24 месеци);
- Организација на дневните активности на децата од постара предучилишна возраст (од 2 до 4 години);
- Организација на дневните активности на децата од постара предучилишна возраст (од 4 до 6 години);
- Организација на дневните активности на децата од 3 до 6 години опфатени во полудневен престој и
- Организација на дневните активности на децата од 3 до 6 години опфатени со скратени програми во центрите за ран детски развој ориентационо;

(2) Табелерниот приказ на ориентационата организација на дневните активности на децата од предучилишна возраст во рамки на групите е даден во Прилог бр.1, и е составен дел на овој правилник.

2. Кадар**2.1. Воспитувачи и негователи****Член 57**

(1) Згрижување и воспитување на деца на возраст до две години остварува неговател.

(2) Згрижување и воспитување на деца на возраст над две години до поаѓање во основно училиште остваруваат воспитувач и неговател.

(3) Престој на дете на возраст од шест години, односно од поаѓање во основно училиште до десет години возраст, остварува воспитувач.

Член 58

(1) Бројот на воспитувачи и негователи во воспитна група во детската градинка се определува во согласност со времетраењето на програмата, возрастната група и бројот на децата и тоа:

- за целодневен престој од девет до 11 часа за една возрастна група до две години (до 12 месеци, над 12 до 18 месеци и над 18 месеци до две години) – по два негователи со полно работно време и еден неговател со пола работно време.

- за целодневен престој од девет до 11 часа за една возрастна група над две до три години, над три до четири години, над четири до пет години и над пет до шест години – по еден воспитувач и по еден неговател со полно работно време и по еден неговател со пола работно време.

- за една хетерогена група до две години, за целодневен престој, бројот на извршители се зголемува за еден неговател со полно работно време од пропишаното во алинеја 1 од овој став.

- за една хетерогена група над две до шест години, односно до поаѓање во основно училиште - еден воспитувач, а бројот на негователи се зголемува за еден неговател од пропишаниот во алинеја 2 од овој став.

- за една комбинирана група - еден воспитувач и еден неговател со полно работно време, а ако во една комбинирана група бројот на деца над 12 месеци до три години возраст изнесува повеќе од половината од вкупниот број на деца за истата, бројот на негователи се зголемува за еден неговател со полно работно време.

- за една група деца со умерени пречки во развојот за целодневен престој од 10 и 11 часовна програма - еден воспитувач, двајца негователи и еден помошник воспитувач, со полно работно време;

- за една група деца со умерени пречки во развојот за престој од четири до шест часовна програма - еден воспитувач, еден неговател и еден помошник воспитувач со полно работно време.

- за престој од четири до шест часа дневно за една возрастна група до две години - два негователи со пола работно време;

- за престој од четири до шест часа дневно за една возрастна група над две до три години, над три до четири години, над четири до пет години и над пет до шест години – воспитувач и неговател со пола работно време;

- за една група со скратена програма од 260 до 600 часа годишно, која може да се одржува неделно или периодично – еден воспитувач за 260 до 600 часа годишно.

- за една група деца над шест до десет години, односно од поаѓање во основно училиште до десет години во зависност од должината на престој, бројот на извршители се определува сразмерно на должината на престојот.

Член 59

(1) Бројот на воспитувачи во воспитна група во центарот за ран детски развој се определува според работното време на групите во текот на еден ден и тоа:

- еден воспитувач за воспитни групи без разлика на бројот на групите во рамките на времетраењето на еден работен ден од осум часа;

- доколку бројот на групите условува работно време повеќе од осум часа во работен ден се вработува уште еден воспитувач со пола работно време за останатите групи;

Член 60

(1) Воспитувачите треба на воспитните работи во групите да поминат 30 часа неделно, а другите активности да ги извршат во рамките на распоредот до полното работно време односно 40 часа во една работна недела.

(2) Други работни задачи на воспитувачите се: планирање, реализирање и евалуација на работата, подготовка на просторот и стимуланти, соработка и советодавна работа со родителите и други работи за професионален развој. Овие работи се вршат во просториите на јавната установа за деца.

(3) Негователите треба да поминуваат со групите 35 часа неделно, а другите активности да ги извршат во рамките на распоредот до полното работно време односно 40 часа во една работна недела.

(4) Останатите работни задачи на негователите опфаќаат подготовка на просторот и стимуланти, и други работи за професионален развој. Овие работи се вршат во просториите на јавната установа за деца.

(5) Стручните работници и соработници, во воспитните групи, кои работат непосредна воспитна работа, треба со групата деца или индивидуално да поминуваат вкупно 25 часа неделно, а другите активности да ги извршат во рамките на распоредот до полното работно време односно 40 часа во една работна недела.

(6) Останатите работни задачи на стручните работници и соработници опфаќаат планирање, реализирање и евалуација на работа, подготовка на просторот и стимуланти, соработка и советодавна работа со родителите и други работи за професионален развој. Овие работи се вршат во просториите на установата за деца.

(7) Доколку има оправдана потреба на установата за деца да работи повеќе од 10 односно 11 часа дневно, може да се зголеми бројот на воспитувачи и негуватели и може да се воведат и втора смена.

(8) Во зависност од потребата на децата и родителите и Годишната програма за работа, установата за деца може, да има поголем број воспитувачи и негователи во група, од бројот пропишан со овој правилник.

2.2. Стручни работници и соработници

Член 61

(1) Бројот на стручни работници: педагог, психолог, социјален работник, дефектолог/специјален едукатор и рехабилитатор, логопед, доктор по медицина и доктор на стоматологија се определува според развиеноста на детските градинки/центри за ран детски развој и тоа:

- во детски градинки/центри за ран детски развој со мал капацитет - по еден стручен работник од став (1) на овој член со пола работно време односно со по 20 работни часа неделно.

- во детски градинки/центри за ран детски развој со среден капацитет - по еден стручен работник од став (1) на овој член со полно работно време односно со по 40 работни часа неделно.

- во детски градинки/центри за ран детски развој со голем капацитет - по еден стручен работник од став (1) на овој член со полно работно време односно со по 40 работни часа неделно.

(2) Бројот на соработници: музички педагог, ликовен педагог, педагог по физичко воспитание, професор по странски јазик и книжевност, виша медицинска сестра и социјален работник се определува според развиеноста на детските градинки/центри за ран детски развој и тоа:

- во детски градинки/центри за ран детски развој со мал капацитет - по еден стручен соработник од став (2) на овој член со пола работно време односно со по 20 работни часа неделно.

- во детски градинки/центри за ран детски развој со среден капацитет - по еден стручен соработник од став (2) на овој член со полно работно време односно со по 40 работни часа неделно.

- во детски градинки/центри за ран детски развој со голем капацитет - по еден стручен соработник од став (2) на овој член со полно работно време односно со по 40 работни часа неделно.

2.3. Вработени за вршење на правни-стручни, административни, финансово-сметководствени, аналитичко плански и информатички работи

Член 62

(1) Други стручни работи во детска градинка можат да извршуваат: секретар, сметководител, материјален книговодител, финансов книговодител, благајник, администратор кој врши благајнички и други административни работи и аналитичар евидентичар.

(2) Бројот на вработените од ставот (1) на овој член се определува според развиеноста на детските градинки/центри за ран детски развој и тоа:

- во детски градинки/центри за ран детски развој со мал капацитет - два вработени со полно работно време односно со по 40 работни часа неделно од кои еден сметководител со полно работно време односно 40 работни часа неделно.

- во детски градинки/центри за ран детски развој со среден капацитет - четири вработени со полно работно време односно со по 40 работни часа неделно од кои еден сметководител со полно работно време, односно со 40 работни часа неделно, и

- во детски градинки/центри за ран детски развој со голем капацитет - пет вработени со полно работно време односно со по 40 работни часа неделно од кои еден сметководител со полно работно време, односно со 40 работни часа неделно.

(3) Детските градинки во приватна сопственост по исклучок од ставовите (1) и (2) на овој член можат за услугите од ставот (1) на овој член да ангажираат стручни правни лица.

Член 63

Центрите за ран детски развој имаат овластен сметководител кој може да биде вработен со полно работно време во центарот за ран детски развој или за овие услуги да ангажираат стручни правни лица.

2.4. Други работници во детска градинка

Член 64

(1) Минималниот број на работници кои ги вршат готварските и технички работи во детска градинка се:

1) Бројот на работници во централна кујна со полно работно време кои работат на подготовка на храната, миење на садовите се определува согласно бројот на децата во детската градинка и тоа:

Број на деца	КВ готвач	ПКВ помошник готвач	ПКВ миење	Вкупно
80	1	1	-	2
120-160	1	1	1	3
200-320	1	2	1	4
320-450	2	2	1	5
450-600	2	2	2	6
600-800	2	2	3	7
800-1000	2	2	4	8
Над 1000	2	3	4	9

- За објектите во кои има дистрибутивни и чајни (млечни) кујни по еден до два вработени со полно работно време за дистрибуција на храна до 200 деца. ,.

2) Одржувањето на хигиената во детската градинка и тоа во просториите за престој на децата, санитарниот и останатиот простор (логии, гардеробер, тераса и канцеларии) со вкупна површина од 300м², ги извршува една хигиеничар со полно работно време, односно 40 работни часа неделно.

3) Работите за набавка, издавање на прехранбени продукти и друг потрошен материјал, одржувањето на опремата и средствата за работа, загревањето на просториите, управување со возило и дистрибуција на храна во детска градинка ги извршуваат: домаќин, магационер, возач, набавувач, хаусмајстор и ракувач на парни котли.

4) Бројот на работници од точка 3) на овој став изнесува:

- во детските градинки со мал капацитет - два работника со полно работно време од 80 часа во работна недела.

- во детските градинки со среден капацитет - три работника со полно работно време од 120 часа во работна недела.

- во детските градинки со голем капацитет - пет работника со полно работно време од 200 часа во работна недела.

5) Градинарски работи и одржување на дворови во јавна установа за деца ги извршува градинар со полно работно време од 40 работни часа неделно, по објект.

6) На работите за изработка (шиее) и одржување (перење, пеглање) на постелнина и облека работи:

- во детските градинки со мал капацитет - еден работник со полно работно време од 40 часа во работна недела.

- во детските градинки со среден капацитет - два работника со полно работно време од 80 часа во работна недела.

- во детските градинки со голем капацитет - три работника со полно работно време од 120 часа во работна недела.

7) Детските градинки во приватна сопственост по исклучок од ставот (1) на овој член можат за услугите од точките 1) до 6) од став (1) на овој член да ангажираат професионални сервиси или услугите да ги обезбедат од друго правно/физичко лице согласно закон.

Член 65

(1) Центрите за ран детски развој доколку имаат потреба од вршење на работите од член 64 став (1) точки од 1 до 6 од овој правилник за истите можат да вработат еден работник со полно работно време или да ангажираат професионален сервис или услугите да ги обезбедат од друго правно/физичко лице согласно закон.

IX. НОРМАТИВИ ЗА ИСХРАНА НА ДЕЦАТА ВО ДЕТСКА ГРАДИНКА

Член 66

(1) Храната која се подготвува за децата во детска градинка треба да биде здрава, оптимална и балансирана, подготвена со биолошки вредни прехранбени производи кои можат да ги задоволат енергетските потреби, квалитативен и квантитативен внес на макро и микро нутритивни материи со што ќе се обезбеди хармоничен раст и развој на детето како и превенција од заболување.

(2) Во детската градинка дополнително може да се внесува само индустриски подготвена и спакувана храна.

Член 67

(1) Нормативите и стандардите за дневни потреби од енергетски, хранливи, заштитни материи и витамини во зависност од возраста на детето се распоредени во пет групи и тоа за деца од:

- седум месеци до девет месеци

- десет месеци до 12 месеци

- една година до три години

- четири години до шест години

- шест години, односно од поаѓање во основно училиште до десет години

(2) Правилната исхрана на децата во детска градинка треба да се обезбеди преку редовен број на оброци во согласност со препорачаните количини на енергија и хранливи материи од Светската здравствена организација кои се содржани во табелите усогласени со препораките од Правилникот за правилна исхрана на населението во Република Македонија, дадени во Прилог бр. 2 и се составен дел на овој правилник.

(3) Препорачаните количини на витамини при планирањето на исхраната, треба да се зголемат за В1 25%, В2 20%, нијацин 20%, а за витамин С 50%, што е резултат на губење при припремањето на храната.

(4) За деца од училишна возраст (за деца од шест години, односно од поаѓање во основно училиште до десет годишна возраст) се предвидува можност за организирана исхрана во детската градинка, со обезбедување три obroka (појадок, ручек и ужина).

(5) Препорачаните дневни количини се однесуваат за престој на децата вклучени во програма за целодневен престој (од 9 до 11 часа) и со истите треба да се обезбедат 2/3 од вкупните енергетски потреби, во согласност со возрастните групи на децата.

(6) Бројот на оброците и содржината на енергетските потреби на децата треба да се димензионираат согласно со времетраењето на програмата односно со времетраењето на престојот на децата и тоа:

- за целодневен престој четири obroka (појадок, предпладневна ужина, ручек и попладневна ужина)

- за полудневен престој два obroka (појадок и ужина)

- за скратена програма еден оброк (ужина)

(7) Распоредот на давањето на оброците на децата ги прави директорот согласно времетраењето на остварувањето на програмата. Распоредот помеѓу оброците кои ги примаат децата не смее да биде поголем од три часа помеѓу два obroka.

X. СТАНДАРДИ И НОРМАТИВИ ЗА ОБЈЕКТИ КОИ НЕ СЕ НАМЕНСКИ ГРАДЕНИ ЗА ДЕТСКА ГРАДИНКА

1. Објект

Член 68

(1) Ако просторите за градинка се уредени во ненаменски згради или во станови, треба да се почитуваат прописите за пренамена во наменски простор.

(2) При уредување на просторите од став (1) на овој член соодветно ќе се применуваат одредбите од: член 6 став 1 алинеи 1 и 2, член 7 ставови (1) и (2), член 17, член 20 ставови (1), (3), (8), (10) и (11), член 24, член 25, член 29 ставови (2), (3), (4) и (5), член 29 ставови (1), (4) и (7), член 30, член 32, член 33, член 34 и член 46 од овој правилник.

(3) По исклучок од член 9 став (1) и член 27 ставови (1) и (2) од овој правилник во објектите кои не се наменски градени за детска градинка може да се изврши соодветно прилагодување но при тоа да не се наруши основната дејност како и безбедноста на децата.

Член 69

Ако објектот, во кој ќе бидат изведувани програми на градинката нема сопствено игралиште, треба да биде во близина на детско игралиште, парк или други зелени површини кои ќе им овозможат на децата престој на отворено, а до истите да води безбеден пристап.

Член 70

(1) Просторите во кои ќе се одвиваат активностите на градинката, треба да бидат функционално поврзани и одвоени од просторите кои ги користат другите корисници.

(2) Гардеробата за деца и персоналот не може да биде заедничка и треба да обезбеди површина од најмалку 0,40 м² по дете.

(3) Занималната може да е диференцирана на најмногу три простори, кои треба да бидат помеѓу себе непосредно поврзани и пошироко интегрирани.

(4) Внатрешната површина треба да овозможи површина од најмалку 2 м² по дете.

(5) Ако просторите за згрижувачко воспитна дејност се на кат, на почетокот и на крајот на скалите треба има преграда.

(6) Кујната треба да е сместена во посебна просторија во која треба да се обезбеди груба подготовка и фина подготовка на храната согласно со пропишаните стандарди.

(7) Санитарните простории треба да бидат во согласност со одредбите на овој правилник. Истите треба да бидат одвоени од санитарните простории за возрасните.

Член 71

(1) За детски градинки уредени во станбени простори, треба да се има предвид и следното:

1) Кујната треба да претставува одделна просторија во просторот на градинката.

2) Бањата во станот треба да биде преуредена, во согласност со одредбите на овој правилник и возрасната група што се згрижува и не треба да се користи од други корисници.

3) За вработените треба да има посебна тоалет кабина.

4) Ако има отворен покриен простор (логии, тераси) истиот треба да биде заштитен со ограда висока најмалку 120 см. и обликувана така што децата да не можат да се качуваат по неа.

5) Излезот на терасата или логијата треба да биде од занималната, или гардеробата (холот).

Член 72

Опремата во занималната, гардеробата и санитарниот јазол кој се наменети за децата, треба да бидат усогласени со стандардите за опрема на градинките и објектите согласно овој правилник.

Член 73

За градинка уредена во ненаменски објект и градинка уредена во станбен простор, важат и следните хигиенски и технички услови:

- да се обезбеди заштита од сонце;

- ако градинката е на кат, прозорците на занималната треба да се обезбедат со дополнителна заштитна ограда;

- да се обезбедени и јасно дефинирани патиштата за евакуација на децата;

- електричните утикачи кои не се барем 1,50 м над подот, треба да бидат заштитени и опремени со заштитници;

- механизмите за плакнење во тоалет шолјите, треба да бидат достапни за децата, без помош на персоналот;

- треба да има обезбедено телефонски приклучок;

- просторите треба да бидат високи најмалку 2,50 м.

- заедничките простории наменети за сите станари (влез, ветробран, остава за детски колички, ходници и скали) треба да бидат на располагање на градинката.

Член 74

(1) Во случаите кога јавна детска градинка одделни услуги од својата дејност организира за група во други просторни услови, просторот треба да има: занимална, гардероба, просторија за подготовка или прием на храната и санитарни простории за деца и возрасни.

1) Доколку има наменски простор за кујна истиот треба да се усогласи согласно НАССР стандардите, и тоа:

- Сидните и подните површини да бидат обложени со плочки кои ќе бидат поставени без fugи.

- Довод на вода и одвод на отпадни води согласно стандарди, со напомена да се инсталира и поден одвод.

- Мијалник 1/3 за одржување на инвентарот-приборот за јадење.

- За топла вода бојлер од 60-80 литри.

- Посебно мијалник за раце со топла вода обезбедена со мал бојлер од 10 литри.

- Еден професионален шпорет 1/4.

- Неутрални работни маси во зависност од просторот, со или без внатрешни полици.

- Висечи полици за чување на леб и инвентарот.

- Над електричниот шпорет парофакач.

- Комплетен ситен прибор за јадење согласно бројот на деца.

- Помошен инвентар во кујна согласно намената на кујната.

- Во зависност од бројот на деца професионален или мал ладилник (250-750 литри).

- Вработен кадар во кујна во зависност од бројот на деца-оброци.

- Посебни санитарии за вработените во кујна.

- Во зависност од просторот да се обезбеди трпезарија или храната да се консумира во занимална.

- Наменски простор за магацин, опремен со соодветна опрема за магацин.

2) Доколку просторот е мал и нема просторни услови за проширување, во истиот простор треба да се обезбедат минимални услови и тоа:

- Една работна маса за прифаќање и делење на дистрибуираната храна.

- Сидни плочки во зависност од условите, околу неутралната работна маса, кај што ќе се дели храната.

- Мијалник 1/2 за ситниот инвентар-приборот за јадење.

- Бојлер за топла вода од 60-80 литри.

- Полици за чување на приборот за јадење.

- Прибор за јадење согласно бројот на деца.

- Мал ладилник за одржување од 250-350 литри.

3) Доколку објектот има само една просторија - занимална, може да се организира исхрана во зависност од просторните услови, и тоа:

- Организирање на исхраната со пакет оброк, со користење на прибор за еднократна употреба.

- Обезбедување на мал ладилник од 250 литри.

(2) Опремата во занималната, гардеробата и санитарниот јазол треба да биде усогласена со стандардите за опрема, во зависност од возраста на децата, согласно овој правилник.

XI. СТАНДАРДИ ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА
ВО ДЕТСКАТА ГРАДИНКА

Член 75

(1) Стандардите за здравствена заштита на децата од предучилишна возраст опфаќаат следење на правилниот раст и развој на децата од предучилишна возраст во детските градинки.

(2) За реализирање на стандардите од ставот (1) на овој член, потребно е детските градинки да обезбедат:

- систематско следење на растот и развојот на децата и ухранетоста на децата;

- превземање превентивни мерки за спречување на заразни болести и превенција при повреда;

- имплементација на организациски облици на физичко и здравствено воспитание (програма за движење). За оваа активност да се исполни потребно е $\frac{1}{4}$ од времето на престојот на детето во градинката;

(4) За видот и составот на оброкот на детето во детската градинка се грижи докторот и виша медицинска сестра.

XI. СТАНДАРДИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ДЕЦАТА И ПРОТОКОЛИ ЗА ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА БОЛЕСТ НА ДЕТЕТО И НАСТАНАТ ИНЦИДЕНТ ВО ДЕТСКИТЕ ГРАДИНКИ/ЦЕНТРИТЕ ЗА РАН ДЕТСКИ РАЗВОЈ

Член 76

(1) Во детските градинки и центрите за ран детски развој треба да се превземат сите мерки за безбедност на децата преку протоколи за евакуација во случај на пожар или друг тип на несреќа, за настанат инцидент и за известување за болест на детето.

(2) Детските градинки и центрите за ран детски развој во рок од 30 дена од почетокот на календарската година ги изготвуваат протоколите за евакуација во случај на пожар или друг тип на несреќа, за настанат инцидент и за известување за болест на детето.

XII. МИНИМАЛНИТЕ ТЕХНИЧКИ И САНИТАРНО ХИГИЕНСКИ УСЛОВИ ЗА ПРОСТОРОТ И ОПРЕМАТА НА ДЕТСКО ОДМОРАЛИШТЕ

Член 77

Објектот на детското одморалиште треба да биде изграден согласно техничките прописи и стандарди за градба на објекти..

1. Локација

Член 78

(1) Локацијата на детското одморалиште може да биде во планински предели или на бреговите покрај езеро или река.

(2) Локацијата непосредно ја дефинира основната програмска определба на детското одморалиште.

(3) Детското одморалиште треба да се гради блиску до веќе организирани или планирани центри за одмор и рекреација - туристички ком-плекси.

(4) Основните елементи на локацијата кои влијаат врз проектирањето на објектот на одморалиштето и квалитетното остварување на дејноста се карактеристиките на контекстот:

- природен (географска положба, клима, топографија, вегетација, геолошки особености, загадувачи) и
- артофициелен (сообраќајни услови, комунални услови, визуелни, сервисни услови, физичко опкружување).

(5) Вкупната површина на локацијата треба да овозможи однос на изградената према слободната, минимум 1:3.

2. Земјиште

Член 79

(1) При изборот на земјиште за градба на детско одморалиште, треба да се внимава на следните аспекти:

- земјиштето треба да има таков облик, што ќе овозможи правилно поставување на објектот и исправна ориентација на поделните групи простории;

- земјиштето, треба да овозможи компактни површини за престој на отворено и рекреација на децата, како и за спортски активности;

- кога земјиштето е во пад, тогаш наклонот на теренот да биде спрема југ и по можност, со рамномерен и што поблаг пад. Најповолен пристап во парцелата е по правило од северната страна;

- земјиштето не би требало да биде во зона на високи подземни води, влага и магла, изложено на неповолни ветрови, а заштитено од непријатни мириси;

- треба да се избегнува земјиште, чие уредување и оспособување за градба бара поголеми економски издатоци, како на пример, во случај на големи ископи, изведба на потпорни сидови, насипи, санирање на слабо носива почва, обезбедување на лизгави терени и поголеми оддалечености од комуналната инфраструктура и др.;

- локацијата треба да е приклучена на постоечка инфраструктура (сообраќајна, водоводна, канализациона, електрични инсталации, ПТТ и др.), доколку не постои, истата треба претходно да се обезбеди;

- јасно дефинирани, добро означени, насочени и контролирани пристапи;

- карактеристики на сигурност и безбедност.

(2) Земјиштето на детското одморалиште се диференцира на:

а) Изграден дел - површина под објектот и

б) Отворен дел, составен од:

- површини за воспитно работни активности;

- површини за игра и зеленило;

- спортски терени;

- санитарни простории;

- пристапи;

- паркинг;

- економски двор.

(3) Економскиот двор треба да овозможи директна врска со економската и техничката група простории и истиот треба да има лесен сообраќаен пристап.

(4) Земјиштето на детското одморалиште треба да биде заградено со ограда, висока најмалку 1,20 см.

Член 80

(1) Детското одморалиште според просторниот концепт, може да биде блоковски граден, од типот на згради со ниска катност или павилјонски, како комплекс организиран од повеќе помали просторни единици.

(2) Објектот од типот на блоковска градба, треба да биде со максимум П+3 ката, односно павилјоните да бидат со височина максимум П+1 кат.

(3) Објектот треба да биде така поставен да обезбедува доволна сончева изложеност и добри визури, особено на спалните соби и просториите за престој.

(4) Се препорачува собите за одмор да имаат ориентација од исток до југозапад, а просториите за престој од југоисток до запад.

(5) Правилната изложеност на објектот не смее да биде загрозувана од објектите во опкружувањето.

(6) Нормираната нето изградена површина на објектот е зависна од капацитетот на детското одморалиште и се димензионира со минимум 10-12 м² по дете.

(7) Групата простории за деца со пречки во развојот, треба да се на приземје.

(8) Просторот во објектот треба да биде димензиониран и обликуван, функционално и естетски во согласност со потребите на корисниците.

(9) Влезот да се оствари преку заедничкиот предпростор со мијалници. Се димензионира со минимум 200/220 см., опремен со неопходните помагала.

Член 81

Просторната организација на станбениот дел на објектот се заснива на принцип на станбени единици. Една станбена единица може да биде составена од само една група, или повеќе групи, како единствена композициона целина.

Член 82

3. Објектот ги содржи следните простории:

A/. Станбени единици:

- соби за одмор;
- гардероба;
- санитарни простории;
- апартман за воспитувачи и чајна кујна.

B/. Заеднички простории:

- просторија за дневен престој;
- трпезарија;
- работилници;
- просторија за гимнастика;
- комуникации;
- санитарни простории.

B/. Други простории:

- административни простории;
- простории за други вработени ;
- здравствени простории;
- простории за други вработени ;
- економско-технички простории

Г/. Отворени простории:

- површини за воспитно работна активност;
- површина за игра и зеленило;
- спортски терени;
- санитарни простории.

3.1. Станбени единици**Член 83**

Станбената единица може да биде организирана за групи со деца од иста или различна возраст, но од ист пол, со исклучок на децата до шест години. Независно од возраста на децата, организацијата и димензионирањето на просторите во станбената единица е идентична.

3.1.2. Станбени единици за деца од предучилишна возраст до шест години**Член 84**

(1) Соба за одмор е основна просторија на станбената единица. Таа треба да овозможи индивидуален одмор и спиење на шест до осум корисници. Се димензионира со површина од минимум 4,0 м² по дете. За оваа возрасна група, се препорачува во спалната соба да се обезбеди и простор за престој и игра, во тој случај квадратурата се зголемува со површина за 0,8 м² по дете. Ако станбената единица е составена од повеќе соби за одмор, просторот за престој и игра може да претставува заеднички простор за сите групи деца.

(2) Гардеробата е простор којшто овозможува одложување на личните предмети од гардеробата во посебни гардеробни орманчиња. Гардеробата не смее да биде составен дел на собата за одмор. Се димензионира со површина од 0,6 м² по дете.

(3) Санитарните простории треба да бидат диференцирани на чист и нечист дел. Чистиот дел се состои од: простор со мијалници, димензиониран со еден мијалник за пет деца и простор со туш кабин, димензиониран со еден туш за 10-15 деца. Нечистиот дел се состои од простор со тоалет кабин, со димензии 80/110 см., и се димензионира со една тоалет кабин за 10 деца. Вратите во санитарните кабин треба да се отвораат спрема надвор.

3.1.3. Станбени единици за деца над шест до 18 години**Член 85**

(1) Соба за одмор треба да овозможи индивидуален одмор и спиење на три до седум корисници. Се димензионира со површина од 4,5 м² по дете, односно со запремена од 12,0 м³ по дете.

(2) Бројот на соби за одмор во одредена група, произлегува од големината на групата.

(3) Гардеробата е простор којшто овозможува одложување на личните предмети од облеката во посебни гардеробни орманчиња. Гардеробата не смее да биде составен дел на спалната соба. Се димензионира со површина од 0,6 м² по дете.

(4) Санитарните простории треба да бидат диференцирани на чист и нечист дел. Чистиот дел се состои од: простор со мијалници, димензиониран со еден мијалник за пет деца и простор со туш кабин, димензиониран со еден туш за 10-15 деца. Нечистиот дел се состои од простор со тоалет кабин, со димензии 80/110 см., и се димензионира со една тоалет кабин за 10 деца. Вратите во санитарните кабин треба да се отвораат спрема надвор.

3.1.4. Станбена единица за деца со пречки во развојот**Член 86**

(1) Станбената единица за деца со пречки во развојот може да биде организирана во групи со деца од иста или различна возраст. Независно од возраста на децата, организацијата и димензионирањето на просторите во станбената единица е идентична. Големината на просторите е посебна категорија во дефинирање на стандардот на станбената единица, што произлегува од структурата, организацијата, функционалноста и просторно доживувачките квалитети. Со тоа големина/површината не е наложен норматив, туку, функционално произлезена потреба.

(2) Спалната соба треба да овозможи индивидуален одмор и спиење на 3-7 корисници. Се димензионира со површина од 4,5-5 м² по корисник.

(3) Гардеробата е простор којшто овозможува одложување на личните предмети на гардеробата во посебни гардеробни орманчиња. Гардеробата не е составен дел на соба за одмор. Се димензионира со површина од 0,6 м² по дете.

(4) За оваа група простории, се користи истиот норматив како и за останатите деца, а треба да се предвиди и санитарен јазол за независна употреба на лица со инвалидска количка.

3.1.4. Апартмани за воспитувачи и чајна кујна**Член 87**

(1) Во рамките на секоја станбена единица, треба да се предвиди и апартман за воспитувачи, за секоја група одделно.

(2) Апартманот содржи просторија која овозможува активности на спиење, престој и одмор, се димензионира така да овозможи сместување на два поединечни лежачи, со површина од минимум 12 м². Во апартманот се предвидува предпростор со гардеробирање и санитарен јазол со туш кабин.

(3) Во секоја станбена единица, треба да се предвиди чајна кујна. Просторијата се димензионира така да овозможи должина на кујнски пулт од минимум 3,00 м. и простор за маса со четири столици, односно со површина минимум 12,0 м².

3.2. Заеднички простории**3.2.1. Просторија за дневен престој****Член 88**

(1) Овој простор се сместува во приземјето и ги овозможува функциите на слободните активности, друштвениот живот, одмор и разонода на децата. Често пати во овој простор се предвидува библиотека.

(2) Просторот за дневен престој може да претставува одделна просторија, или простор во континуитет на влезниот хол, организиран од повеќе помали отворени катчиња.

(3) Функција на дел од дневниот престој може да се обавува и во рамките на станбените единици, организиран во специјално дизајнирани катчиња, како екстензија на комуникациите. Се димензионира со површина од 0,5 м² по дете.

3.2.2. Трпезарија**Член 89**

(1) Основна функција на трпезаријата е земање на оброците и се сместува во приземје и воспоставува директна врска со кујната, како и со отворените простори - тераси.

(2) Освен земањето на оброците како главна функција на трпезаријата, може да преземе и функции на дневен престој како што се: различни слободни активности, друштвени игри, семинари, натпревари, работни секции и сл.

(3) Се лоцира и во непосредна близина на просторот за дневен престој, со цел нивно поврзување во единствена просторна целина, во случај на свечени манифестации. Се димензионира со површина од 1 м² по дете.

(4) За одморалишта со капацитет поголем од 120 деца, земањето на оброците е во две смени.

3.2.3. Работилница**Член 90**

Работилницата е одделна просторија којашто овозможува специфичен вид на воспитно образовни и творечки активности. Во детското одморалиште треба да се предвидат најмалку две работилници. Секоја се димензионира со минимум површина од 24 м².

3.2.4. Просторија за гимнастика**Член 91**

Просторијата за гимнастика е одделна просторија, наменета за спортски активности на децата и димензионирана со површина од 48 м².

3.2.5. Комуникации**Член 92**

(1) Просторот за комуникација е составен од:

- главен влез со ветробран;
- влезен хол;
- ходници;
- скали и рампи.

(2) Главниот влез во објектот треба да биде со настрешница и организиран преку ветробрански простор. Влезот во објектот и пристапот треба да бидат без архитектонски бариери.

(3) Ветробранскиот простор се димензионира со минимум широчина и длабочина од 200 см. и можност за вградување на двокрилна врата. Вратите треба се отвораат према надвор.

(4) Влезниот хол на одморалиштето треба да биде директно пристапен од ветробранскиот простор. Влезниот хол треба да ги овозможи следните функции: контрола на влез и излез од објектот, прием на посетители и дистрибуција на движењето.

(5) Треба да се овозможат едноставни, прегледни и економични врски од влезниот хол со сите просторни групи во детското одморалиште. Се димензионира со површина од 0,15 м² по дете, а не помалку од 20 м².

(6) Во услови кога влезниот хол ги презема функциите на дневниот престој, тогаш истиот се димензионира со додавање на нормативот за простори за дневен престој.

(7) Ходниците во станбените единици, кога служат исклучиво како интерни комуникации (без никаква опрема, уреди, ормари), се димензионираат со минимум 150 см. кај еднострано, односно минимум 180 см. кај двострано изградените. Ходниците треба да бидат природно осветлени и вентилирани.

(8) Скалите треба да бидат добро природно осветлени и проветрени. Широчината на скалишниот крак се димензионира:

- со минимум 120 см., за капацитет на станбени единици од 50 деца;
- со минимум 130 см. за капацитет на станбени единици до 100 деца;
- со 5 см. зголемување на кракот, за секои наредни 50 деца.

(9) Скалниците треба да бидат со максимална височина од 14 см.

(10) Мали денивелации на подните површини да се совладуваат, покрај со скали и со рампи.

(11) Максималниот наклон на рампите, треба да изнесува 1/12 (8,33%).

(12) Во ходниците и скалите треба да има држачи поставени на височина од 60 см. и 90 см. од подот.

3.2.6. Санитарни простории**Член 93**

(1) Групата заеднички простории, треба да биде придружена со санитарни простории. Истите треба да бидат поделени на машки и женски корисници. Се димензионираат со предпростор со два мијалници, една тоалет кабина и два писуари за машки корисници, односно две тоалет кабинички за женски корисници за одморалиштето со капацитет до 120 деца. За секои наредни 50 деца, се додава уште по една тоалет кабина.

(2) Во оваа група простории, треба да се предвиди и санитарен јазол за независна употреба на деца кои користат инвалидска количка.

3.3. Други простории**3.3.1. Административни простории****Член 94**

(1) Канцеларија на директорот, со површина минимум 16 м². Истата служи за раководниот орган и составници на управниот одбор на одморалиштето.

(2) Канцеларија за администрација со две работни места, со површина минимум 12 м².

3.3.2. Здравствени простории и соби за вработени**Член 95**

(1) Амбуланта
- просторија за здравствени интервенции со површина од минимум 12 м².

(2) Просторија за изолација
- просторијата за изолација треба да овозможи сместување на две легла и се димензионира со површина минимум 10 м².

(3) Санитарна просторија
- санитарната просторија претставува комплетна бања со туш, така организирана да овозможи пристап и за деца со посебни потреби.

3.3.3. Простории за вработени

Член 96

(1) Во детското одморалиште треба да се предвидат соби за вработените, димензионирани така да овозможат сместување на три лежачи, придружени со една туш бања.

(2) Во објектот треба да се предвиди еден апартман за директорот на одморалиштето.

(3) За групата простории од член 94 и амбулантата од член 95 од овој правилник, се предвидува еден санитарен јазол составен од предпростор со мијалник и една тоалет кабина.

3.3.4 Остава за прибор за чистење и миене

Член 97

Остава за прибор за чистење и миене се користи за чување на приборот за површинско одржување хигиена на одморалиштето. Се димензионира со површина од минимум 3 м².

3.2.4. Економско технички простории (кујна, магацини, простории за перење, санитарни простории, хигиенска остава и греење)

Член 98

(1) Економско техничките простории треба да имаат посебен пристап за возило, диференциран од пешачките пристапи во локацијата на одморалиштето. За оваа група простории, треба да се предвиди и посебен влез во објектот.

(2) Објектот треба да има сопствена кујна, во која треба да се обезбедат следните активности: груба подготовка, фина подготовка (месо, зеленчук, овошје), ладна кујна, термичка кујна, подготовка на слатки, миене на бели и црни садови, прирачни остави и издавање храна. Се димензионирани според бројот на оброците и тоа:

- до 100 оброци 0,5 м² по оброк, а не помалку од 25 м²;

- од 100-150 оброци 0,3 м² по оброк;

- од 150 и повеќе оброци 0,25 м² по оброк.

(3) Објектот треба да има најмалку два магацини за храна, од кои еден за свеж зеленчук и овошје и еден за колонијал, магацин за инвентар и магацин за постелнина, димензионирани секој одделно со површина од минимум 6,0 м².

(4) Објектот треба да има:

- просторија за прифаќање нечиста постелнина, сортирање, перење и сушење, со површина од минимум 6,0 м²;

- просторија за пеглање, шиене, складирање и издавање на постелнината, со површина од минимум 9,0 м².

(5) За вработените во кујна, треба да има посебни санитарни простории. Истите се состојат од машка и женска гардероба, со по една туш кабина и по една тоалет кабина, со предпростор за мијалник. Се димензионираат со вкупна површина од 9,0 м².

(6) Просториите во објектот може да се затоплуваат со:

- сопствено централно греење (на струја, тврдо или течено гориво), или пренесување на топлинска енергија од други котларници. При сопствено централно греење, се предвидува просторија чија површина се определува според важечките нормативи за ваков вид простории, односно просторија за топлотна потстанција во вториот случај

- панелно греење (плафонско и сидно);

(7) Користење на сончева енергија, преку пасивни системи, или колектори.

3.3. Отворени простории

Член 99

(1) Површините за воспитно образовни активности можат да бидат целосно или делумно наткриени или отворени. Истите треба да бидат планирани, јасно дефинирани и лесно да се адаптираат и програмски трансформираат.

(2) Површините за игра и зелените површини треба да бидат дефинирани и обликувани така да создаваат посебни амбиентални целини.

(3) Одморалиштето треба да поседува отворени спортски терени и тоа: игралиште за мал фудбал и кошарка.

(4) Обработката на површините за игра треба да биде од материјал што не се лизга: асфалт во боја, бехатон плочи, дрвени коцки, тула, камени плочи и др.

(5) Обработката на подовите и заштитната ограда на спортските терени, како и опремата за спортските терени и површините за игра, треба да бидат во согласност со прописите и стандардите од областа на опремувањето, поставувањето и одржувањето на опремата.

(6) Детските одморалишта покрај езеро треба да имаат заградени плажи, уредени со тушеви и платформи за сончање.

(7) За сите активности на отворено, треба да се предвиди посебен санитарен јазол. Истиот треба да биде пристапен непосредно од отворениот простор на одморалиштето и да содржи минимум две тоалет кабинички за женски корисници и една тоалет кабина и два писуара за машки, со предпростории за мијалници.

4. ОПРЕМА

4.1. Стамбени единици

4.1.1. За деца на возраст до шест години

Член 100

(1) Вградената и мобилната опрема треба да овозможи безбедна и лесна употреба, согласно програмираните содржини, активности и психофизичките карактеристики на корисниците, и тоа:

- кревет со дим. 85/195;

- душек со дим. 80/190;

- наткасни (ноќно орманче), со дим. 40/40;

- масички со дим. 80/80/56;

- столче со дим. 36/24/34;

- отворени полици за играчки;

- подвижно пано.

(2) Гардероба:

- гардеробно ормарче, со дим. 35/50/180 со касета за чевли во долниот дел;

- клупа со широчина 26 см., височина од 38 см. и должина од 90 см. за секоја група.

4.1.2. За деца на возраст над шест до 18 години

Член 101

(1) Соба за одмор, опфаќа:

- кревет со дим. 95/195-200;

- душек со дим. 90/190;

- наткасни (ноќно ормарче), со дим. 40/40;

- работна маса 65/130/70;

- столица.

(2) Гардероба:

- гардеробно ормарче, со дим. 50/55/180, со касета за чевли во долниот дел;

- клупа со широчина 26 см., височина од 38 см. и должина 90 см. за секоја група;
- шошки за вертикално одложување на скии и чевли (само за одморалиште на планина).

4.1.3. За деца со пречки во развојот

Член 102

За оваа категорија деца, вградената и мобилната опрема е идентична со опремата од членовите 100 и 101 од овој правилник.

4.2. Заеднички простории

Член 103

(1) Во сите заеднички простории, треба да се избере мебел, којшто ќе овозможи лесна адаптација на просторот и обавување на планирани, програмирани и спонтанни содржини. Парчињата мебел да бидат со заоблени рабови, лесно мобилни, од природни материјали кои лесно се одржуваат, без дополнителни пресвлаки.

(2) Во просторот за дневен престој од мебелот за седење, треба да се предвидат лесни клубски фотелји, комбинирани со клубски масички.

(3) Комодите да бидат така димензионирани и обликувани, да овозможат нивна употреба за формирање помали катчиња, сместување и контролирано чување на потребни реквизити, како што се: музички систем, ТВ апарат, ДВД, реквизити за друштвени игри и сл.

(4) Влезниот хол треба да биде опремен со информативен пулт, со минимум должина од 150 см.

(5) Трпезаријата се опремува со квадратни маси, дим. 80/80/70 и столици без наслон за раце, изработени од материјал кој лесно се одржува. Врската на трпезаријата со кујната да се оствари со линија на самопослужување.

(6) Работилниците се опремани со работни маси со столчиња, училишна табла, платно за проекции, компјутер, ормари за контролирано чување на апарати, како што се: "ЛЦД" проектори, графоскопи, слајд проектори и разни нагледни средства, сидни панона за изложување на експонати и отворени полици за одлагање.

(7) Просторијата за гимнастика треба да биде опремена со: душеци за вежбање на партер, рипстол, греда и др. спортски реквизити.

Член 104

(1) Во просторијата за директор, освен работна маса со додаток и работна полуфотелја, треба да се предвиди и маса за состаноци, така димензионирана да овозможи сместување на осум канцелариски столици.

(2) Амбулантата треба да е опремена со работна маса и работни столици, медицински лежај за преглед, медицински ормар и кружно столче на динамична осовина.

(3) Во просторијата за изолација треба да се предвидат два лежаја, наткасни, гардеробно ормарче и столица.

4.3. Економско технички простории

Член 105

(1) Потребна опрема за кујна со капацитет за 200 деца:

- парофакач;

- шпорет 1/2;
- кипер од 80 л.;
- казан од 250 л.;
- печењара 1.3;
- сталак за плехови;
- љуштилица за компири;
- електричен нож за сечење леб;
- универзална машина;
- трупец за месо;
- мијалник 1/3;
- мијалник 1/2;
- мијалник 1/1 мал;
- бојлер од 100 л.;
- бојлер од 60-80 л.;
- бојлер од 10 л.
- самопослужна линија;
- неутрални работни маси со полици;
- маса за отпадоци;
- маса за цедење садови;
- витрини за леб и друг прибор;
- разни видови ножеви;
- тендериња различна големина и плехови;
- даски за сечење;
- ладилник 750 л. и мал од 350 л.
- ладилник за замрзнување од 410 л.

(2) Ситен инвентар:

- чинии (голема, средна, мала) за 200 деца;
- чаши за млеко, чај;
- ситен прибор, лажици - голема, мала, виљушка,

нож;

- бокали за вода;

- чаши за вода.

(3) Опрема за чајна кујна во станбените единици:

- мал шпорет;
- работна маса;
- витрини за прибор;
- ладилник од 250 л.;
- ситен инвентар - прибор;
- чинии различна големина;
- мали тендериња;
- тава.

(4) Пералната треба да биде опремена со: машина за перење од 15 кгр. и машина за сушење од 15 кгр., машина за пеглање, работна маса за одлагање и издавање, како и плакар за чиста постелнина.

4.4. Санитарни простории

Член 106

(1) Сите санитарни простории во објектот треба да бидат опремани, освен со стандардните санитарни уреди (тоалет шолји, мијалници и писуари) и со неопходната санитарна галантерија (огледала, држачи за течен сапун, пешкири, хартија за раце, тоалетна хартија).

(2) Во санитарните простории наменети за децата со пречки во развојот, да се предвидат неопходните помагала (држачи во под и сид) за независна употреба на истите.

Член 107

4.5. Опрема за отворените простори:

(1) Целокупната опрема за отворените простори за престој, игралиште и спортски терени, треба да бидат како мобилни и монтажно демонтажни.

(2) Игралштето за деца до шест годишна возраст, треба да биде опремено со реквизити за игра и творечки активности (лулашка, клацкалка, тобоган и сл.).

(3) Спортските терени треба да бидат опремени со кошеви, мрежи, стативи за мал фудбал и сл.

(4) За престој на отворено, да се предвидат доволен број клупи за седење.

(5) Опремата на игралиштата и спортските терени треба да биде во согласност со прописите и стандардите од областа на опремувањето, поставувањето и одржувањето на опремата.

4.6. Санитарно хигиенски услови

Член 108

Градежните материјали и вградените инсталации, треба да ги задоволуваат важечките технички услови и стандарди во однос на конструкцијата, противпожарната безбедност, топлотната и звучна изолација, заштитата од влага и енергетската ефикасност.

Член 109

Во одморалиштето треба да се определи посебна соодветно опремена просторија за изолација на заболени корисници. Истата се предвидува во непосредна близина на влезниот хол и не смее да биде проодна за корисниците на станбените единици.

Член 110

Соби за одмор треба да обезбедуваат најмалку 12 м³ воздушен простор по корисник.

Член 111

Одморалиштето треба да биде снабдено со доволна количина хигиенски исправна вода за пиење и за санитарни потреби. Доколку вода не може да се обезбеди од централен водовод, потребите за вода треба да се подмируваат од сопствен објект за водоснабдување, кој ќе одговара на важечките прописи за вода за пиење.

Член 112

(1) Одморалиштето треба да има канализациона мрежа за отпадни води, согласно важечките прописи за заштита на водите од загадување.

(2) Доколку не постои можност за приклучување во канализационата мрежа, отпадните води и материи, пред нивно испуштање, треба да се прифатат и пречистат преку постројки за механичко и биолошко пречистување.

Член 113

Одморалиштето треба да биде снабдено со електрична енергија.

Член 114

Одморалиштето треба да има еден санитарен јазол за користење од надвор, димензиониран така, да обезбеди една тоалет кабина на 60 корисници.

Член 115

Подот во главната кујна, треба да биде направен од таков материјал, кој може лесно влажно да се чисти, да не задржува вода и да е отпорен на дезинфекциони средства за одржување.

Член 116

(1) Подот во трпезаријата треба да е обложен со материјал кој лесно се чисти и дезинфицира.

(2) Пред трпезаријата, треба да има простор со мјалници за раце со вода која истекува, течен сапун, апарат за сушење или хартија за бришење на рацете и дезинфекциони средства.

Член 117

Дворното место на одморалиштето треба да биде обезпрашено, испланирано со површина за игра и спорт, озеленето и снабдено со доволен број корпи за отпадоци.

Член 118

Одморалиштето треба да има пристап за корисници, одвоен од пристапот за економско-техничкиот дел.

Член 119

(1) Отстранувањето на цврстите отпадоци од просториите на одморалиштето се врши секојдневно на соодветен хигиенски начин.

(2) Просторот каде што се чуваат отпадоците, треба да биде прописно изведен и изолиран.

(3) За уредите и опремата за одржување на хигиената, треба да се обезбеди посебна просторија.

4.7. Структурните елементи, материјали и инсталации

Член 120

(1) Структурните елементи (подови, сидови, тавани, прозорци и врати), го дефинираат и обликуваат просторот.

(2) Материјалите со своите физички перформанси, структура и боја, влијаат на комфорот и пријатното чувство во просторот.

(3) Еколошката и хигиенската безпрекорност на вградените материјали треба да е во согласност со прописите за градежни производи, за намената, за која се предвидени.

(4) Инсталациите се внатрешни инфраструктурни елементи, кои директно влијаат на употребливоста на просторот и неговиот стандард.

(5) Во просторијата за гимнастика, сидовите и другите структурни елементи, треба да бидат обработени со градежни материјали што го апсорбираат звукот од ударите и се отпорни на механичко оштетување, во височина од 1,60 м. од подот.

4.7.1. Подови

Член 121

При изведбата на подовите и изборот на материјалите, треба да се има во предвид следното:

- потконструкцијата на подовите треба да е во согласност со прописите за градба на објекти;

- материјалите за обработка на подовите треба да бидат тврди, отпорни на абење, нелизгави и лесни за одржување;

- за спалните соби во станбените единици, материјалите за подот треба да бидат природни, топли и нијансирани со светли тонови;

- за заедничките простории - трпезаријата, дневниот престој, влезниот хол и ходниците, се препорачуваат подови од керамички или ПВЦ плочи со дим. 40/40;

- материјалите за завршна обработка во просториите каде се употребува вода (санитарни простории, кујна, перална, котларница), треба да бидат нелизгави, коси, со пад кон подните сифони, спротивно од пристапот кон нив, а кај отворените тераси, падот да биде од внатрешните сидови према надвор.

4.7.2. Сидови и тавани

Член 122

(1) Сидовите во спалните соби треба да бидат обработени со градежни материјали, во светли тонови, кои даваат чувство на топлина. Се препорачува поставување на хоризонтална даска со ширина 15-20 см. на височина од 90 см. од подот.

(2) Сидовите во заедничките простории особено во просторијата за дневен престој и трпезаријата, треба да бидат изведени од мобилни лесни прегради, со што се овозможува адаптивност и зголемена перцептивност на просторот. Како доживувањето на истиот е во релација и со ликовните, светлосните и други ефекти, посебно внимание да се посвети на дизајнот на ентериерот.

(3) Во санитарните и во просториите каде се предвидени санитарни уреди, сидовите (претпростор кај трпезарија, амбуланта) со височина од 210 см., треба да бидат обложени со керамички плочки, или друг вид градежен материјал кој е водонепропусен, постојан и лесен за одржување со течни средства за дезинфекција.

(4) За да се обезбеди визуелна поврзаност на поделните простории за корисниците и комуникациите, се препорачува употреба на фиксни транспарентни отвори во преградните сидови, со парапет 0 см., со употреба на нескршливо стакло, поликарбонат и сл., со цел да се обезбеди контрола над корисниците.

(5) Во просториите за деца (спални соби и заеднички), сите истакнати агли на сидовите да бидат заштитени со аголни метални лајсни.

(6) Сидните огледала треба да бидат заштитени со фолија на задната страна, за да се спречи повредување на децата, доколку се скршат.

(7) Површините на таваните треба да се мазни и светли, со минимална рефлексивност.

4.7.3. Прозорци

Член 123

(1) Прозорските отвори во спалните соби се димензионираат со минимум 1/8 од површината на подот.

(2) За заедничките простории, прозорските отвори треба да изнесуваат 1/5 од површината на подот.

(3) Во спалните простории се препорачува примена на француски прозорци, при што се употребува заштитна ограда од надворешната страна, со височина од 110 см.

(4) Прозорците може да бидат изработени од дрво, или друг материјал, со термоизолирани профили и термоизолационо стакло.

(5) Во просторијата за гимнастика, прозорците треба дополнително да бидат обезбедени од удари.

(6) Во сите простории за деца и во просториите во кои подолго се задржуваат вработените, да се обезбеди засенување на прозорците.

4.7.4. Врати

Член 124

(1) Надворешните влезни врати, треба да бидат обезбедени од надворешни влијанија со стреи, натстрешници, тремови и сл.

(2) Влезните врати и вратите во ветробраните, треба да функционираат со автоматско затворање.

(3) Крилата на вратите во спалните и заедничките простории, треба да се отвораат кон излезот од објектот.

(4) Вратите во објектот да бидат без прагови.

(5) Влезната врата и вратите во просториите за деца, треба да бидат со светла ширина, минимум 90 см. за еднокрилни, односно 130 см. за двокрилни врати. Се препорачува употреба на надсветла на вратите, во ширина на крилото.

(6) Вратите во економските простории, како што се: кујна, перална и котларница, треба да имаат светла ширина минимум 120 см., заради внесување опрема.

4.7.5. Осветлување и проветрување

Член 125

(1) Се препорачува, сите простории во објектот на детското одморалиште да бидат природно осветлени и проветрени.

(2) Освен природното, како дополнително осветлување се користи и вештачкото. Се препорачуваат флуоресцентни извори на светлина, освен во спалните соби, каде се предвидува таванско централно и додатно сидно осветлување за секој кревет поединечно.

(3) Исто така во просториите за дневен престој и влезниот хол, се препорачуваат додатни мобилни стоечки светилки.

(4) Светлосните тела во просторијата за гимнастика, треба да бидат заштитени од удар на топка и други предмети.

(5) Проветрувањето во сите простории во објектот, треба да биде уредно, во согласност со важечките технички прописи.

(6) За гардеробите, санитарните простории, кујната и пералната, потребно е дополнително механичко проветрување.

(7) Во главната кујна, чајните кујни и санитарните, проветрувањето треба да биде уредено така да се оневозможи ширење непријатна мириса во објектот.

4.7.6. Загревање

Член 126

(1) Просториите за деца, треба да бидат рамномерно загреани и тоа:

- на 20°C-22 °C, во просториите за престој и спиење и

- на 18°C-20 °C, во ходниците и просторијата за гимнастика.

(2) Инсталацијата за загревање на објектот, треба да биде така проектирана, да овозможува лесно и безбедно вклучување и исклучување на поделни делови од објектот.

4.7.7. Звучна заштита**Член 127**

(1) Горните подни, сидните и тавански облоги, треба да бидат од материјали кои ја загушуваат бучавата.

(2) Инсталациите треба да бидат планирани, така што ќе се спречи ширењето на звукот од санитарните кон просториите за спиење и престој.

4.7.8. Инсталации**Член 128**

(1) Електричните штекери треба да имаат вметната заштита и да бидат поставени на 180 см. Од подот.

(2) Во секоја занимална треба да има два штекера, кои се наместени на спротивни страни.

(3) Прекинувачите треба да бидат наместени на таква височина, да ги досегнуваат децата (1,20 м. до 1,30 м. од подот).

(4) На влезовите од објектот, да се предвидат сензори за палење и гасење на светилките.

(5) Во објектот и во отворениот простор на одморалиштето, да се инсталира разгласна електрична инсталација.

(6) Објектот треба да биде поврзан со телефонска мрежа.

(7) До сите мијалници, кади и тушеви, треба да биде воведена студена и топла вода.

ХШ.НОРМАТИВИ ЗА ИСХРАНА ВО ДЕТСКО ОДМОРАЛИШТЕ**Член 129**

(1) Храната која се подготвува за децата во детско одморалиште треба да биде здрава, оптимална и балансирана, подготвена со биолошки вредни прехранбени производи кои можат да ги задоволат енергетските потреби, квалитативен и квантитативен внес на макро и микро нутритивни материи со што ќе се обезбеди хармоничен раст и развој на детето како и превенција од заболување.

(2) Во детското одморалиште дополнително може да се внесува само индустриски подготвена и спакувана храна.

Член 130

(1) Правилната исхрана на децата во детско одморалиште треба да се обезбеди преку редовен број на оброци во согласност со препорачаните количини на енергија и хранливи материи од Светската здравствена организација кои се содржани во табелите усогласени со препораките од Правилникот за правилна исхрана на населението во Република Македонија, дадени во Прилог бр. 3 и се составен дел на овој правилник.

(2) За време на организираниот престој на децата, кога се изведува нас-тава во природа, одмор и рекреација и сл., децата се изложени на дополнителни физичко - рекреативни активности (натпревари во спортски дисциплини, спортување, пешачење, организирање забави и сл.). заради што и планираниот дневен внес на енергетски, градивни и заштитни материи, дадени во Прилог бр. 3 се недоволни и има потреба од зголемени енергетски потреби во просек за 20% и тоа посебно за деца од четири до десет години и за деца од 11-18 години дадени во Прилог бр. 4 и се составен дел на овој правилник.

Член 131

(1) Во планирањето на дневната исхрана се предвидени четири оброка и тоа:

- појадок кој учествува со 25% од вкупните дневни потреби;

- ручек со 35% од вкупните дневни потреби;

- попладневна ужина со 10% од вкупните дневни потреби;

- вечера со 30% од вкупните дневни потреби.

(2) Процентуалната застапеност на оброците од став (1) на овој член се дадени во Прилог бр. 5 и се составен дел на овој правилник.

XV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**Член 132**

(1) Установите за деца кои на денот на влегувањето во сила на овој правилник ги исполнуваат условите за вршење на дејноста, продолжуваат да работат во тие просторни услови, а за останатите во рок од пет години потребно е да се изврши прилагодување на истите.

(2) Основачот на установата за деца треба континуирано, согласно со прописите и расположивите средства да се грижи за обезбедување и подигнување на стандардите и нормативите за работа на установите за деца согласно овој правилник.

Член 133

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник, престанува да важи Правилникот за стандардите и нормативите за вршење на дејноста на детска градинка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/09).

Член 134

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 11-622/1

27 јануари 2014 година

Скопје

Министер,
Диме Спасов, с.р.

ПРИЛОГ бр.1

**ОРГАНИЗАЦИЈАТА НА ДНЕВНИТЕ АКТИВНОСТИ НА ДЕЦАТА ОД
ПРЕДУЧИЛИШНА ВОЗРАСТ ВО РАМКИ НА ГРУПИТЕ**

Организацијата на дневните активности на децата од најрана предучилишна возраст (до 18 месеци) ориентационо е следната:

Целодневен престој		Продолжен престој	
Активности	Време	Активности	Време
- прием на децата и слободни активности	до 8,15 h	- прием на децата и слободни активности	до 13,30 h
- подготовка за појадок и појадок	8,15 h	- ручек	14,00 h
- реализација на дневното планирање	9,00 h	- реализација на дневното планирање	15,00 h
- ужинка	10,00 h	- ужинка	15,30 h
- тоалет и подготовки за спиење	10,20 h	- тоалет и нега на детето	16.00 h
- пасивен одмор – спиење	10,50 h	- пасивен одмор-спиење	18,00 h
- тоалет, подготовки за ручек	12,50 h	-тоалет и нега на децата	18,15 h
- ручек	13,10 h	- подготовка за вечера и вечера	18,45 h
- миење раце и тоалет	13,40 h	- пасивен одмор-спиење	21,00 h
- слободни игри и престој на воздух	14,00 h	-тоалет и нега на децата	21,00 h
- ужинка	15,00 h	-слободни активности	21,45 h
- реализација на дневното планирање	15,30 h	- заминување на децата	До 22,00 h
- слободни игри	16,00 h		
- заминување на децата	до 18,00 h		

Организацијата на дневните активности на децата од најрана предучилишна возраст (над 18 до 24 месеци) ориентационо е следната;

Целодневен престој		Продолжен престој	
Активности	Време	Активности	Време
- прием на децата и слободни активности	до 8,15 h	- прием на децата и слободни активности	до 13,30 h
- подготовка за појадок и појадок	8,15 h	- тоалет и подготовки за ручек	14,00 h
- реализација на дневното планирање	9,00 h	- ручек	14,30 h
- ужинка	10,00 h	- реализација на дневното планирање	15,30 h
- слободни игри и престој на свеж воздух	10,30 h	- ужинка	16,00 h
- тоалет, подготовки за ручек	11,30 h	- пасивен одмор -спиене	18,00 h
- ручек	12,00 h	- подготовка за вечера и вечера	18,30 h
-пасивен одмор - спиење	12,45 h	-слободни игри и престој на свеж воздух	19:30 h
- ужинка	14,45 h	-слободни активности	21,00 h
-реализација на дневното планирање	15,10 h	-средување на центрите за учење	21,30 h
-слободни игри	15,30 h	- заминување на децата	До 22,00 h
- заминување на децата	до 18,00 h	-	

Организацијата на дневните активности на децата од постара предучилишна возраст (над две до четири години) ориентационо е следната;

Целодневен престој		Продолжен престој	
Активности	Време	Активности	Време
-прием на децата и слободни активности (игри по избор на децата)	до 8,15 h	- прием на децата и слободни активности	до 13,30 h
-утринска гимнастика	8,15 h	- тоалет и подготовки за ручек	14,00 h
-појадок	8,30 h	- ручек	14,30 h
-реализација на дневното планирање	9,00 h	- реализација на дневното планирање	15,30 h
-ужинка	10,00 h	- ужинка	16,00 h
-реализација на дневното планирање	10,30 h	- пасивен одмор -спиене	18,00 h
-прошетки, набљудувања и престој на свеж воздух	11,00 h	- подготовка за вечера и вечера	18,30 h
-ручек	12,15 h	-слободни игри и престој на свеж воздух	18,45 h
-пасивен одмор- спиење	12,45 h	-средување на центрите за учење	21,30 h
-ужинка	14,45 h	-заминување на децата	до 22,00 h
-реализација на дневното планирање	15,15 h		
-слободни игри	16,30 h		
-средување на центрите за учење	17,30 h		
-заминување на децата	до 18,00 h		

Организацијата на дневните активности на децата од постара предучилишна возраст (над четири до шест години) ориентационо е следната:;

Целодневен престој		Продолжен престој	
Активности	Време	Активности	Време
-прием на децата и слободни активности (игри по избор на децата)	до 8,15 h	- прием на децата и слободни активности	до 13,00 h
-утринска гимнастика	8,15 h	-реализација на факултативни програми (програми по избор на родителите,децата,пр.јазик, балет)	13,30 h
-појадок	8,30 h	- тоалет и подготовки за ручек	14,00 h
-реализација на дневното планирање	9,00 h	- ручек	14,30 h
-ужинка	10,00 h	- реализација на дневното планирање	15,30 h
-реализација на дневното планирање	10,30 h	- ужинка	16,00 h
-прошетки,набљудување и престој на воздух	11,15 h	- пасивен одмор -спиене	16,15 h
-средување на центрите за учење	12,00 h	- подготовка за вечера и вечера	18,45 h
-ручек	12,15 h	-слободни игри и престој на свеж воздух	21,00 h
-пасивен одмор-спиене	12,45 h	-средување на занималната	21,30 h
-ужинка	14,30 h	-заминување на децата	до 22,00 h
-реализација на факултативни програми (програми по избор на родителите, децата, пр.јазик, балет)	15,00 h		
-реализација на денвното планирање	17,30 h		
-слободни игри	16,45 h		
-средување на центрите за учење	17,30 h		
-заминување на децата	до 18,00 h		

Организацијата на дневните активности на децата над три до шест години опфатени во полудневен престој ориентационо е следната:

Полудневен престој	
Активности	Време
- прием на децата и слободни активности	до 7,30 h
- утринска гимнастика	7,45 h
- реализација на дневното планирање	10,00 h
-ужинка	10,30 h
- реализација на дневното планирање	11,00 h
- прошетки, набљудување и престој на воздух	11,45 h
-средување на центрите за учење	12 h

Организацијата на дневните активности на децата над три до шест години опфатени со скратени програми во центрите за ран детски развој ориентационо е следната;

Скратени програми	
Активности	Време
- прием на децата	до 8:00
- утринска гимнастика	8,00-8.45
- реализација на дневното планирање	8,45-10,45
-средување на центрите за учење	10.45-11,00 h

ПРИЛОГ бр.2

НОРМАТИВИ ЗА ИСХРАНА НА ДЕЦА ВО ДЕТСКА ГРАДИНКА
Енергетска и хранлива вредност

	Енергетска вредност		Белковини		Маси Јаглени	
	Ккал.	KJ	Расти- телни гр.	Ани- мални гр.	хидрати гр.	
Возраст 7-9 месеци						
Дневни потреби	825	3465	11,9	18,1	22,6	120
За престој во градинка	618	2601	8,9	13,5	18,9	90
Возраст 10-12 месеци						
Дневни потреби	920	3864	13,2	20,2	25,2	134,6
За престој во градинка	690	2898	9,9	15,15	18,9	100,9
Возраст 1-3 години						
Дневни потреби	1230	5166	14,0	21,0	32,0	190,0
За престој во градинка	922	3875	10,5	15,8	24,0	142,5
Возраст 4-6 години						
Дневни потреби	1715	7203	26,0	37,0	47,0	251,0
За престој во градинка	1286	5402	19,5	27,7	35,2	188,2
Возраст 7-10 години						
Дневни потреби	2100	8797	33,0	33,0	50,0	333,0
За престој во градинка	1575	6598	24,7	24,7	37,5	249,7

Минерални материи

Возраст	Ca	P	Mg	Fe	Zn	J	Na	K	Хло- риди	Cu	Mn	F	Se
7 - 9 месеци	мг.	мг.	мг.	мг.	мг.	μg	мг.	мг.	мг.	мг.	мг.	мг.	мг.
Дневни потреби	700	400	75	10	5	50	320	700	500	0,7-1,0	0,7-1,0	0,2-1,0	0,02-0,06
За престој во градинка	525	300	56,2	7,5	3,7	37,5	240	525	400	0,7	0,7	0,7	0,04
Возраст 10 - 12 месеци													
Дневни потреби	700	400	80	10	5	50	350	700	500	0,7-1,0	0,7-1,0	0,2-1,0	0,02-0,06
За престој во градинка	525	300	60	7,5	3,7	37,5	262,5	525	400	0,7	0,7	0,7	0,04
Возраст 1-3 години													
Дневни потреби	800	800	85	10,0	5,5	70	500	800	800	1,0-1,5	1,0-1,5	0,5-1,5	0,02-0,08
За престој во градинка	600	600	63,7	7,5	4,1	52,5	375	600	650	0,9	0,9	0,9	0,06
Возраст 4-6 години													
Дневни потреби	800	800	120	10,0	6,5	110	700	1100	1100	1,5-2,0	1,5-2,0	1,0-2,5	0,03-0,12
За престој во градинка	600	600	90	7,5	4,8	82,5	525	825	900	1,5	1,5	1,8	0,09
Возраст 7-10 години													
Дневни потреби	1000	800	170	10,0	10	120	400-1800	1600-3000	600-2800	1,5	2,0-3,0	1,5-2,5	0,05-0,2
За престој во градинка	750	600	127	7,5	7,5	90	825	1730	1800	1,1	2,2	1,5	0,1

Витамини

	А	Д	Е	К	Ц	Б ₁	Б ₂	ПП	Б ₆	фо- ла- цин	Б ₁₂
	μg	μg	Мг.	мг.	мг.	мг.	мг.	мг.	мг.	μg	μg
Возраст 7-9 мес.											
Дневни потреби	375	10	4	-	35	0,4	0,5	5,6	0,6	35	0,5
За пре- стој во градин- ка	281	7,5	3	-	26	0,3	0,4	4,2	0,4	26,2	0,37
Возраст 10-12 м.											
Дневни потреби	375	10	4	-	35	0,4	0,5	5,6	0,6	35	0,5
За пре- стој во градин- ка	281	7,5	3	-	26	0,3	0,3	4,2	0,4	26,2	0,3
Возраст 1-3 год.											
Дневни потреби	400	10	6	-	45	0,5	0,8	9,0	1,0	100	0,7
За пре- стој во градин- ка	300	7,5	4,5	-	34	0,4	0,6	6,7	0,7	75	0,5
Возраст 7-10 г.											
Дневни потреби	700	10	8	30	45	1,2	1,4	16	1,4	200	1,4
За пре- стој во градин- ка	525	7,5	6	22	33	0,9	1	12	1	150	1

ПРИЛОГ бр. 3

НОРМАТИВИ ЗА ИСХРАНА ВО ДЕТСКО ОДМОРАЛИШТЕ
Препорачани дневни потреби од енергетски, хранливи материи,
за деца од четири-18 години

Возраст	Енергетска вредност			Белковини		Маси	Јаглени
	Ккал.	KJ		Расти- телни гр.	Ани- мални гр.	гр.	хидрати гр.
4-6 години	1715			26,0	37,0	47,0	251,0
7-10 години	7203			33,0	33,0	50,0	333,0
	8797						
Просек 4-10 години	1900			29,5	35,0	48,5	292,0
11-14 години	машки женски	2.500	10.472	40	40	61	400
		2.200	9.215	35	35	54	350
15-18 години	машки женски	2.800	11.729	45	45	61	450
		2.200	9.215	35	35	54	350
Просек 11-18 години	машки женски заедно	2.425	10.185	38,7	38,7	57,5	387,5

Дневно се потребни од 16-24 гр. диететски влакна.

Минерали

Возраст		Ca мг.	P мг.	Mg мг.	Fe мг	Zn мг.	J μг	Na мг.	K мг.	Cl мг.	Cu мг.	Mn мг.	F мг.	Se мг
4-6 години		800	800	120	10	6,5	110	700	1100	400	1,5 2,0	1,5 2,0	1,0 2,5	0,03 0,12
7- 10 години		1000	800	170	10	10	120	400 1800	1600 3000	600 2800	1,5	2,0- 3,2	1,5 2,5	0,05 0,2
Просек		900	800	145	10	8,2	115	900 1300	1100 2300	400 1700	1,7	2,0 2,6	1,5 2,0	0,03 0,18
11-14 годи ни	м	1200	1200	270	12	15	150	500 2500	1600 4500	800 3800	1,5 2,5	2,0 5,0	1,5 2,5	0,05 0,2
	ж	1200	1200	280	15	12	150	500 2500	2000 5600	900 3800	1,5 2,5	2,0 5,0	1,5 2,5	0,05 0,2
15-18 годи ни	м	1200	1200	400	12	15	150	500 2500	2000 5600	900- 3800	1,5- 2,5	2,0 5,0	1,5 2,5	0,05 0,2
	ж	1200	1200	300	15	12	150	500- 2500	2000 5600	900- 3800	2,0- 3,0	2,0 5,0	1,5 2,5	0,05 0,2
Прос ек 11-18 год.		1200	1200	320	14	14	150	500 2500	2000 5600	900- 3800	1,5 2,5	2,0 5,0	1,5 2,5	0,05 0,2

Витамини

Возраст		А μг	Д μг	Е мг.	К мг.	С мг.	В ₁ мг.	В ₂ мг.	РР мг.	В ₆ мг.	фола цин μг	В ₁₂ μг
4 - 6 години		500	10	7	-	45	0,7	1,1	12,1	1,1	130	1,0
7-10 години		700	10	8	30	45	1,2	1,4	16,0	1,4	200	1,4
Просек		600	10	7	30	45	1,0	1,2	14,0	1,2	165	1,2
11-14 год.	м	1000	10	10	45	60	1,4	1,6	18,0	1,7	200	2,0
	ж	800	10	8	45	60	1,1	1,3	15,0	1,4	200	2,0
15-18 год.	м	1000	10	10	65	60	1,4	1,7	18,0	2,0	200	2,0
	ж	800	10	8	55	60	1,1	1,3	15,0	1,5	200	2,0
Просек од 11-18 год.		900	10	9	54	60	1,2	1,6	17,0	1,8	200	2,0

ПРИЛОГ бр.4

Целодневни потреби на хранливи материи, минерали и витамини за деца од 4-18 години, зголемени за 20%

Енергетска и хранлива вредност

Возраст	Енергетска вредност		Белковини		Масти гр.	Јаглени хидрати гр.
	Ккал.	КЈ	Растителни гр.	Анимални гр.		
7-10 години	2.280	9.576	35,4	42,0	58,2	350,4
11-18 години	2.900	12.180	46,4	46,4	69,0	464,5

Минерали

Возраст	Са мг.	Р мг.	Mg мг.	Fe мг.	Zn мг.	J μг	Na мг.	K мг.	Cl мг.	Cu мг.	Mn мг.	F мг.	Se мг.
7-10 години	1200	1200	280	13	12	150	500 2500	2000 5600	900 3800	1,5 2,5	2,0 5,0	1,5 2,5	0,05 0,2
11-18 години	1000	1000	350	15	15	150	500 2500	2000 5600	900 3800	2,0 3,0	2,0 5,0	1,5 2,5	0,05 0,2

Витамини

Возраст	А μг	Д μг	Е мг.	К мг.	С мг.	В ₁ мг.	В ₂ мг.	РР мг.	В ₆ мг.	фола цин μг	В ₁₂ μг
7-10 год.	800	10	8	45	60	1,1	1,3	15,0	1,4	200	2,0
11-18 год.	1000	10	10	70	70	1,4	1,7	19,0	2,0	200	2,0

ПРИЛОГ бр.5

Целодневни потреби на хранливи материи, минерали и витамини за деца од 4-18 години, предвидени со овие Нормативи

Енергетска и хранлива вредност

Возраст 4-10 год.	Проц. учество	Калории ккал. KJ	Белковини расти-анимал- телни ни гр. гр.	Маси гр.	Јаглени хидрати гр.
Појадок	25%	570 2394	8,8 10,5	14,5	87,6
Ручек	35%	800 3360	12,3 14,7	20,4	122,6
Ужина	10%	230 966	3,5 4,2	5,8	35,0
Вечера	30%	680 2856	10,6 12,6	17,5	105,2
Вкупно:	100%	2282 9584	35,2 42,0	58,2	350,4

Енергетска и хранлива вредност

Возраст 11-18 год.	Проц. учество	Калории ккал. KJ	Белковини расти-анимал- телни ни гр. гр.	Маси гр.	Јаглени хидрати гр.
Појадок	25%	725 3045	11,6 11,6	17,2	116,1
Ручек	35%	1015 4263	16,2 16,2	24,1	162,5
Ужина	10%	290 1218	4,6 4,6	6,9	46,5
Вечера	30%	870 3654	14,0 14,0	20,7	139,3
Вкупно:	100%	2900 12.180	46,4 46,4	68,8	464,4

Минерали и витамини

Возраст 4-10 год.	Проц. учес- тво	Минерали					Витамины				
		Са мг.	Р мг.	Fe мг.	Na мг.	К мг.	А мг.	В1 мг.	В2 мг.	С мг.	РР мг.
Појадок	25%	300 500 1400		300	3,2	125 625	200	0,3	0,3	15	4
Ручек	35%	420 700 1960		420	4,6	175 875	280	0,4	0,5	21	5
Ужина	10%	120 200 560		120	1,3	50 250	80	0,1	0,3	6	1
Вечера	30%	360 600 1660		360	3,9	150 750	240	0,3	0,4	18	5
Вкупно:	100%	1200 2000 5600		1200	13	500 2500	800	1,1	1,4	60	15
Возраст 11-18 год.											
Појадок	25%	250 1400	250	3,7	125	500 625	250	0,4	0,4	17	5
Ручек	35%	350 1960	350	5,3	175	700 875	350	0,5	0,6	25	7
Ужина	10%	100 560	100	1,5	50	200 750	100	0,1	0,2	7	2
Вечера	30%	300 1680	300	4,5	150	600 750	300	0,4	0,5	21	6
Вкупно:	100%	1000 5600	1000	15	500	2000 2500	800	1,4	1,7	70	20

949.

По извршеното срамнување на изворниот текст, утврдено е дека во Програмата за изменување и дополнување на Годишната програма за финансирање на програмските активности на националните инвалидски организации, нивните здруженија и нивната асоцијација, на здруженија за борба против семејното насилство и на Црвениот крст на Република Македонија од приходите од игри на среќа и од забавни игри во 2014 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 21/14”), направена е техничка грешка, поради што се дава

ИСПРАВКА

НА ПРОГРАМАТА ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ГОДИШНАТА ПРОГРАМА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМСКИТЕ АКТИВНОСТИ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ИНВАЛИДСКИ ОРГАНИЗАЦИИ, НИВНИТЕ ЗДРУЖЕНИЈА И НИВНАТА АСОЦИЈАЦИЈА, НА ЗДРУЖЕНИЈА ЗА БОРБА ПРОТИВ СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО И НА ЦРВЕНИОТ КРСТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ОД ПРИХОДИТЕ ОД ИГРИ НА СРЕЌА И ОД ЗАБАВНИ ИГРИ ВО 2014 ГОДИНА

Во ставот 1 од Програмата за изменување и дополнување на Годишната програма за финансирање на програмските активности на националните инвалидски организации, нивните здруженија и нивната асоцијација, на здруженија за борба против семејното насилство и на Црвениот крст на Република Македонија од приходите од игри на среќа и од забавни игри во 2014 година, во ставот 1 во дванаесеттиот ред, наместо износот „50.000.000“ треба да стои износот „52.000.000“.

Бр. 03-427/3
5 февруари 2014 година
Скопје

Министер,
Диме Спасов, с.р.

По извршеното срамнување на изворниот текст, утврдено е дека во Програмата за изменување и дополнување на Годишната програма за финансирање на програмските активности на националните инвалидски организации, нивните здруженија и нивната асоцијација, на здруженија за борба против семејното насилство и на Црвениот крст на Република Македонија од приходите од игри на среќа и од забавни игри во 2014 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 21/14”), направена е техничка грешка, поради што се дава

ИСПРАВКА

Наместо: Димитар Спасов, с.р., треба да стои: Диме Спасов, с.р.

**НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА**

950.

Врз основа на член 48 став 1 точка 7 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10 и 123/12), а во врска со член 12 став 4 од Законот за платниот промет („Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/07, 22/08, 159/08, 133/09, 145/10, 35/11, 11/12, 59/12, 166/12 и 170/13), гувернерот на Народната банка на Република Македонија донесе

ОДЛУКА**ЗА НАЧИНОТ И ПОСТАПКАТА ЗА ОТВОРАЊЕ
И ЗАТВОРАЊЕ ТРАНСАКЦИСКА СМЕТКА**

1. Со оваа одлука се пропишуваат начинот и постапката за отворање и затворање денарска трансакциска сметка (во натамошниот текст: сметка) на учесниците во платниот промет од страна на носителот на платниот промет.

2. Носителот на платниот промет може да отвори сметка на писмено барање на учесникот во платниот промет (во натамошниот текст: учесник).

3. Пред да отвори сметка, носителот на платниот промет задолжително го утврдува идентитетот на учесникот, неговиот законски застапник и лицата овластени од него за работа со сметката, врз основа на документацијата пропишана со оваа одлука.

4. Врз основа на поднесено барање за отворање сметка од учесник - странско правно или физичко лице, коешто согласно со законската регулатива во Република Македонија има третман на нерезидент, носителот на платниот промет ја отвора сметката во согласност со прописите со кои се регулираат начинот и условите за отворање и водење на сметките на нерезидентите.

5. Носителот на платниот промет го идентификува учесникот - домашно правно или физичко лице кое врши регистрирана дејност во согласност со законските прописи на Република Македонија, заради отворање сметка, врз основа на следнава документација:

- решение за упис или тековна состојба од трговскиот регистар, регистарот на други правни лица, односно во регистарот на надлежниот орган на Република Македонија, ако уписот во регистарот е пропишан со закон, во хартиена форма или електронски, потпишани со квалификуван сертификат согласно со закон;
- акт од надлежен орган за основање, ако учесникот не е запишан во регистар;
- извод од законот, ако учесникот е основан согласно со закон;
- решение од надлежниот суд за отворање стечајна постапка или известување од Централниот регистар на Република Македонија до банките за отворање стечајна постапка;
- пријава на лицата овластени за располагање со средствата на сметката, со потпис од овластените лица со кој ќе се заверуваат инструментите на платниот промет и лична исправа на лицето кое се овластува.

Носителот на платниот промет при отворањето на сметката е должен да ја обезбеди и следнава документација:

- изјава за прифаќање и извршување на акцептните налози издадени заклучно со 30 јуни 2001 година на товар на имателот на сметката кој е согласен, доколку на сметката нема доволно средства за потполно извршување на акцептниот налог, банката, преку Единствениот регистар на трансакциски сметки (во натамошниот текст: ЕРТС) во клириншката куќа, да ги известат другите банки да не дозволат извршување на други налози, освен налозите за пренос на средствата на сметката каде што е доставен акцептниот налог, сè до неговото целосно извршување;
- доказ дека сметката е пренесена од Управата за јавни приходи при Министерството за финансии.

6. Носителот на платниот промет го идентификува учесникот - физичко лице, врз основа на следнава документација:

- за домашни физички лица - важечка лична или патна исправа од која се утврдува постојаното место на живеење во Република Македонија;

- за странски физички лица кои согласно со законската регулатива во Република Македонија имаат третман на резидент - важечка дозвола за привремен престој на странци или виза за престој, односно работна виза во траење од најмалку шест месеци, од која може да се утврди местото на привремен престој во Република Македонија;

- за лица овластени за работа со сметката - писмено овластување потпишано од сопственикот на сметката и лична исправа на лицето кое се овластува.

7. Носителот на платниот промет, при отворањето на сметката, може да побара од учесникот и друга документација согласно со своите интерни акти, како и податоци за контакт со учесникот.

8. Документацијата потребна за отворање на сметката на учесникот - домашно правно или физичко лице кое врши регистрирана дејност во согласност со законските прописи на Република Македонија, се доставува во оригинал или фотокопија заверена од нотар или електронски, потпишана со квалификуван сертификат согласно со закон.

Документацијата потребна за отворање на сметката на учесникот - домашно физичко лице или странско физичко лице кое има третман на резидент, се доставува во оригинал или фотокопија заверена од нотар, лично или од страна на ополномоштено лице.

Носителот на платниот промет задолжително задржува фотокопија од презентираната документација.

Доколку презентираната документација е во електронски облик се задржува електронска копија од неа.

9. Документите од точката 5 став 1 алинеја 1 за отворањето на сметката може да се обезбедат и во електронска форма од Централниот регистар на Република Македонија, согласно со правилата за користење на е-системите на Централниот регистар на Република Македонија.

10. При отворањето на сметката, носителот на платниот промет е должен да склучи договор со учесникот. Со договорот задолжително се регулираат најмалку следниве аспекти:

- начин на отворање, водење и затворање на сметката;

- начин на прием и извршување на налозите за плаќање;

- известување за остварените приливи и одливи на сметката;

- сите трошоци или провизии поврзани со работењето со сметката коишто учесникот има обврска да му ги плаќа на носителот на платниот промет.

Договорот го потпишуваат лицата овластени за застапување на договорните страни, односно лицата кои тие ќе ги овластат.

11. Носителот на платниот промет ја затвора сметката на учесникот на негово писмено барање доколку се исполнети пропишаните услови.

12. Носителот на платниот промет ја затвора сметката на учесникот и без негово писмено барање доколку:

- учесникот е неактивен субјект чиешто бришење согласно со закон е објавено на веб-страницата на Централниот регистар на Република Македонија;

- учесникот престане да постои како правен субјект врз основа на закон, судска одлука или по налог на надлежен орган;

- на сметката нема салдо и промени во последните две години и не е блокирана.

Носителот на платниот промет ја затвора сметката на учесникот согласно со став 1 алинеја 1 од оваа точка, врз основа на известување од Централниот регистар на Република Македонија за избришани субјекти. Носителот на платниот промет го добива известувањето преку клириншката кука којашто го води ЕРТС врз основа на правилата утврдени во договорот помеѓу Централниот регистар на Република Македонија и клириншката кука.

Согласно со став 1 алинеја 3 од оваа точка, носителот на платниот промет задолжително го известува учесникот за затворањето на сметката, во рок од два работни дена од денот на затворањето.

13. Носителот на платниот промет ги пренесува средствата од затворените сметки на сметката на правниот следбеник, односно на сметката на учесникот одреден со закон или друг пропис.

Ако со закон или друг пропис не е одреден правниот следбеник или учесник на чија сметка треба да се пренесат средствата, носителот на платниот промет ги пренесува средствата од затворените сметки, по пресметаните и наплатени провизии за одржување и затворање сметка, на сметката отворена кај носителот на платниот промет наменета за средства коишто не се користат. Носителот на платниот промет треба за тоа да го известува учесникот, кој претходно бил овластен да располага со средствата од затворената сметка во рок од 3 (три) работни дена сметано од денот на затворањето на сметката.

Средствата на сметката кај носителот на платниот промет, пренесени согласно со став 2 од оваа точка, се распределуваат по пресметаните и наплатени провизии за одржување и затворање сметка согласно со Законот за трговските друштва.

14. Сметката на учесникот во платниот промет не може да се затвори доколку на истата сметка се евидентирани неизвршени налози и основи за наплата, а тие не му се пренесени на правниот следбеник и ако не се изврши бришење на задолжницата од Регистарот на задолжници, со исклучок на точка 12 став 1 алинеи 1 и 2.

15. Носителот на платниот промет кој претходно иницирал блокади на сметките на учесникот над кого е отворена стечајна постапка или е избришан од трговскиот регистар како неактивен субјект согласно со Законот за трговските друштва, заедно со постапката за затворање на сметките ги известува сите носители на платниот промет, преку ЕРТС, дека сметките се деблокирани.

Доколку на сметките на учесникот над кого е отворена стечајна или ликвидациска постапка, во ЕРТС, постојат блокади коишто се иницирани од носител на платниот промет врз кого, по извршената блокада, е започната стечајна или ликвидациска постапка, постапката од став 1 на оваа точка ја презема носителот на платниот промет кај кого се отвора стечајната сметка на учесникот.

Доколку на сметките на учесникот кој е избришан од трговскиот регистар како неактивен субјект согласно со Законот за трговски друштва, во ЕРТС, постојат блокади коишто се иницирани од носител на платниот промет врз кого, по извршената блокада, е започната стечајна или ликвидациска постапка, постапката од став 1 на оваа точка ја презема носителот на платниот промет кај кого се отвора стечајната сметка на носителот на платниот промет врз кого е започната стечајната или ликвидациската постапка.

16. Централниот регистар на Република Македонија го известува носителот на платниот промет, кај кого учесникот има отворено сметка, дека учесникот престанал да постои како правен субјект согласно со точка 12 став 1 алинеи 1 и 2 од оваа одлука за субјектите кои се избришани почнувајќи од 30 јуни 2009 година, по претходно барање од страна на носителот на платниот промет доставено до Централниот регистар на Република Македонија.

17. На денот на влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за начинот и постапката за отворање и затворање на трансакциска сметка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 150/07, 5/08, 152/08 и 87/12).

18. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

О бр.3551
30 јануари 2014 година . Гувернер
Скопје **Димитар Богов, с.р.**

ИНСТИТУТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕЙЗМОЛОГИЈА - ИЗИИС

951.

Врз основа на член 4-а став (6) од Законот за градење (Службен весник на Република Македонија бр. 130/09, 124/10, 18/11, 36/11, 54/11, 13/12, 144/12, 25/13, 79/13, 137/13 и 163/13), Институтската управа на Универзитетот Св. Кирил и Методиј – Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сейсмологија (во натамошниот текст ИЗИИС), Скопје, на седницата одржана на ден 27.01.2014 година, го донесе следниот

Ц Е Н О В Н И К ЗА ВИСИНАТА НА НАДОМЕСТОКОТ ЗА МИСЛЕЊАТА ЗА ПРОЕКТИРАНИОТ И ИЗВЕДЕНИОТ СТЕПЕН НА МЕХАНИЧКА ОТПОРНОСТ, СТАБИЛНОСТ И СЕЙЗМИЧКА ЗАШТИТА

1. Објекти од високоградба

1.1 Висината на надоместокот за мислењето за проектираниот степен на механичка отпорност, стабилност и сейзмичка заштита (МПС) е функција од еквивалентната пресметана површина (ЕПП) на објектот.

Еквивалентна пресметана површина (ЕПП) на објектот претставува производ од вкупната бруто развиена површина (ВБР) на објектот и коефициентите за корекција ($ЕПП = ВБР * \kappa_1 * \kappa_2 * \kappa_3$)

Вкупна бруто развиена површина (ВБР) претставува збир од бруто развиените површини на сите катови (нивоа). За катови (нивоа) кои имаат катна висина поголема од 4.5 метри, бруто развиената површина за тој кат (ниво) се множи со односот на висината на соодветниот кат поделена со 4.5.

Коефициентите за корекција се утврдуваат според вид и категоризација на градбата (κ_1), материјалот од кој е изведен основниот конструктивен систем на градбата (κ_2) и сложеноста на основниот конструктивен систем (κ_3), согласно член 2 став 7 од 163/13:

- Коефициент κ_1 , утврден според вид и категоризација на градбата, односно бараното ниво на сейзмичка заштита, дефинирано во член 4 од Правилникот за изградба на објекти од високоградбата во сейзмички подрачја (Сл.весник 31/81):

(а) Вон категорија (згради над 25 ката) - коефициент 2.0

(б) Прва категорија - коефициент 1.5

(в) Втора категорија - коефициент 1.0

(г) Трета категорија - коефициент 0.8

(д) Четврта категорија - коефициент (нема потреба од мислење)

- Коефициент κ_2 , утврден според материјалот од кој е изведен основниот конструктивен систем:

(а) Армиран бетон - коефициент 1.0

(б) Челик - коефициент 1.2

(в) Сидарија - коефициент 1.2

(г) Дрво - коефициент 1.0

(д) Мешовит - коефициент 1.2

(г) Префабрикуван и преднапрегнат - коефициент 1.2

- Коефициент κ_3 , утврден според сложеност на конструктивниот систем, односно каде што се потребни дополнителни контроли и анализи:

(а) Регуларен конструктивен систем и темелење - коефициент 1.0

(б) Нерегуларност во конструктивен систем или во темелење - коефициент 1.2

(в) Нерегуларност и во конструктивен систем и во темелење - коефициент 1.3

Висината на надоместокот за мислењето за проектираниот степен (МПС) се пресметува по следната табела:

#	Еквивалентна пресметана површина ЕПП (м ²)		Вкупна вредност (денари)		Пресметка на вредност помеѓу граничните вредности (во денари)
	од	до	од	до	
1	0	50	500,00	500,00	500 ден
2	51	100	527,50	1.875,00	500 ден + (ЕПП - 50 м ²)*27.5 ден
3	101	300	1.897,50	6.375,00	1.875 ден + (ЕПП - 100 м ²)* 22.5 ден
4	301	1000	6.395,00	20.375,00	6.375 ден + (ЕПП - 300 м ²)*20.0 ден
5	1001	3000	20.390,00	50.375,00	20.375 ден + (ЕПП - 1000 м ²)*15.0 ден
6	3001	5000	50.385,00	70.375,00	50.375 ден + (ЕПП - 3000 м ²)*10.0 ден
7	5001	10000	70.382,50	107.875,00	70.375 ден + (ЕПП - 5000 м ²)*7.50 ден
8	10001	20000	107.881,00	167.875,00	107.875 ден + (ЕПП - 10000 м ²)*6.0 ден
9	20001	...	167.880,00		167.875 ден + (ЕПП - 20000 м ²)*5.0 ден

(пример: цената за ЕПП = 500 м² изнесува $6.375 + (500 - 300) * 20 = 10.375$ денари)

1.2 Висината на надоместокот за мислењето за изведен степен на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита во текот на изградбата (МИС1), се пресметува на истиот начин даден во 1.1, со тоа што крајната вредност се намалува за 55%.

1.3 Висината на надоместокот за мислењето за изведен степен на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита по изградба на целиот конструктивен систем (МИС2), се пресметува на истиот начин даден во 1.1, со тоа што крајната вредност се намалува за 40%.

1.4 Мислењата за објекти со социјални станови се издаваат без надомест.

2. Инженерски објекти

2.1 Висината на надоместокот за мислењето за проектираниот степен на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита (МПС) е функција од параметри карактеристични за соодветниот објект (должина L и висина H).

Вкупната пресметана цена (ЦП) претставува производ од дефинираната основна цена (ЦО) и соодветни коефициенти кои зависат од категоризација на објектот (к1), материјалот од кој е изведен основниот конструктивен систем на објектот (к2), како и од коефициент кој е утврден според сложеноста на конструктивниот систем (к3).

$$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$$

Поради разновидноста на инженерските објекти дефинирани се основни цени (ЦО) за следните објекти:

- Пропусти
- Натпатници и потпатници

- Мостови и вијадукти
- Тунели
- Индустриски оацаи
- Разладни кули
- Потпорни сидови
- Далноводи
- Други

Коефициентите за корекција (к1, к2, к3) се утврдуваат според вид и категоризација на градбата, материјалот од кој е изведен основниот конструктивен систем на градбата и сложеноста на основниот конструктивен систем:

- Коефициент к1, утврден според вид и категоризација на градбата според член 57 од Законот за градење (Сл.весник на РМ 79/13):

- (а) Прва категорија - коефициент 1.2
- (б) Втора категорија - коефициент 1.0

- Коефициент к2, утврден според материјалот од кој е изведен основниот конструктивен систем:

- (а) Армир-бетон - коефициент 1.0
- (б) Челик - коефициент 1.2
- (в) Сидарија - коефициент 1.2
- (г) Дрво - коефициент 1.2
- (д) Мешовити - коефициент 1.2
- (е) Префабрикуван и преднапрегнат - коефициент 1.2

- Коефициент к3, утврден според сложеност на конструктивниот систем, односно каде што се потребни дополнителни контроли и анализи:

- (а) Регуларен конструктивен систем и темелење - коефициент 1.0
- (б) Сложен конструктивен систем или сложен тип за темелење - коефициент 1.2
- (в) Сложен конструктивен систем и сложен тип за темелење - коефициент 1.3

2.1.1 ПРОПУСТИ

#	Вкупна должина (м)	Пресметка на основна цена ЦО (денари)	Вкупна вредност (денари)		Вкупната пресметана цена (ЦП) во денари
			од	до	
1	$L \leq 6$	3.100 ден	3.100	3.100	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
2	$L > 6$	$3.100 \text{ ден} + (L-6) * 900 \text{ ден}$	3.100	...	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$

2.1.2 НАТПАТНИЦИ И ПОТПАТНИЦИ

#	Вкупна должина (м)	Пресметка на основна цена ЦО (денари)	Вкупна вредност (денари)		Вкупната пресметана цена (ЦП) во денари
			од	до	
1	$L \leq 10$	7.500 ден	7.500	7.500	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
2	$L > 10$	$7.500 \text{ ден} + (L-10) * 1.200 \text{ ден}$	7.500	...	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$

2.1.3 МОСТОВИ И ВИЈАДУКТИ

#	Должина L и висина H (м)	Пресметка на основна цена ЦО (денари)	Вкупна вредност (денари)		Вкупната пресметана цена (ЦП) во денари
			од	до	
1	$L \leq 10$ и $H \leq 30$	7.500 ден	7.500	7.500	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
2	$L \leq 10$ и $H > 30$	18.000 ден	18.000	18.000	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
3	$10 < L \leq 100$ и $H \leq 30$	$7.500 + (L-10) * 1.200 \text{ ден}$	7.500	115.500	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
4	$10 < L \leq 100$ и $H > 30$	$18.000 + (L-10) * 1.500 \text{ ден}$	18.000	153.000	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
5	$100 < L \leq 200$ и $H \leq 30$	$115.500 + (L-100) * 900 \text{ ден}$	115.500	205.500	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
6	$100 < L \leq 200$ и $H > 30$	$153.000 + (L-100) * 1.000 \text{ ден}$	153.000	253.000	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
7	$L > 200$ и $H \leq 30$	$205.500 + (L-200) * 500 \text{ ден}$	205.500	...	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
8	$L > 200$ и $H > 30$	$253.000 + (L-200) * 500 \text{ ден}$	253.000	...	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$

2.1.4 ТУНЕЛИ

#	Должина L (м)	Пресметка на основна цена ЦО (денари)	Вкупна вредност (денари)		Вкупната пресметана цена (ЦП) во денари
			од	до	
1	$L \leq 10$	18.000 ден	18.000	18.000	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
2	$10 < L \leq 100$	$18.000 + (L-10) * 1.800$ ден	18.000	180.000	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
3	$L > 100$	$180.000 + (L-100) * 1.230$ ден	180.000	...	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$

2.1.5 ИНДУСТРИСКИ ОЦАЦИ

#	Висна H (м)	Пресметка на основна цена ЦО (денари)	Вкупна вредност (денари)		Вкупната пресметана цена (ЦП) во денари
			од	до	
1	$H \leq 50$	24.000 ден	24.000	24.000	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
2	$50 < H \leq 120$	$24.000 + (H-50) * 900$ ден	24.000	87.000	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
3	$H > 120$	$87.000 + (H-120) * 600$ ден	87.000	...	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$

2.1.6 РАЗЛАДНИ КУЛИ

#	Висна H (м)	Пресметка на основна цена ЦО (во денари)	Вкупна вредност (денари)		Вкупната пресметана цена (ЦП) во денари
			од	до	
1	$H \leq 30$	45.000 ден	45.000	45.000	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
2	$H > 30$	$45.000 + (H-30) * 1.550$ ден	45.000	...	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$

2.1.7 ПОТПОРНИ СИДОВИ

#	Висна H (м) и должина L (м)	Пресметка на основна цена ЦО (во денари)	Вкупна вредност (денари)		Вкупната пресметана цена (ЦП) во денари
			од	до	
1	$H \leq 6$ и $L \leq 10$	6.200 ден	6.200	6.200	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
2	$H \leq 6$ и ($L > 10$ и $L \leq 50$)	$6.200 + (L-10) * 120$ ден	6.200	11.000	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
3	$H \leq 6$ и $L > 50$	$11.000 + (L-50) * 90$ ден	11.000	...	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
4	$H > 6$ и $L \leq 10$	9.300 ден	9.300	9.300	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
5	$H > 6$ и ($L > 10$ и $L \leq 50$)	$9.300 + (L-10) * 150$ ден	9.300	15.300	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$
6	$H > 6$ и $L > 50$	$15.300 + (L-50) * 120$ ден	15.300	...	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$

2.1.8 ДАЛНОВОДИ

#	Вкупен број на столбови N	Пресметка на основна цена ЦО (во денари)	Вкупна вредност (денари)		Вкупната пресметана цена (ЦП) во денари
			од	до	
1	N	$N * 1.550$ денари	1.550	...	$ЦП = ЦО * k_1 * k_2 * k_3$

2.1.9 ДРУГИ (инженерски објекти кои не се поединечно опфатени со овој ценовник)

За сите типови на инженерски објекти кои не се поединечно опфатени со овој ценовник (сите типови на брани, хидроцентрали, нуклеарни централи, термоцентрали и други), цената за мислењето за проектиран и изведен степен на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита изнесува 5% од цената за проектирање за конкретниот објект.

2.2 Висината на надоместокот за мислењето за изведен степен на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита во текот на изградбата (МИС1), за објекти дефинирани од 2.1.1 до 2.1.7 се пресметува на истиот начин даден во 2.1.1 до 2.1.7 соодветно, со тоа што крајната вредност се намалува за 60%.

2.3 Висината на надоместокот за мислењето за изведен степен на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита по изградба на целиот конструктивен систем (МИС2), за објекти дефинирани од 2.1.1 до 2.1.7 се пресметува на истиот начин даден во 2.1.1 до 2.1.7 соодветно, со тоа што крајната вредност се намалува за 60%.

2.4 Висината на надоместокот за мислењето за изведен степен на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита во текот на изградбата (МИС1), за објекти дефинирани во 2.1.8 и 2.1.9 се пресметува на истиот начин даден во 2.1.8 и 2.1.9, со тоа што крајната вредност се зголемува за 20%.

2.5 Висината на надоместокот за мислењето за изведен степен на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита по изградба на целиот конструктивен систем (МИС2), за објекти дефинирани во 2.1.8 и 2.1.9 се пресметува на истиот начин даден во 2.1.8 и 2.1.9, со тоа што крајната вредност се зголемува за 20%.

3. Влегување во сила

Овој ценовник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се објави по добивање на согласност од Владата на Република Македонија.

Бр. 03-184/2
5 февруари 2014 година
Скопје

УКИМ – Институт за земјотресно инженерство
и инженерска сеизмологија
Директор,
проф. д-р **Михаил Гаревски**, с.р.

Службен весник
на Република Македонија

www.slvesnik.com.mk

Издавач: **ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, ц.о.-Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник – м-р Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-55 12 400.
Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2014 година изнесува 10.100,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: **ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ**, Скопје.

contact@slvesnik.com.mk

ISSN 0354-1622

2014028